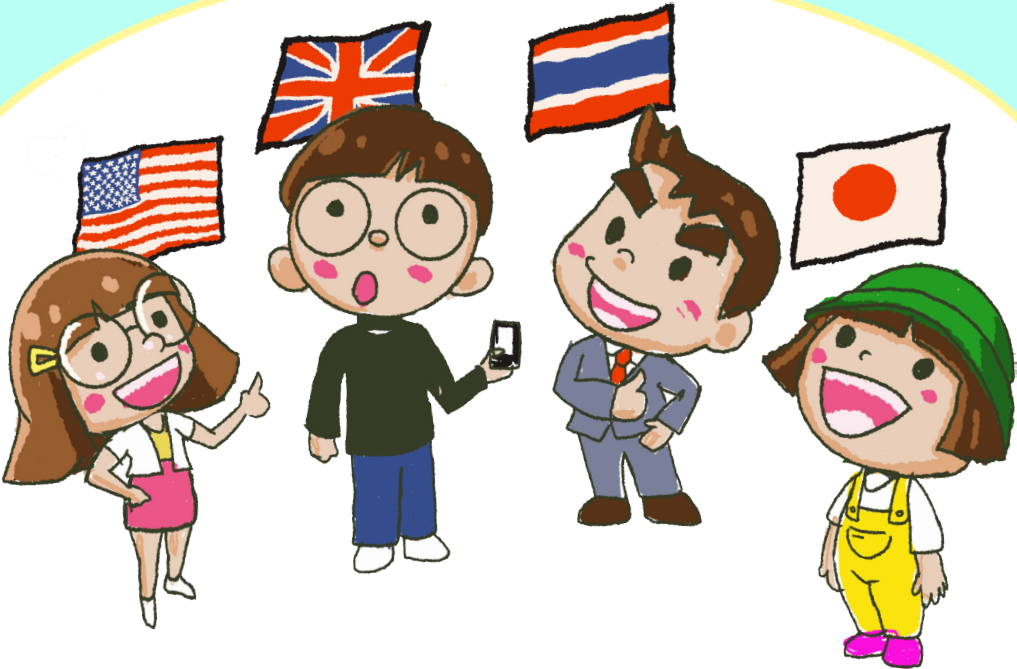

แนวทางการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริม
ความเป็นผู้ประกอบการในสถานศึกษา
ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ
และกรณีศึกษาจากต่างประเทศ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ

แนวทางการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริม
ความเป็นผู้ประกอบการในสถานศึกษา
ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ
และกรณีศึกษาจากต่างประเทศ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ

๓๗๔.๘ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

ส ๖๙๑ น แนวทางการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการ
ในสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ
และกรณีศึกษาจากต่างประเทศ

๑๐๖ หน้า

ISBN ๙๗๘-๖๑๖-๒๗๐-๔๕๔-๓

๑. แนวทางการจัดการศึกษา ๒. ชื่อเรื่อง

**แนวทางการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการในสถานศึกษา
ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติและกรณีศึกษาจากต่างประเทศ**

สิ่งพิมพ์ สกศ. อันดับที่ ๔๔/๒๕๖๖

ISBN ๙๗๘-๖๑๖-๒๗๐-๔๕๔-๓

พิมพ์ครั้งที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๖๖

จำนวน ๕๐๐ เล่ม

ผู้จัดพิมพ์เผยแพร่ กลุ่มมาตรฐานการศึกษา
สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ
ถนนสุขโขทัย เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐
โทร. ๐๒ ๖๖๘ ๗๑๒๓ ต่อ ๒๕๒๘, ๒๕๒๖
โทรสาร ๐๒ ๒๔๓ ๒๗๘๗
Web site: <http://onec.go.th>

พิมพ์ที่ บริษัท พรักหวานกราฟฟิค จำกัด
๙๐/๖ ซอยจรัญสนิทวงศ์ แขวงอรุณอมรินทร์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพฯ ๑๐๗๐๐
โทรศัพท์ ๐๒ ๔๒๔ ๓๒๔๙, ๐๒ ๔๒๔ ๓๒๕๒
โทรสาร ๐๒ ๔๒๔ ๓๒๔๙, ๐๒ ๔๒๔ ๓๒๕๒

คำนำ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้จัดทำมาตรฐานการศึกษาของชาติ ในรูปของกรอบผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา เป็นคุณลักษณะของคนไทย ๔.๐ ที่ตอบสนองวิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน นั่นคือ เป็นคนดี มีคุณธรรม ยึดค่านิยมร่วมของสังคมเป็นฐานในการพัฒนาตนเองให้เป็น บุคคลที่มีคุณลักษณะขั้นต่ำ ๓ ด้าน คือ เป็นผู้เรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม และ พลเมืองที่เข้มแข็ง ดังนั้น ในการดำเนินงานขับเคลื่อนมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ สำนักงานฯ ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการส่งเสริมความเป็น ผู้ประกอบการให้เกิดขึ้นในผู้เรียน ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญในศตวรรษที่ ๒๑ โดยได้ จัดทำเอกสาร “แนวทางการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการ ในสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ และกรณีศึกษา จากต่างประเทศ” โดยสรุปสาระสำคัญจากผลงานวิจัย ๒ เรื่อง ได้แก่ (๑) รายงาน ผลการศึกษาและพัฒนากิจการจัดการศึกษาของสถานศึกษาดั้งเดิม เพื่อเสริมสร้าง ทักษะและสมรรถนะของผู้เรียนในการเป็นผู้ประกอบการตามมาตรฐานการศึกษา ของชาติที่สอดคล้องตามบริบทของสถานศึกษา และ (๒) รายงานผลการศึกษา แนวทางการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ ในผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและอาชีวศึกษา กรณีศึกษาของต่างประเทศ และประเทศไทย เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์องค์ความรู้ที่มีประโยชน์ สามารถ ใช้เป็นตัวอย่างที่ดีในการพัฒนาหลักสูตร รายวิชาเพิ่มเติม กิจกรรมการพัฒนา ผู้เรียนแก่ครู ผู้บริหาร บุคลากรทางการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งใน ระดับปฏิบัติและเชิงนโยบายนำไปปรับประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมในสถานศึกษาต่อไป

สาระสำคัญของเอกสารฉบับนี้ กล่าวถึง แนวทางการจัดการศึกษา องค์ความรู้ แนวทางการพัฒนาเครือข่าย บทบาทของเครือข่าย ปัจจัยความสำเร็จ ในการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการแก่ผู้เรียน โดยศึกษา สถานศึกษาดั้งเดิม ๘ แห่ง จาก ๘ สังกัด ได้แก่ (๑) โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี กรุงเทพมหานคร (สพฐ.) (๒) โรงเรียนดาราวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่ (สช.) (๓) โรงเรียนเทศบาลเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต (สอ.) (๔) โรงเรียนมัธยมสุวิทย์เสรี อนุสรณ์ กรุงเทพมหานคร (สนศ.กทม.) (๕) ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย (สกร.) (๖) โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านนายาว จังหวัด ฉะเชิงเทรา (บช.ตชด.) (๗) วิทยาลัยเทคนิคสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร (สอศ.) และ (๘) โรงเรียนมัธยมสาธิตมหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก (อว.) รวมทั้ง การนำเสนอกรณีศึกษาตัวอย่างการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ จากต่างประเทศ ได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศสหราชอาณาจักร และ ประเทศญี่ปุ่น

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ขอขอบคุณนักวิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กอบสุข คงมนัส และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอี่ยมพร หลินเจริญ มหาวิทยาลัยนเรศวร หน่วยงานต้นสังกัด ๘ หน่วยงาน สถานศึกษาในพื้นที่ รวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการร่วมศึกษา วิจัย และพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาดังกล่าว เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีความเหมาะสมในบริบทเชิงพื้นที่ อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนจนเกิด ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติอย่างเป็นรูปธรรมรองรับ การพัฒนาประเทศไทย ๔.๐ ให้สามารถดำรงความเป็นไทยและแข่งขันได้ในเวทีโลกต่อไป

(นายสุเทพ แก่งสันเทียะ)

เลขาธิการสภาการศึกษา

สารบัญ

เรื่อง

หน้า

ส่วนที่ ๑

๓

ทักษะและสมรรถนะของผู้เรียนในการเป็นผู้ประกอบการ
ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติสำหรับระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
และอาชีวศึกษา

๓

ส่วนที่ ๒

๒๐

แนวทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษาต้นแบบเพื่อเสริมสร้างทักษะ
และสมรรถนะของผู้เรียนในการเป็นผู้ประกอบการตามมาตรฐาน
การศึกษาของชาติที่สอดคล้องตามบริบทของสถานศึกษาในระดับ
การศึกษาขั้นพื้นฐานและอาชีวศึกษา

๒๐

๑. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)
โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี กรุงเทพมหานคร ๒๑
๒. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.)
โรงเรียนดาราวิทยาลัย ภาคเหนือ จังหวัดเชียงใหม่ ๒๗
๓. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (สถ.)
โรงเรียนเทศบาลเมืองภูเก็ต ภาคใต้ จังหวัดภูเก็ต ๓๕
๔. สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร (สนศ.กทม.)
โรงเรียนมัธยมสุวิทย์เสรีอนุสรณ์ กรุงเทพมหานคร ๔๐
๕. กรมส่งเสริมการเรียนรู้ (สกร.)
ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอด่านซ้าย
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดเลย ๔๖
๖. กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน (บข.ตชด.)
โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านนายาว
ภาคกลาง จังหวัดฉะเชิงเทรา ๕๑

สารบัญ

๗. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.)	๕๔
วิทยาลัยเทคนิคสว่างแดนดิน	
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดสกลนคร	
๘. กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.)	๖๓
โรงเรียนมัธยมสาธิตมหาวิทยาลัยนเรศวร	
ภาคเหนือ จังหวัดพิษณุโลก	

ส่วนที่ ๓

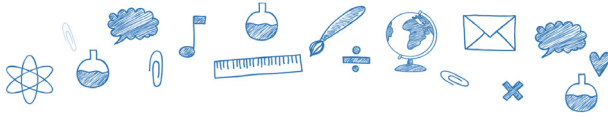
๗๒

แนวทางการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความเป็นผู้ประกอบการ
กรณีศึกษาจากต่างประเทศ

ตอนที่ ๑ การจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาความเป็น
ผู้ประกอบการในผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
และอาชีวศึกษาของสหรัฐอเมริกา	๗๒
ตอนที่ ๒ การจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาความเป็น
ผู้ประกอบการในผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
และอาชีวศึกษาของสหราชอาณาจักร	๗๖
ตอนที่ ๓ การจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาความเป็น
ผู้ประกอบการในผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
และอาชีวศึกษาของประเทศญี่ปุ่น	๘๓
ตอนที่ ๔ การจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาความเป็น
ผู้ประกอบการในผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
และอาชีวศึกษาของประเทศไทย	๘๘

คณะผู้จัดทำ

๙๖

แนวทางการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการ ในสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ และกรณีศึกษาจากต่างประเทศ

การพัฒนาสถานศึกษาตามแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurship) ของสถานศึกษาต้นแบบ เพื่อเสริมสร้างทักษะและสมรรถนะของผู้เรียนในการเป็นผู้ประกอบการตามมาตรฐานการศึกษาของชาติที่สอดคล้องตามบริบทของสถานศึกษา ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและอาชีวศึกษา ภายใต้บริบทและสังกัดที่แตกต่างกัน โดยตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑ ให้เป็นผู้ที่มีทักษะชีวิตเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurship) เพื่อร่วมสร้างสรรค์และพัฒนานวัตกรรมทางเทคโนโลยีหรือสังคม เพิ่มโอกาสและมูลค่าให้กับตนเองและสังคม จึงเป็นหนึ่งในคุณลักษณะสำคัญที่ครอบคลุมผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา (Desired Outcomes of Education : DOE Thailand) ตามกรอบมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ ทั้งในประเด็นผู้เรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม และพลเมืองที่เข้มแข็งให้มีความสอดคล้องตามนโยบายของรัฐบาล แนวทางการพัฒนาคนไทย ๔.๐ ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศตามยุทธศาสตร์ประเทศไทย ๔.๐ เพื่อสร้างความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน หลุดพ้นจากกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูง โดยเน้นการพัฒนาที่สมดุลบนฐานความคิดของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผ่านการปฏิรูประบบโครงสร้าง เศรษฐกิจและการศึกษา ผ่านกระบวนการการวิจัยและพัฒนาควบคู่กันไป

นอกจากความสำคัญในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ ในสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาแล้ว การจัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อาชีวศึกษา และการศึกษานอกระบบก็เป็นฐานกำลังสำคัญในการได้รับการเตรียมความพร้อมต่อการเข้าสู่ตลาดงานที่สร้างรายได้ในอนาคตที่เข้มแข็ง เช่นเดียวกัน สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในอนาคต โดยเน้นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และอาชีวศึกษา จึงเห็นถึงความจำเป็นของการศึกษาองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง และสืบค้นสถานศึกษาต้นแบบเพื่อเป็นกรณีตัวอย่างในการจัดการศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ เพื่อประโยชน์ในการขยายเครือข่ายสถานศึกษาให้เป็นแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ของครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะของการเป็นผู้ประกอบการที่ดีในอนาคตส่งผลต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

ส่วนที่

๑

ทักษะและสมรรถนะของผู้เรียนในการเป็นผู้ประกอบการ ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติสำหรับ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและอาชีวศึกษา

การจะเป็นผู้ประกอบการตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้นั้น ผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาให้มีทักษะและสมรรถนะ ตลอดจนคุณลักษณะที่เหมาะสม ตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงระดับอุดมศึกษาในคุณลักษณะด้าน “ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม” เพื่อเป็นฐานของการพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ สำหรับระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและอาชีวศึกษา มีการกำหนดทักษะ สมรรถนะ และคุณลักษณะดังนี้

ระดับประถมศึกษา: ผู้เรียนมีความรับผิดชอบในการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีความรู้ ทักษะและสมรรถนะทางเทคโนโลยีดิจิทัล การคิดสร้างสรรค์ ภาษา อังกฤษ การสื่อสารและความรอบรู้ด้านต่าง ๆ

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น: ผู้เรียนได้รับการพัฒนาให้มีทักษะการทำงานร่วมกัน ทักษะการสื่อสาร มีความรอบรู้ทางข้อมูลสารสนเทศและทางดิจิทัล เพื่อแก้ปัญหา มีการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถนำความคิดสู่การสร้างผลงานในลักษณะต่าง ๆ

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/อาชีวศึกษา: ผู้เรียนได้รับการพัฒนาให้สามารถแก้ปัญหา สื่อสารเชิงบวก มีทักษะข้ามวัฒนธรรม ทักษะการสะท้อนคิด การวิพากษ์เพื่อสร้างนวัตกรรม ไปสู่ความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการได้

ด้วยคุณลักษณะข้างต้น กล่าวได้ว่า เป็นคุณลักษณะที่ผู้เรียนได้รับการพัฒนาความสามารถเพิ่มขึ้นในแต่ละระดับที่เชื่อมสู่คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่สำคัญ คือ ผู้เรียนสามารถร่วมแก้ปัญหาสังคม การบูรณาการข้ามศาสตร์

การสร้างสรรคนวัตกรรมเพื่อเพิ่มโอกาสและมูลค่าแก่ตนเอง สังคม และประเทศ
ตลอดจนการเป็น **“ผู้ร่วมสร้างสรรคนวัตกรรม (innovative co-creator) เพื่อสังคมที่มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน”**

ภาพที่ ๑ ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา (คุณลักษณะของคนไทย ๔.๐) ซึ่งมีความต่อเนื่องเชื่อมโยงกันและมีระดับความลึกต่างกันในแต่ละระดับการศึกษา

จากการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนา
ความเป็นผู้ประกอบการระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและมาตรฐานการศึกษาของชาติ
สามารถกำหนดทักษะและสมรรถนะของผู้เรียนในการเป็นผู้ประกอบการ
ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติที่สอดคล้องตามบริบทของสถานศึกษา ในระดับ
การศึกษาขั้นพื้นฐานและอาชีวศึกษา ได้ดังนี้

ทักษะและสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียน ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและอาชีวศึกษา

ผู้ประกอบการ หมายถึง บุคคลที่เห็นโอกาสในการทำธุรกิจ โดยยอมรับความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นได้ สิ่งสำคัญที่จะทำให้การประกอบการธุรกิจใดๆ ประสบความสำเร็จในด้านต่าง ๆ ได้ ผู้ประกอบการจำเป็นต้องมีคุณลักษณะและคุณสมบัติของตนเองให้มีความพร้อมเสียก่อน การจัดการศึกษาในยุคปัจจุบันจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์สู่การเป็นผู้ประกอบการให้กับผู้เรียน เพื่อให้ตอบสนองต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพในอนาคต

เป้าหมายของการส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและอาชีวศึกษาที่สอดคล้องตามมาตรฐานการศึกษาของชาติที่มุ่งหวังให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะเป็นผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม เพื่อสร้างสังคมที่มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ได้นั้น จึงควรต้องมีการจัดการศึกษาที่มีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ และเจตคติของความเป็นผู้ประกอบการ ดังนี้

๑. ความรู้

การประกอบการและผู้ประกอบการ ความรู้เกี่ยวกับสาระและองค์ความรู้เกี่ยวกับการประกอบการธุรกิจและความเป็นผู้ประกอบการ ความหมาย ประเภท กระบวนการในการออกแบบธุรกิจ การเปิดตัวสินค้าหรือบริการของธุรกิจ ความสามารถ ทักษะ เจตคติคุณสมบัตินี้เกี่ยวข้องกับ การเป็นผู้ประกอบการ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง คุณลักษณะ คุณธรรมและจริยธรรมการเป็นผู้ประกอบการ

ธุรกิจ ความรู้เกี่ยวกับสาระและองค์ความรู้เกี่ยวกับการทำธุรกิจ ประเภท เป้าหมาย ทฤษฎีทางธุรกิจ กิจกรรม/กระบวนการทำธุรกิจ การเขียนแผน ธุรกิจ การจัดการการเงิน การตลาด วัตถุดิบ บรรจุภัณฑ์ เป็นองค์ความรู้ ชั้นพื้นฐานในการทำธุรกิจ

การพัฒนาวัตถุดิบ/ผลิตภัณฑ์ ความรู้เกี่ยวกับสาระและองค์ความรู้ เกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาและผลิตนวัตกรรม ผลิตภัณฑ์ สินค้า บริการ แต่ละประเภท ปัจจัยสำคัญของการดำเนินการธุรกิจและการประกอบการธุรกิจ ซึ่งองค์ความรู้นี้จะนำไปตามเป้าหมายและสอดคล้องกับเนื้อหารายวิชา ตามหลักสูตรอีกด้วย เช่น การผลิตอาหาร ขนมอบ เบเกอรี่ เครื่องดื่ม การจัดดอกไม้สด ฯลฯ ถือเป็นสินค้าที่เป็นปัจจัยสำคัญของการดำเนินการธุรกิจ

๒. ทักษะ

การมีความคิดสร้างสรรค์ ทักษะนี้เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างคุณค่า รวมถึงวิธีแก้ปัญหาสำหรับ ความท้าทายที่เผชิญและความท้าทายใหม่ โดยต้องมีการสำรวจและทดลอง ด้วยวิธีการใหม่ๆ และผสมผสานความรู้และทรัพยากรเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่มีคุณค่า

การทำงานร่วมกับผู้อื่น/การทำงานเป็นทีม ทักษะนี้เกี่ยวข้องกับความสามารถในการทำงานร่วมกันและร่วมมือกับผู้อื่นเพื่อพัฒนาความคิดและ เปลี่ยนให้เป็นการกระทำ รวมถึงสร้างเครือข่ายซึ่งถือเป็นหนึ่งในส่วนที่สำคัญที่สุด ในการบรรลุผลลัพธ์

การวางแผนและการจัดการ ทักษะนี้เกี่ยวข้องความสามารถในการ จัดลำดับความสำคัญ ตั้งเป้าหมายระยะสั้นและ/หรือระยะยาว กำหนดแผนปฏิบัติการ และปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงที่ไม่คาดฝัน

การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี ทักษะนี้เกี่ยวข้องกับความสามารถในการติดต่อสื่อสาร การส่งและรับข้อมูลสารสนเทศ ความคิดและประสบการณ์ระหว่างผู้สื่อสารกับผู้รับสาร เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ซึ่งในปัจจุบันการติดต่อสื่อสารทำได้หลายรูปแบบและมีการนำเอาเทคโนโลยีเข้ามามีใช้ในการติดต่อสื่อสารให้เร็วขึ้นไปด้วยความรวดเร็ว มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูง

ภาวะผู้นำ ทักษะและความสามารถที่เป็นกระบวนการที่ผู้นำใช้ในการนำกลุ่มให้ไปสู่จุดมุ่งหมาย สามารถปรับตัวให้เข้ากับบุคคล สถานการณ์ และการเปลี่ยนแปลงเพื่อมุ่งไปสู่ความสำเร็จและเป้าหมายตามที่ตั้งไว้ได้

๓. เจตคติ

การมองหาโอกาส ทักษะนี้เกี่ยวข้องกับจินตนาการและความสามารถในการระบุมองหาโอกาสในการสร้างมูลค่า โดยการสำรวจภูมิทัศน์ทางสังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจ ซึ่งจะต้องมีการระบุความต้องการและความท้าทายที่เจอและพัฒนาเพื่อสร้างมูลค่า

ความเพียรพยายามมุ่งสู่ความสำเร็จ ทักษะนี้เกี่ยวข้องกับความตั้งใจแน่วแน่ที่จะเปลี่ยนความคิดให้เป็นการกระทำ มีความยืดหยุ่นภายใต้ความกดดันและปัญหา มีสมาธิและอดทนเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

ความกล้าเสี่ยง ทักษะการตัดสินใจที่จะดำเนินการทางธุรกิจที่ตนเองไม่รู้จัก หรือ ค่อนข้างยาก รวมถึงความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการ เพื่อให้มีผลการดำเนินงานที่ดีอย่างต่อเนื่องภายใต้สถานะที่ไม่แน่นอนต่าง ๆ ซึ่งอาจประสบความสำเร็จหรือความล้มเหลวเท่ากัน และยอมรับความเสี่ยงได้เพื่อหวังผลกำไรของการดำเนินงานที่จะก่อประโยชน์ทั้งกับตัวเอง ผู้อื่น และองค์กร

แนวทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษาต้นแบบเพื่อเสริมสร้างทักษะและสมรรถนะของผู้เรียนในการเป็นผู้ประกอบการตามมาตรฐานการศึกษาของชาติที่สอดคล้องตามบริบทของสถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและอาชีวศึกษา

การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อเสริมสร้างทักษะและสมรรถนะของผู้เรียนในการเป็นผู้ประกอบการของสถานศึกษาต้นแบบด้วยการวิจัยแบบมีส่วนร่วมที่ผ่านการดูแลให้คำแนะนำ คำปรึกษา (Coaching) ร่วมดำเนินการ หนุนเสริม นิเทศ ติดตาม และปรับปรุงแนวทาง วิธีการ กระบวนการส่งเสริมสนับสนุนให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างทักษะและสมรรถนะของการเป็นผู้ประกอบการในผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและอาชีวศึกษา มีผลการดำเนินงานดังนี้

ภาพที่ ๒ แนวทาง/รูปแบบการจัดการศึกษาของสถานศึกษาต้นแบบทั้ง ๘ สังกัด เพื่อเสริมสร้างทักษะและสมรรถนะของผู้เรียนในการเป็นผู้ประกอบการตามบริบทของสถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและอาชีวศึกษา

การพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการของสถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย และระดับอาชีวศึกษา นำเสนอเป็น ๓ แนวทาง ได้แก่ (๑) หลักสูตรหรือแผนการเรียน (๒) กิจกรรมเสริมการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการในลักษณะชุมนุมหรือชมรม และ (๓) กิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการที่สอดแทรกในรายวิชาใดวิชาหนึ่ง

๑. หลักสูตรหรือแผนการเรียน

แนวทางการพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการของสถานศึกษาในรูปแบบหลักสูตรหรือแผนการเรียนที่สถานศึกษามีการบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ รายวิชา กิจกรรมการเรียนเกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการไว้ในหลักสูตรหรือแผนการเรียน มีการพัฒนาทั้งส่วนของความรู้ ทักษะ และเจตคติ/คุณลักษณะของความเป็นผู้ประกอบการให้แก่ผู้เรียน การจัดการศึกษาจะสามารถจัดได้ในลักษณะที่เป็นรายวิชาบังคับในหลักสูตรระดับอาชีวศึกษา หรือ รายวิชาเพิ่มเติมตามกลุ่มสาระวิชาเฉพาะ อาทิ กลุ่มวิชาทักษะอาชีพ ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การศึกษาในระดับอาชีวศึกษามีการจัดรายวิชาที่ส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการไว้เป็นรายวิชาบังคับในประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชื่อรายวิชา ธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการ สำหรับการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จะมีการส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการในลักษณะหลักสูตร แบ่งออกเป็น ๒ รูปแบบ ดังนี้ (๑) จัดเป็นแผนการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หรือ มัธยมศึกษาตอนปลาย ใช้ระยะเวลาเรียน ๓ ปี จัดเป็นกลุ่มรายวิชาเพิ่มเติม เน้นรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการและธุรกิจหรือการประกอบอาชีพ ที่มีส่วนผสมรายวิชาธุรกิจและผู้ประกอบการร่วมด้วย (๒) จัดเป็นแผนการเรียน

เน้นทักษะเฉพาะด้านอาชีพหรือธุรกิจตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - ๖ รวมเป็นระยะเวลาทั้งสิ้น ๖ ปี จัดอยู่กลุ่มสาระวิชาเน้นทักษะพิเศษ มักจะเป็นหลักสูตรที่เน้นเป็นทางเลือกให้กับผู้เรียนในการพัฒนาความรู้ความสามารถเฉพาะด้าน เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาองค์ความรู้ที่เป็นการผลิตนวัตกรรมผลิตภัณฑ์ สินค้า บริการ ร่วมกับการส่งเสริมความสามารถในการทำธุรกิจและความเป็นผู้ประกอบการที่สร้างมูลค่าสินค้า สร้างช่องทางในการประกอบอาชีพ และการสร้างธุรกิจของตนเองในอนาคต

การพัฒนาหลักสูตรเพื่อส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการของสถานศึกษา ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มักจะมีการพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถาบัน การศึกษาระดับอาชีวศึกษาหรือระดับอุดมศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญและเปิดสอน ในหลักสูตรธุรกิจการเป็นผู้ประกอบการ หรือ ความเชี่ยวชาญพิเศษเฉพาะด้าน ในการผลิตนวัตกรรม/สินค้า/บริการ อาทิ การพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถาบัน การจัดการปัญญาวิวัฒน์ที่มีหลักสูตร/แผนการเรียนจะมีรายวิชารองรับเพื่อพัฒนา ความเป็นผู้ประกอบการยุคใหม่ มีรายวิชาทางการประกอบการธุรกิจและ การเป็นผู้ประกอบการที่ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ด้านทักษะ ปฏิบัติ และการพัฒนา เจตคติหรือคุณลักษณะที่ดีของความเป็นผู้ประกอบการ หรือ การพัฒนาหลักสูตร ร่วมกับสถาบันอาชีวศึกษาที่มีหลักสูตร/แผนการเรียนจะมีเป้าหมายการพัฒนา ทักษะเฉพาะด้านที่เป็นทักษะอาชีพทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้เป็น ซึ่งสามารถสร้างรายได้ ให้กับตนเองได้ เช่น อาหาร โภชนาการ งานช่าง แล้วมีรายวิชาที่ส่งเสริม ความเป็นผู้ประกอบการให้ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ด้านทักษะปฏิบัติ และ การพัฒนาเจตคติหรือคุณลักษณะที่ดีของความเป็นผู้ประกอบการร่วมด้วย

หลักสูตรหรือแผนการเรียนที่จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนา ความเป็นผู้ประกอบการรูปแบบนี้จะจัดเป็นรายวิชาเพิ่มเติมของหลักสูตร ที่มุ่งเน้น เสริมสร้างความสามารถพิเศษเฉพาะทาง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสร้างความสามารถ

และความถนัดตามความต้องการของผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะทางการอาชีพและส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการในอนาคตให้กับผู้เรียน จะมีทั้งรายวิชาทางธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการและรายวิชาฝึกทักษะเฉพาะด้านทางอาชีพที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะในการผลิตมาเป็นสินค้า ผลิตภัณฑ์ บริการ ที่สามารถนำมาเป็นปัจจัยหลักทางการประกอบธุรกิจได้อีกด้วย

รายวิชาทางธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการที่ทางสถานศึกษาสามารถนำมาออกแบบในหลักสูตรการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการ เช่น

- รายวิชาธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการ
- รายวิชาการเปลี่ยนผ่านของธุรกิจการค้าสมัยใหม่
- รายวิชาความคิดสร้างสรรค์ทางธุรกิจ
- อื่น ๆ

นอกจากนี้ รายวิชาฝึกทักษะเฉพาะด้านทางอาชีพที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะในการผลิตมาเป็นสินค้า ผลิตภัณฑ์ บริการ ที่สามารถนำมาเป็นปัจจัยหลักทางการประกอบธุรกิจ ซึ่งสถานศึกษาสามารถเลือกจัดได้ตามเป้าหมายการจัดการศึกษาและตามบริบทของสถานศึกษา เช่น

- รายวิชาการประกอบอาหารไทยและขนมไทย
- รายวิชาอาหารและขนมท้องถิ่น
- รายวิชาการประกอบเบเกอรี่
- รายวิชาการจัดการธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม
- อื่น ๆ

๒. กิจกรรมเสริมการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการในลักษณะชุมนุมหรือชมรม

แนวทางการพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการของสถานศึกษามีการจัดกิจกรรมเสริมความรู้และพัฒนาทักษะความเป็นผู้ประกอบการนี้ จะขึ้นอยู่กับความต้องการ ความสนใจที่สถานศึกษากำหนดให้มีการจัดกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ในลักษณะหรือหัวข้อใดที่สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของสถานศึกษา และผู้เรียนจะเป็นผู้เรียนเฉพาะกลุ่มที่สนใจและต้องการเข้าร่วมชุมนุมเท่านั้น เป็นการพัฒนาเฉพาะกลุ่มมิได้พัฒนาผู้เรียนทั้งระดับชั้น การจัดกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ของสถานศึกษามีแนวทาง ๒ ลักษณะ

ลักษณะแรก เป็นชุมนุมผู้ประกอบการ ที่มุ่งเน้นการส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurship) โดยตรง กิจกรรมการเรียนรู้จะฝึกทักษะความเป็นผู้ประกอบการ สร้างประสบการณ์เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง ศึกษาตัวอย่างที่ดีด้วยการเรียนรู้จากวิทยากร ผู้ประกอบการหรือสถานประกอบการ การศึกษาดูงาน การเข้าร่วมประกวดสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ คิดสร้างสรรค์ นวัตกรรมและบริการ การทำธุรกิจเพื่อเป็นแนวทางการเป็นผู้ประกอบการในอนาคต เช่น ชมรมผู้ประกอบการยุคใหม่ ชมรมผู้ประกอบการธุรกิจสตาร์ทอัพ

ลักษณะที่สอง เป็นชุมนุมหัวข้ออื่นๆ แต่มีการส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการและธุรกิจร่วมด้วยเป็นการผสมผสานการเรียนรู้ตามเป้าหมายที่เป็นความสนใจและความถนัดของผู้เรียนในชุมนุม/ชมรมต่าง ๆ มาร่วมกับวิธีการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการร่วมด้วย โดยใช้วิธีการสอนที่ส่งเสริมและพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการแก่ผู้เรียน มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ ฝึกฝนจนชำนาญ สร้างประสบการณ์เรียนรู้ บูรณาการความรู้กับทักษะอย่างสร้างสรรค์ หาโอกาสและสร้างมูลค่าให้เกิดขึ้นกับผลงานของตน เช่น

ชมรมกาแฟที่มีเป้าหมายเพื่อฝึกชงกาแฟแล้วมีการเพิ่มเติมการเรียนรู้เรื่องความเป็นผู้ประกอบการลงไปเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเป็นผู้ประกอบการร้านกาแฟได้

กิจกรรมชุมนุม/ชมรม เป็นกิจกรรมที่สถานศึกษาให้การสนับสนุนผู้เรียนรวมกลุ่มกันตามความสนใจ ความถนัด ความสามารถของผู้เรียน เพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ เจตคติ และเสริมสร้างประสบการณ์ความเป็นผู้ประกอบการแก่ผู้เรียน เติมเต็มศักยภาพของผู้เรียนให้มีความพร้อม ความสมบูรณ์ต่อการศึกษและการประกอบอาชีพในการอนาคต ตลอดจนปลูกฝังจิตสำนึกในการทำประโยชน์ต่อตนเองและสังคม ส่งผลให้ผู้เรียนที่ได้เข้าร่วมชุมนุมนี้มีแรงจูงใจในการเรียนรู้ ใฝ่เรียน ใฝ่รู้ พร้อมเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ดึงเอาความสามารถ ความถนัดของตนเองออกมาใช้อย่างเต็มกำลัง มีอิสระในการเรียนรู้ สนุกสนานและพร้อมมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์และออกแบบกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยความสนใจตามที่ทางชุมนุมและผู้สอนได้จัดไว้ให้

หลักการกิจกรรมชุมนุมหรือชมรมมีความสำคัญดังนี้

๑. เป็นกิจกรรมที่เกิดจากการสร้างสรรค์และออกแบบกิจกรรมของผู้เรียนตามความสนใจ ความต้องการและความถนัดของผู้เรียนเฉพาะด้าน และเพิ่มเป้าหมายความเป็นผู้ประกอบการร่วมด้วย
๒. เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนร่วมกันทำงานเป็นทีม ช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ช่วยการสร้างนวัตกรรม/สินค้า/บริการ และช่วยกันแก้ปัญหา
๓. เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนเฉพาะด้าน และส่งเสริมศักยภาพความเป็นผู้ประกอบการทั้งด้านความรู้ ทักษะ/ความสามารถ เจตคติและคุณลักษณะ
๔. เป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะของผู้เรียน รวมทั้งบริบทของสถานศึกษาและท้องถิ่น

๓. กิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการ ที่สอดแทรกในรายวิชาใดวิชาหนึ่ง

แนวทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษาส่วนใหญ่จะเลือกการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการที่สอดแทรกไปในรายวิชาใดวิชาหนึ่ง ซึ่งส่วนมากแล้วสถานศึกษาจะทำการสอดแทรกเนื้อหาสาระการทำธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการลงในรายวิชาการงาน อาชีพและเทคโนโลยี ตามโครงสร้างหลักสูตรของสถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและมีการเสริมความรู้ด้านการประกอบธุรกิจ การเป็นผู้ประกอบการ หรือในกลุ่มสาระการประกอบอาชีพ รายวิชาการพัฒนาอาชีพในระดับการเรียนรู้ต่าง ๆ ของการศึกษา กศน. หรือในรายวิชาความรู้พื้นฐานด้านการประกอบอาชีพหรืองานช่าง งานฝึกทักษะอาชีพ ของการจัดการศึกษาในระดับอาชีวศึกษา

สำหรับแนวทางนี้จะเน้นการให้ความรู้และฝึกทักษะในงานอาชีพ งานฝีมือต่าง ๆ ให้ผู้เรียนได้ลงมือทำให้เป็นเสียก่อน จากนั้นจึงให้ความรู้และสอนเนื้อหาเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจเพียงหนึ่งหรือสองหน่วยการเรียนรู้ เนื้อหาที่สอนจะเกี่ยวกับการคำนวณต้นทุน การวางแผนธุรกิจ เพื่อให้ผู้เรียน ได้มีความรู้และฝึกฝนการขายให้ได้ อันจะนำไปสู่การบูรณาการความรู้สู่การประกอบอาชีพต่อไป ดังคำที่ว่า “ทำให้ได้ ขายให้เป็น” นั่นเอง

กิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการที่สอดแทรกในรายวิชา เป็นวิธีการที่สถานศึกษาและผู้สอนสามารถปฏิบัติให้มีความเป็นไปได้และเป็นการบูรณาการอย่างเป็นรูปธรรม สิ่งสำคัญคือ การออกแบบการจัดการเรียนการสอนของผู้สอนที่ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการที่สอดแทรกการพัฒนาความรู้ ทักษะ/ความสามารถ เจตคติและคุณลักษณะ ความเป็นผู้ประกอบการลงผ่านวิธีการสอน เน้นกิจกรรมการเรียนรู้ที่

ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน ใช้วิธีการเรียนรู้ที่หลากหลายให้เหมาะสมกับเป้าหมาย เนื้อหา สารการเรียนรู้ของแต่ละรายวิชา มีการบูรณาการองค์ความรู้ร่วมกัน ประยุกต์ใช้ทักษะและเชื่อมโยงองค์ความรู้นำไปปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหา ผักผ่อนสั่งสมประสบการณ์ การเรียนรู้ความเป็นผู้ประกอบการหรือประกอบอาชีพในอนาคตแก่ผู้เรียน โดยผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้แนะนำ ผู้ชี้แนะ คอยให้คำปรึกษา (Coaching) และกระตุ้น (Engagement) ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

วิธีการสอนที่สถานศึกษาและผู้สอนสามารถนำมาใช้เพื่อส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการแก่ผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและอาชีวศึกษา

กิจกรรมการเรียนการสอนและวิธีการสอนที่สถานศึกษาและผู้สอนสามารถนำมาใช้ เพื่อส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการแก่ผู้เรียนที่สอดแทรกในรายวิชาใด ๆ หรือใช้เป็นวิธีการสอนในชมรม/ชุมนุม หรือการจัดการศึกษาในรายวิชาต่างของหลักสูตรแผนการเรียน เพื่อส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและอาชีวศึกษา มีตัวอย่างหลากหลายวิธี ได้แก่

๑) การเรียนเชิงรุก (Active Learning) เป็นการนำเอาวิธีการสอน เทคนิคการสอน ที่หลากหลายมาใช้ออกแบบแผนการสอนและกิจกรรมกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียน ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนและผู้เรียนกับผู้สอน ถือเป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ประเภทหนึ่งที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน โดยเฉพาะคุณลักษณะของการเป็นผู้สร้างสรรค์นวัตกรรมและความเป็นผู้ประกอบการ ส่งเสริมให้ผู้เรียนประยุกต์ใช้ทักษะและเชื่อมโยงองค์ความรู้นำไปปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาหรือประกอบอาชีพในอนาคต

๒) การคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking Process) เป็นกระบวนการคิดเพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาแนวคิดและนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่สามารถแก้ไขปัญหาได้ตรงจุด ตามวิถีทางที่ดี เหมาะสมตามบริบทและอยู่บนพื้นฐานของความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย (ลูกค้า) เป็นหลัก เพื่อสร้างสรรค์ผลงานที่เป็นผลลัพธ์อย่าง เป็นรูปธรรม ตอบโจทย์การแก้ปัญหาหรือที่เป็นความต้องการได้ อย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาแนวคิดหรือนวัตกรรมใหม่ ๆ นี้ เป็นการตอบสนองการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจที่เพิ่งเกิดขึ้นใหม่และเน้นการเติบโตอย่างรวดเร็วหรือที่เรียกว่า ธุรกิจสตาร์ทอัพ (Startup) โดยเน้นการตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคหรือความต้องการของตลาดด้วยการนำเสนอผลิตภัณฑ์หรือกระบวนการให้บริการในรูปแบบใหม่ ที่เรียกว่าเป็นนวัตกรรม (Innovation)

๓) การเรียนรู้เชิงประสบการณ์ โดยให้ผู้เรียนแต่ละคนได้มีประสบการณ์ของตนเอง เป็นกระบวนการสร้างความรู้ ทักษะ และเจตคติด้วยการนำประสบการณ์เดิมของผู้เรียนมาบูรณาการเพื่อสร้างการเรียนรู้ใหม่ ๆ

๔) ผู้สอนเป็นผู้เอื้ออำนวยและผู้สอนงาน ซึ่งเป็นวิธีการของผู้สอนในการกำหนดบทบาทของตน เป็นผู้เอื้ออำนวยและโค้ชเพื่อนำผู้เรียนไปสู่ทางแก้ปัญหา มีกระบวนการให้ผู้เรียนค้นพบคำตอบด้วยตนเอง และช่วยให้ผู้เรียนได้เลือกแนวทางของตนเองได้ ช่วยผู้เรียนให้ได้เรียนรู้จากข้อผิดพลาดและความสำเร็จของตนเอง

๕) ผู้ประกอบการในชุมชนมีส่วนร่วม เป็นการดึงสมาชิกในชุมชนที่เป็นผู้ประกอบการเข้ามาเป็นวิทยากรบรรยาย พี่เลี้ยง ที่ปรึกษา และเป็นต้นแบบให้แก่นักศึกษาในวิทยาลัย

๖) ผู้เรียนเป็นผู้ดำเนินการเรียนรู้ โดยให้ผู้เรียนเป็นผู้นำในการเรียนการสอน และดำเนินการจัดกิจกรรมเอง เช่น วางแผนธุรกิจ สร้างและบริหารจัดการธุรกิจ จัดทัศนศึกษา ฝึกฝนการเจรจาต่อรอง ทำกิจกรรมกลุ่มแก้ปัญหา รับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง และเรียนรู้แบบการสืบสอบเป็นฐาน

๓) การสอนแบบปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning: PBL) เป็นวิธีการที่ให้นักศึกษามีทักษะเพื่อเป็นนักแก้ปัญหาที่ดีที่สุด มีโอกาสได้แก้ปัญหา ทั้งง่ายและยาก คือมีทั้งปัญหาที่มีคำตอบชัดเจนและปัญหาที่มีคำตอบไม่ตายตัว/ไม่ชัดเจน เพื่อนำมาสู่การสร้างนวัตกรรมหรือแนวทางในการปฏิบัติที่ดีขึ้น สามารถแก้ไขปัญหาที่พบได้

๔) การสอนด้วยวิธีที่หลากหลาย เป็นวิธีการถ่ายทอดเนื้อหา ประสบการณ์ที่ต้องใช้หนังสือ คอร์สต่าง ๆ การสัมมนา การวิจัย การเรียน เป็นกลุ่ม การสวมบทบาท การมีวิทยากรมาบรรยาย การมีพี่เลี้ยง การมีที่ปรึกษา การมีต้นแบบ การทัศนศึกษา การอบรมโดยใช้คอมพิวเตอร์ และอื่น ๆ เพื่อเอื้ออำนวยกระบวนการเรียนรู้ เน้นการเรียนรู้ขั้นสูง

๕) การเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน (Project-Based Learning: PjBL/ PBL) เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญวิธีหนึ่ง ที่จะช่วยพัฒนา ผู้เรียนทั้งด้านความรู้และทักษะผ่านกระบวนการศึกษาค้นคว้าและการใช้ความรู้ ในชีวิตจริง ขับเคลื่อนผ่านกิจกรรมและการแก้ปัญหาท้าทายร่วมกัน โดยมีผลงาน ที่แสดงถึงศักยภาพและความสำเร็จของผู้เรียน เป็นการฝึกฝนให้ผู้เรียนเป็น ผู้ปฏิบัติงานบนพื้นฐานความรู้ (Knowledge Worker) ที่สามารถคิดเป็นทำเป็น มีวิธีการหาความรู้ สร้างความรู้ด้วยตนเองตลอดชีวิต และนำความรู้มา ประยุกต์ใช้ในการทำงานได้ ดังนั้นผู้สอนจำเป็นต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน (Co-Learning Process) ศึกษาการแก้ปัญหา (Problem Solving) ฝึกความคิดสร้างสรรค์ ประยุกต์ความรู้ สร้างสรรค์ชิ้นงานโครงงาน เรียนรู้โดยการกระทำ (Learning by Doing)

๑๐) วิธีการเรียนแบบ Work-Based Learning (WBL) เป็นการเรียนรู้ โดยการใช้การทำงานเป็นฐาน ซึ่งมีสัดส่วนการทำงานในสถานประกอบการเสมือน พนักงานจริง มากกว่าการเรียนในรูปแบบปกติที่เวลาส่วนใหญ่จะอยู่ในห้องเรียน

ของสถาบันการศึกษา โดยเป็นการผสมผสานระหว่างภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เข้าด้วยกัน นั่นคือ ความรู้บวกประสบการณ์จากการปฏิบัติงานจริงในสถาน ประกอบการ ผ่านกระบวนการเรียนรู้ การวิเคราะห์และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ที่สำคัญการเรียนและการปฏิบัติงานจะต้องอยู่ในช่วงเวลาเดียวกัน จนสามารถ สังเคราะห์เป็นองค์ความรู้ใหม่ที่น่ามาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการทำงานได้

๑๑) การฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ ศึกษาจากสถานการณ์จริงจากสถานประกอบการและผู้ประกอบการ การได้รับ คำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญในอาชีพและร่วมกิจกรรมกลุ่มในรูปแบบที่หลากหลาย ที่เน้นการลงมือปฏิบัติจริง ทั้งการสำรวจ การศึกษาค้นคว้า การทดลองฝึกปฏิบัติจริง การทดลอง การอภิปราย ตลอดจนร่วมหาแนวทางในการแก้ปัญหาในการ ดำเนินการธุรกิจ โดยผู้เรียนมีบทบาทในการศึกษาค้นคว้า อภิปรายร่วมกัน ฝึกลงมือปฏิบัติร่วมกัน และผู้สอนมีบทบาทในการให้คำปรึกษา ให้คำแนะนำ เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ สร้างประสบการณ์การเรียนรู้ในการ ประกอบธุรกิจให้แก่ผู้เรียน และสร้างเครือข่ายความร่วมมือในจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการแก่ผู้เรียน

๑๒) วิธีการเรียนการสอนแบบการทดลองปฏิบัติจากผู้ประกอบการ (Practice from entrepreneurs) เป็นวิธีการสอนที่ให้ประสบการณ์ตรงกับ ผู้เรียนโดยการให้ลงมือปฏิบัติจริง เป็นการสอนที่มุ่งให้เกิดการผสมผสานระหว่าง ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติที่ผ่านการถ่ายทอดความรู้และทักษะจากผู้ประกอบการ ที่มีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์โดยตรงสู่ผู้เรียน เป็นการสร้างความสนใจ และความกระตือรือร้นให้แก่ผู้เรียน แต่ข้อควรคำนึงถึงคือวัสดุอุปกรณ์ และ เครื่องมือที่ใช้ในการสอนต้องมีคุณภาพและมีจำนวนมากเพียงพอต่อผู้เรียน

๑๓) กิจกรรมการเรียนรู้ตามกระบวนการลูกเสือ ผสมผสานแนวทางการจัดการศึกษาตามวิธีการ/กระบวนการทางลูกเสือและการลงมือปฏิบัติจริง จะเน้นการทำงานเป็นทีม ฝึกฝนความเป็นผู้นำและผู้ตาม การทำงานร่วมกัน ส่งเสริมการทำงานเป็นทีมและความสามัคคีให้เกิดแก่ผู้เรียน มีกิจกรรมหลากหลาย บูรณาการร่วมกัน ทั้งสันทนการ องค์กรความรู้ พัฒนาทักษะสู่ความเป็นผู้ประกอบการ และการประกอบอาชีพ ด้วยการผสมผสานกิจกรรมหลากหลาย ดังนี้ กิจกรรมการประชุมปฏิบัติการ (Workshop) กิจกรรมนำเสนอ (Presentation) กิจกรรมนอกสถานที่ (Outdoor activity) กิจกรรมเสริมสร้างความรู้ (Knowledge) กิจกรรมฝึกปฏิบัติ (Practice) อันนำไปสู่เป้าหมายการดูแลตนเอง การช่วยเหลือตนเองและดูแลผู้อื่นให้ได้

ส่วนที่ ๒

แนวทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษาต้นแบบเพื่อเสริมสร้างทักษะและสมรรถนะของผู้เรียนในการเป็นผู้ประกอบการตามมาตรฐานการศึกษาของชาติที่สอดคล้องตามบริบทของสถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและอาชีวศึกษา

นำเสนอกรณีศึกษาของสถานศึกษาทั้ง ๘ สังกัด รวม ๘ แห่ง ได้แก่

๑. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)
โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี กรุงเทพมหานคร
๒. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.)
โรงเรียนดาราวิทยาลัย ภาคเหนือ จังหวัดเชียงใหม่
๓. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (สถ.)
โรงเรียนเทศบาลเมืองภูเก็ต ภาคใต้ จังหวัดภูเก็ต
๔. สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร (สนศ.กทม.)
โรงเรียนมัธยมสุวิทย์เสรีอนุสรณ์ กรุงเทพมหานคร
๕. กรมส่งเสริมการเรียนรู้ (สกร.)
ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอด่านซ้าย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดเลย
๖. กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน (บช.ตชด.)
โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านนายาว ภาคกลาง จังหวัดฉะเชิงเทรา
๗. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.)
วิทยาลัยเทคนิคสว่างแดนดิน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดสกลนคร
๘. กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.)
โรงเรียนมัธยมสาธิตมหาวิทยาลัยนเรศวร ภาคเหนือ จังหวัดพิษณุโลก

๑. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี กรุงเทพมหานคร

แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อเสริมสร้างทักษะและสมรรถนะของผู้เรียนในการเป็นผู้ประกอบการได้นำเสนอแนวทางการจัดการศึกษา ในลักษณะกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ในรูปแบบชุมนุม “กิจกรรมชุมนุม SMT Entrepreneurship” มีรายละเอียด ดังนี้

“กิจกรรมชุมนุม SMT Entrepreneurship”

ลักษณะ: กิจกรรมเสริมการเรียนรู้แบบชุมนุม

กลุ่มเป้าหมาย: นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่มีความสนใจและสมัครใจเข้าร่วมชุมนุม

วัตถุประสงค์: พัฒนากิจกรรมชุมนุม SMT Entrepreneurship

เป้าหมาย: ได้กิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบชุมนุมที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความเป็นผู้ประกอบการ ประกอบด้วย ความรู้ ทักษะ เจตคติการเป็นผู้ประกอบการ

ด้านความรู้ **ความรู้** **ความรู้** **ความรู้** **ความรู้**

ความรู้ทางธุรกิจ การเขียนแผนธุรกิจ

การจัดการการเงิน การตลาด

ด้านทักษะ

การคิดสร้างสรรค์ การคิดเชิงออกแบบ

การวางแผนอย่างเป็นระบบ การสื่อสาร

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและเทคโนโลยีดิจิทัล

การทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำ

เจตคติ

ความกล้าเสี่ยงและความใฝ่ในความสำเร็จ

กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ ดำเนินการตามกระบวนการของการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking Process)

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของชุมชนนี้ดำเนินการตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking Process) เป็นกระบวนการคิดเพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาแนวคิดและนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่สามารถแก้ไขปัญหาได้ตรงจุดตามวิถีทางที่ดี เหมาะสมตามบริบทและอยู่บนพื้นฐานของความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย (ลูกค้า) เป็นหลัก มีกระบวนการทั้งหมด ๖ ขั้นตอน เพื่อสร้างสรรค์ผลงานที่เป็นผลลัพธ์อย่างเป็นรูปธรรม ตอบโจทย์การแก้ปัญหาหรือที่เป็นความต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาแนวคิดหรือนวัตกรรมใหม่ ๆ นี้เป็นการตอบสนองการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจที่เพิ่งเกิดขึ้นใหม่และเน้นการเติบโตอย่างรวดเร็วหรือที่เรียกว่า ธุรกิจสตาร์ทอัพ (Startup) โดยเน้นการตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคหรือความต้องการของตลาดด้วยการนำเสนอผลิตภัณฑ์หรือกระบวนการให้บริการในรูปแบบใหม่ ที่เรียกว่า นวัตกรรม (Innovation) ซึ่งกระบวนการของการคิดเชิงออกแบบ ที่สถานศึกษานำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในกิจกรรมชุมชนที่เข้มเพาะ ปลูกฝังและพัฒนาผู้เรียนให้มีความเป็นผู้ประกอบการมี ๖ ขั้นตอน โดยมีการเพิ่มขั้นตอน PITCHING & SPELLING การนำเสนอผลงาน นวัตกรรมมาเป็นขั้นตอนเพิ่มเติมในขั้นสุดท้ายเพื่อให้สมบูรณ์มากขึ้น มีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ ๑ Empathize : เข้าใจปัญหา

“การจัดกลุ่มปัญหาและระบุปัญหาที่ต้องการแก้ไขให้ชัดเจน”

ขั้นแรกเป็นการทำความเข้าใจปัญหาและระบุปัญหาที่ต้องการแก้ไขให้ชัดเจน ต้องทำความเข้าใจกับปัญหาให้ถ่องแท้ลึกซึ้งในทุกมุมมอง วิเคราะห์ปัญหาให้ถ้วนถี่ ตลอดจนทำความเข้าใจผู้ใช้กลุ่มเป้าหมาย หรือเข้าใจในสิ่งที่ต้องการแก้ไขปัญหาให้ตรงประเด็น เพื่อหาหนทางที่เหมาะสมและดีที่สุดให้ได้ ซึ่งเป็น Pain Point ที่ผู้ประกอบการ จะต้องคำนึงถึง Pain Point ของกลุ่มเป้าหมาย (ลูกค้า) เป็นหลัก และต้องมองปัญหาที่จะแก้ไขให้กับกลุ่มเป้าหมาย (ลูกค้า) ได้ตั้งแต่ต้นทางการผลิตสินค้า/นวัตกรรม และพัฒนาสินค้า/นวัตกรรมให้ตอบสนอง ไร้อุดมคติ มีจุดแข็งที่คู่แข่งยากเลียนแบบ ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่สำคัญอย่างมาก ต่อกระบวนการออกแบบซึ่งจะทำให้สามารถตั้งสมมติฐานได้เหมาะสมกับบริบทและสภาพแวดล้อมนั้น ๆ การทำความเข้าใจปัญหาที่เราพยายามแก้ไขโดยการสังเกต การมีส่วนร่วม อาจเริ่มต้นด้วยการตั้งคำถาม สร้างสมมติฐาน กระตุ้นให้เกิดการใช้ความคิดที่นำไปสู่ความคิดสร้างสรรค์เพื่อหาแนวทางสู่การแก้ปัญหาที่ชัดเจน

ขั้นตอนนี้ผู้สอนจะกระตุ้นให้ผู้เรียนค้นหาปัญหาซึ่งเป็นปัญหาที่ผู้เรียนอาจพบเห็นได้รอบตัวทั้งของตนเองและของผู้อื่นในชีวิตประจำวันหรือเป็นปัญหาที่พบจริง ๆ การหาปัญหานี้เป็นจุดเริ่มต้นในการประกอบธุรกิจสตาร์ทอัพ การหา Pain Point จะใช้เทคนิค “ถอดรหัส Pain Point” ประกอบด้วย ๓ ขั้นตอน (๑) หา Pain Point ที่แท้จริง ให้ผู้เรียนเขียนปัญหาลงมาในกระดาษ post it ให้ได้มากที่สุด ภายในระยะเวลา ๕ นาที โดยห้ามปรึกษาหรือแลกเปลี่ยนกับเพื่อน ปัญหานั้นอาจเป็นปัญหาที่ผู้เรียนพบด้วยตนเองหรือปัญหาที่มองเห็นว่ามีผลกระทบกับผู้อื่นในวงกว้าง (๒) เล่า Pain Point ผู้เรียนทุกคนเล่าเรื่องปัญหาของตนเองที่เขียนในกระดาษ post it ให้เพื่อนในชั้นเรียนฟัง โดยที่เพื่อนสมาชิกในชั้นเรียนต้องตั้งใจรับฟังปัญหาของเพื่อน โดยปราศจากอคติและบันทึกประเด็นที่น่าสนใจ และ (๓) คิดจัดอันดับเพื่อหาข้อสรุป ร่วมกันเลือกปัญหาที่น่าสนใจและชอบมากที่สุดอย่างน้อย ๒-๓ ปัญหา ซึ่งเป็นปัญหาที่เห็นว่าน่าจะสามารถแก้ไขได้และนำมาทำธุรกิจสตาร์ทอัพได้ จากนั้นค่อยมารวมกันหาสาเหตุของปัญหา

ขั้นที่ ๒ Define: กำหนดปัญหาให้ชัดเจน

“นิยามปัญหา พุดคุยกับกลุ่มเป้าหมายเพื่อทำความเข้าใจถึงปัญหาและความต้องการ”

ขั้นตอนของการกำหนดหรือนิยามปัญหาให้ชัดเจน ด้วยการนำเอาข้อมูลทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับปัญหาที่ได้จากการรวบรวมในขั้นแรก มาวิเคราะห์และสังเคราะห์รวมกัน เพื่อตกผลึกเฉพาะข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหาออกมา คัดกรองเฉพาะปัญหาที่แท้จริง และอธิบายถึงปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่ เพื่อที่จะเป็นแนวทางในการปฏิบัติการต่อไป รวมถึงมีแก่นยึดในการดำเนินการแก้ไขปัญหาอย่างมีทิศทาง

ขั้นที่ ๓ Ideate: ระดมความคิด

“ระดมสมองเพื่อหาแนวทางการแก้ไขที่หลากหลาย”

การนำเสนอแนวความคิดตลอดจนแนวทางการแก้ไขปัญหาในรูปแบบต่าง ๆ อย่างไม่มีกรอบจำกัด มาสร้างให้เป็นรูปธรรม ด้วยการคิดนอกกรอบเพื่อมองหาวิธีแก้ปัญหาใหม่ ๆ ซึ่งอาจใช้วิธีการระดมสมองสำหรับกระตุ้นให้สมาชิกทุกคนได้คิดอย่างอิสระและขยายขอบเขตแนวทางแก้ปัญหาออกไป จากนั้นจึงรวบรวมแนวคิดทั้งหมดที่ได้ แล้วเลือกเฉพาะวิธีที่คิดว่าดีหรือเหมาะสมที่สุด การระดมความคิดนี้ช่วยให้มองเห็นปัญหาได้อย่างรอบด้านและละเอียดขึ้นด้วย รวมถึงหาวิธีการแก้ปัญหาได้อย่างรอบคอบได้ด้วยเช่นกัน

ขั้นที่ ๔ Prototype: สร้างต้นแบบ

“สร้างต้นแบบนวัตกรรมหรือแนวทางปฏิบัติ”

การสร้างต้นแบบของนวัตกรรม ผลิตภัณฑ์หรือแนวทางปฏิบัติต้นแบบเพื่อทดสอบ ทดลองทำก่อนที่จะนำไปผลิตจริงและตรวจสอบว่าสามารถแก้ปัญหาได้ตามแนวคิดที่ได้เลือกไว้ เป้าหมายของขั้นนี้ต้องการรวบรวมข้อมูล เพื่อพิจารณาว่าแนวคิดที่นำมาสร้างแนวทางแก้ปัญหานั้นมีความเหมาะสมหรือไม่ มีจุดบกพร่องส่วนใดหรือมีสิ่งใดที่ต้องปรับปรุงบ้างเพื่อให้สามารถตอบสนองกับความ需求和นำไปแก้ปัญหาได้ดีที่สุด

ขั้นที่ ๕ Test: ทดสอบ

“ทดสอบต้นแบบเพื่อสร้างความมั่นใจว่าสิ่งที่สร้างขึ้นตอบสนองต่อผู้ใช้งาน”

การทดลองนำต้นแบบ นวัตกรรม ผลิตภัณฑ์ แนวทางการแก้ไข ปัญหา หรือข้อสรุปที่จะนำไปใช้จริงมาทดลองปฏิบัตินำไปใช้งานและเก็บข้อมูลเพื่อทดสอบประสิทธิภาพ ตลอดจนประเมินผล เสร็จแล้วก็นำเอาปัญหาข้อดีข้อเสีย และข้อเสนอแนะต่างๆ ที่เกิดขึ้นเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข ให้ดียิ่งขึ้น

ขั้นที่ ๖ PITCHING & SPELLING : นำเสนอผลงาน นวัตกรรม

เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนได้นำเสนอต้นแบบ นวัตกรรม ผลิตภัณฑ์ แนวทางการแก้ไขปัญหาให้กับคณะกรรมการซึ่งอาจจะเป็นผู้สอน กรรมการพิจารณาผลงาน ผู้ลงทุน โดยการนำเสนอจะใช้เทคนิค PITCHING ซึ่งเป็นวิธีการนำเสนอธุรกิจ Start Up นิยมใช้ในการนำเสนอสินค้าหรือบริการแก่นักลงทุนเพื่อให้เกิดการซื้อขายไปผลิตในเชิงพาณิชย์

PITCHING เป็นการนำเสนอในรูปแบบคำพูดหรือการกระทำใด ๆ ที่น่าสนใจดึงดูด ใช้เวลาประมาณ ๓ - ๕ นาที และอีก ๒ - ๓ นาที สำหรับการตอบคำถาม ในความเป็นจริง PITCHING จะเป็นการนำเสนอแบบเดี่ยวหรือแบบมีคู่แข่ง

การฝึกนำเสนอแบบ PITCHING ต้องฝึกให้ผู้เรียนพูดให้มีความน่าสนใจ ทั้งวิธีการพูด ระดับภาษาที่ใช้ น้ำเสียงในการพูด หรือการออกแบบสไลด์นำเสนอ เพื่อที่จะพูดนำเสนอให้เกิดความสนใจภายใต้ระยะเวลาที่มีอยู่อย่างจำกัด ๓ - ๕ นาที แก่คณะกรรมการหรือนักลงทุน

แนวทางการส่งเสริม ความเป็นผู้ประกอบการ ของผู้เรียนในสถานศึกษา

**โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี
กรุงเทพมหานคร**
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

“การฝึกทำ Start up ผู้สอนต้องกระตุ้น
ให้ผู้เรียนโดยดึงพลังให้ค่าแบบ-นำละเรียนรู้
ร่วมไปกับหาตลาดจริง”
โดย ผู้สอนโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี

๑. การพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ
ใช้กิจกรรมเสริมการเรียนรู้ในลักษณะชุมนุมส่งเสริมผู้ประกอบการรุ่นใหม่ (SMT Entrepreneurship)

๒. วิธีการเรียนการสอน
กระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking Process) มี ๖ ขั้นตอน

Empathize
เข้าใจปัญหา

Define
กำหนดปัญหา
หรือโจทย์

Ideate
ระดมความคิด

Prototype
สร้างต้นแบบ

Test
ทดสอบ

Pitching & Spelling
นำเสนอผลงาน

๓. ปัจจัยความสำเร็จ

๑. ผู้บริหาร เป็นที่ยกย่อง
ด้านความสะอาด
สร้างแรงบันดาลใจ

๒. ผู้สอน มีเจตจำนง เป็นที่ปรึกษา ด้านความสะอาด ในการเรียนรู้

๓. เครือข่าย องค์การภาครัฐ และเอกชนที่รับผิดชอบด้าน การประกอบการ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ปกครอง

๔. ผู้เรียน ต้องเป็นผู้ที่มีความมุ่งมั่น ตั้งใจ รับผิดชอบในการเป็น ผู้ประกอบการ คิดค้นนวัตกรรม

๕. ทรัพยากรการสนับสนุน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก หนึ่งมิติประสบการณ์ วิชาการสถานที่

๒. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) โรงเรียนดาราวิทยาลัย ภาคเหนือ จังหวัดเชียงใหม่

แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อเสริมสร้างทักษะและสมรรถนะของผู้เรียนในการเป็นผู้ประกอบการได้นำเสนอแนวทางการจัดการศึกษา ๒ ลักษณะ คือ หลักสูตรหรือแผนการเรียน “หลักสูตรแผนการเรียนการจัดการธุรกิจการค้าสมัยใหม่” และกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการที่สอดแทรกในรายวิชาของแผนเทคโนโลยีการอาหาร “กิจกรรมการเป็นผู้ประกอบการร้านอาหาร” มีรายละเอียด ดังนี้

รูปแบบแรก : หลักสูตรแผนการเรียนการจัดการธุรกิจการค้าสมัยใหม่

หลักสูตรแผนการเรียนการจัดการธุรกิจการค้าสมัยใหม่ เป็นหลักสูตรการสอนที่โรงเรียนดาราวิทยาลัยร่วมมือกับสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ (PIM) ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการประกอบการธุรกิจสมัยใหม่ การค้า การขาย การตลาด การเป็นผู้ประกอบการยุคใหม่ รวมทั้งการฝึกทักษะปฏิบัติสู่ความเป็นผู้ประกอบการ เน้นการสร้างความรู้ความเข้าใจด้านการประกอบธุรกิจการค้าสมัยใหม่ สร้างสรรค์นวัตกรรม ด้วยการฝึกปฏิบัติการคิดออกแบบแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ มีการแนะแนวอาชีพ การศึกษาดูงานกับองค์กรธุรกิจ ผู้ประกอบการในท้องถิ่น เพื่อให้ผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายค้นพบตัวตนสร้างแรงบันดาลใจในการศึกษาต่อและเข้าใจแนวทางในการประกอบอาชีพได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

“หลักสูตรแผนการเรียนการจัดการธุรกิจการค้าสมัยใหม่”

ลักษณะ: หลักสูตรแผนการเรียนรูู้

กลุ่มเป้าหมาย: นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

วัตถุประสงค์: พัฒนาหลักสูตรเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ

เป้าหมาย: ได้หลักสูตรที่พัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติการเป็นผู้ประกอบการ

ด้านความรู้	การประกอบธุรกิจการค้าสมัยใหม่ ความเป็นผู้ประกอบการยุคดิจิทัล ความรู้ทางธุรกิจ การวางแผนทางธุรกิจ การจัดการ การเงิน การตลาด การพัฒนานวัตกรรม
ด้านทักษะ	การคิดสร้างสรรค์ การวางแผนและการจัดการ การสื่อสาร ภาวะผู้นำ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และเทคโนโลยีดิจิทัล การทำงานเป็นทีม
เจตคติ	ความกล้าเสี่ยง ความมุ่งมั่นสู่ความสำเร็จ

หลักสูตรแผนการเรียนการจัดการธุรกิจการค้าสมัยใหม่

หลักสูตรการเรียนการสอนที่เปิดขึ้นเพื่อพัฒนาทักษะเฉพาะด้านมุ่งพัฒนาองค์ความรู้ทักษะ ความสามารถ และมีประสบการณ์ด้านธุรกิจสมัยใหม่และการเป็นผู้ประกอบการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยจัดทำรายวิชาจำนวน ๖ รายวิชา เป็นกลุ่มรายวิชาเพิ่มเติมหรือกลุ่มสาระการเรียนรู้พัฒนาทักษะเฉพาะด้าน ทูกรายวิชาจะกำหนดเวลาเรียน ๕ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ (๒.๕ - ๓ หน่วยกิต) มีรายละเอียดดังนี้

- มัธยมศึกษาปีที่ ๔
 - ภาคเรียนที่ ๑ การเปลี่ยนผ่านของธุรกิจการค้าสมัยใหม่
 - ภาคเรียนที่ ๒ ความคิดสร้างสรรค์ทางธุรกิจ
- มัธยมศึกษาปีที่ ๕
 - ภาคเรียนที่ ๑ การขายสำหรับนักธุรกิจมืออาชีพ
 - ภาคเรียนที่ ๒ การตลาดดิจิทัล
- มัธยมศึกษาปีที่ ๖
 - ภาคเรียนที่ ๑ ทักษะนักธุรกิจรุ่นใหม่
 - ภาคเรียนที่ ๒ การเป็นผู้ประกอบการในยุคดิจิทัล

วิธีการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ

การจัดการเรียนการสอนใช้กระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์และนวัตกรรม ภายใต้กระบวนการสอนของสถานศึกษา DARA Thinking Model เน้นการเรียนเชิงรุก (Active Learning) ด้วยการจัดประสบการณ์เชื่อมโยงกับ

ชีวิตจริงด้วยสถานการณ์ใกล้ตัว ร่วมกับวิธีการเรียนแบบการคิดเชิงออกแบบ การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และการเรียนรู้ผ่านโครงงานเป็นพื้นฐาน ให้ผู้เรียน ได้ศึกษาองค์ความรู้ ลงมือปฏิบัติจริง สร้างสรรค์นวัตกรรมหรือแนวทางปฏิบัติ ใหม่ที่ใช้แก้ปัญหา ประยุกต์ใช้สิ่งต่างๆ ที่เรียนรู้ได้อย่างสร้างสรรค์ รวมทั้ง เห็นคุณค่าและมีเจตนาที่ดีต่อการประกอบธุรกิจ การเป็นผู้ประกอบการและ การประกอบอาชีพ

สำหรับวิธีการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการ ในรายวิชาต่างๆ ในแผนการเรียนการจัดการธุรกิจการค้าสมัยใหม่ของโรงเรียน ดาราวิทยาลัย มีแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนี้

๑. การจัดการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมสร้างนักธุรกิจหน้าใหม่เรียนทฤษฎี ผ่านกิจกรรมปฏิบัติ ทั้งการวางแผน การเขียนแผนธุรกิจ การคิดเชิงออกแบบ พัฒนานวัตกรรม การประกอบธุรกิจเป็นผู้ประกอบการรุ่นใหม่หรือสตาร์ทอัพ (Start-up) การเขียนแผนธุรกิจ และการฝึกปฏิบัติสร้างองค์ความรู้และทักษะ ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการยุคใหม่ในยุคดิจิทัล

๒. การเรียนรู้กับอาจารย์ ผู้เชี่ยวชาญด้านธุรกิจโดยตรงและวิทยากร ที่เป็นผู้ประกอบการธุรกิจมีอาชีพ ด้วยการศึกษาค้นคว้าความรู้ด้านธุรกิจการค้า สมัยใหม่จากระบบการเรียนออนไลน์ผ่านระบบ MOOCs ของสถาบันปัญญาภิวัฒน์ และการเชิญวิทยากร/ผู้เชี่ยวชาญ/ผู้ประกอบการ ที่เข้าร่วมกิจกรรมสัมมนา ทางออนไลน์หรือแบบเผชิญหน้าตามสถานการณ์

๓. ศึกษาดูงานกับองค์กรธุรกิจชั้นนำของประเทศในกลุ่มเครือข่ายพันธมิตร ของบริษัท ซีพี ออลล์ จำกัด (มหาชน)

๔. สร้างประสบการณ์ด้วยการประกวดเขียนแผนธุรกิจ (Business Model Canvas) เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทำงาน ทักษะการจัดการ ทักษะ การแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกัน ทักษะการแสวงหาความรู้ มีคุณธรรมและ ลักษณะนิสัยในการทำงาน มีจิตสำนึกในการใช้พลังงาน ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

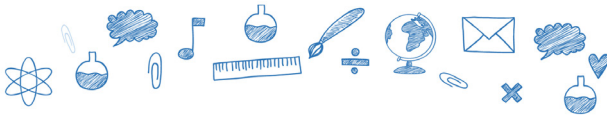
การประยุกต์ใช้ความรู้แบบและเทคโนโลยี การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและเชื่อมโยงกับศาสตร์อื่น นำความรู้ทักษะกระบวนการที่ได้ไปใช้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ อย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งเห็นคุณค่าและมีเจตนาที่ดีต่อรายวิชาต่าง ๆ

รูปแบบที่สอง : กิจกรรมการเป็นผู้ประกอบการร้านอาหาร

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสอนที่สอดแทรกองค์ความรู้ ทักษะปฏิบัติ ความเป็นผู้ประกอบการอยู่ในรายวิชาในแผนการเรียนเทคโนโลยีการอาหาร ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน ที่ส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการร้านอาหาร ที่สอดแทรกในรายวิชาการประกอบอาหารของหลักสูตรการเรียนการสอนในแผนการเรียนเทคโนโลยีอาหารที่เปิดขึ้นเพื่อพัฒนาทักษะเฉพาะด้านที่มีจุดมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะพื้นฐานด้านการประกอบอาหารไทย ขนมไทย เบเกอรี่ การจัดการธุรกิจบริการอาหารเครื่องดื่ม การประกอบการอาหารเพื่อธุรกิจ เพื่อให้ผู้เรียนนำทักษะไปเป็นแนวทางในการศึกษาต่อด้านการอาหารและการโรงแรมในระดับอุดมศึกษาและเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

“กิจกรรมการเป็นผู้ประกอบการอาหาร”

- ลักษณะ:** กิจกรรมการเรียนรู้
- กลุ่มเป้าหมาย:** นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในแผนการเรียนเทคโนโลยีการอาหาร
- วัตถุประสงค์:** พัฒนากิจกรรมการเป็นผู้ประกอบการอาหารในรายวิชา
- เป้าหมาย:** กิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานเพื่อการเป็นผู้ประกอบการอาหาร

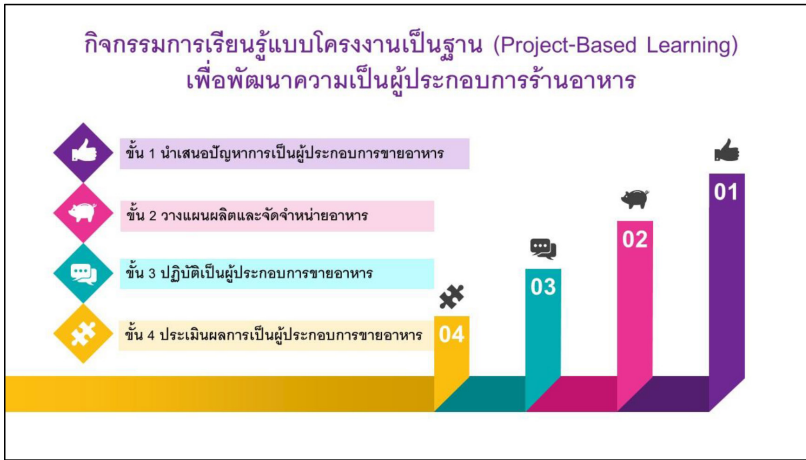

ด้านความรู้	การวางแผนทางธุรกิจขั้นพื้นฐาน
ด้านทักษะ	การคิดสร้างสรรค์ การวางแผนและการจัดการ การสื่อสาร การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและเทคโนโลยีดิจิทัล การทำงานเป็นทีม
เจตคติ	ความกล้าเสี่ยงและความใฝ่ในความสำเร็จ

กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ ดำเนินการตาม กระบวนการกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน (Project-Based Learning)

กิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการที่เป็นจุดเด่นที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงและมีการส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ แบบโครงงานเป็นฐานให้ผู้เรียนได้ลงมือจำลองสถานการณ์เป็นผู้ประกอบการธุรกิจร้านอาหารที่ผลิตและจัดจำหน่ายอาหาร ซึ่งกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานจะถูกสอดแทรกไปในการสอนรายวิชาอาหารแต่ละวิชาในทุกภาคการศึกษา อาทิ วิชาการประกอบอาหารไทยและขนมไทย วิชาการประกอบอาหารนานาชาติ วิชาการประกอบอาหารเพื่อธุรกิจ

การจัดการเรียนการสอนจะเน้นการฝึกให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิธีการทำอาหารแต่ละชนิดให้เป็นเสียก่อนซึ่งเป็นไปตามจุดประสงค์ของรายวิชานั้น ๆ เมื่อผู้เรียนสามารถทำอาหารเหล่านั้นได้แล้ว จึงมีการส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการลงไป โดยให้ผู้เรียนได้ทดลองปฏิบัติด้วยการจำลองสถานการณ์เป็นผู้ประกอบการขายอาหาร โดยสอดแทรกองค์ความรู้ ทักษะ และ เจตคติของความเป็นผู้ประกอบการลงไป โดยมี ๔ ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ ๑ นำเสนอปัญหาการเป็นผู้ประกอบการขายอาหาร

กำหนดประเด็นปัญหาโดยให้ผู้เรียนรวมกลุ่มกันเพื่อกำหนดเป้าหมายของการเป็นผู้ประกอบการขายอาหาร การกำหนดเมนูอาหารที่จะนำมาทำขาย เป็นสินค้าหลักของกลุ่ม วิเคราะห์ความต้องการของลูกค้า เพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมกลุ่มและตั้งวัตถุประสงค์ของการทำธุรกิจขายอาหารให้ชัดเจน วิเคราะห์กลุ่มเป้าหมายที่เป็นลูกค้าและปัจจัยพื้นฐานของการเป็นผู้ประกอบการขายอาหารของกลุ่มตนเอง การวิเคราะห์อาจใช้เทคนิค SWOT Analysis

ขั้นที่ ๒ วางแผนผลิตและจัดจำหน่ายอาหาร

การวางแผนการผลิตและจัดจำหน่ายอาหาร สมาชิกในกลุ่มร่วมกันวางแผน การผลิตและจำหน่ายอาหารของกลุ่มตนเอง ทั้งเมนูอาหาร การโฆษณา การตลาด งบประมาณและต้นทุน แล้วเขียนแผนธุรกิจร้านค้าขายอาหารโดยอาจเขียนเป็นแผนธุรกิจอย่างง่ายหรือแผนธุรกิจแบบ Business Model Canvas

ในขั้นตอนนี้ผู้สอนจะนำเสนอองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการ โดยผู้เรียนจะทำการศึกษาค้นคว้าความรู้จากสื่อการเรียนรู้ที่ผู้สอนเตรียมไว้ให้ หรือศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองตามหัวข้อที่ผู้สอนกำหนด เพื่อนำมาวางแผนพัฒนาธุรกิจร้านอาหารและการจัดจำหน่ายอาหารของกลุ่มตนเองตามโครงการที่กำหนด

ขั้นที่ ๓ ปฏิบัติเป็นผู้ประกอบการขายอาหาร

ผู้เรียนลงมือปฏิบัติเปิดทดลองทำอาหาร ขายอาหารของกลุ่มตนเอง จัดจำหน่ายอาหารตามที่วางแผนไว้ โดยกำหนดช่วงวัน เวลา และสถานที่ตามความสะดวก หรือออกเปิดกิจการในกิจกรรมวันสำคัญหรือเทศกาลต่าง ๆ เช่น วันเปิดโลกการศึกษา (Open House)

สำหรับการฝึกปฏิบัติการทำอาหารและขายอาหารนั้นจะเป็นไปตามรายวิชาที่ผู้เรียนได้เรียนในแต่ละภาคการศึกษา ได้แก่ อาหารไทยและขนมไทย เบเกอรี่ ธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม อาหารนานาชาติ อาหารเพื่อสุขภาพ และโภชนบำบัด อาหารเพื่อธุรกิจ เพื่อนำเอาความรู้ความเข้าใจและทักษะด้านการทำอาหารมาบูรณาการร่วมกับการส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการร้านอาหาร เป็นการสร้างประสบการณ์เรียนรู้ตามสถานการณ์จริงแก่ผู้เรียน

ขั้นที่ ๔ ประเมินผลการเป็นผู้ประกอบการขายอาหาร

หลังจากที่ผู้เรียนลงมือปฏิบัติเป็นผู้ประกอบการขายอาหาร จะมีการวัดผลและประเมินผลการปฏิบัติงาน โดยใช้การวัดและประเมินผลตามสภาพจริงที่วัดความสำเร็จจากผลงานของการประกอบการธุรกิจ การทำงานร่วมกันของผู้เรียน การผลิตอาหารที่เป็นสินค้า ที่มีการสะท้อนผลการเรียนรู้จากผู้เรียนร่วมกันของผู้เรียนและผู้สอน เพื่อเป็นการสรุปผลการเรียนรู้และปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนต่อไป

แนวทางการส่งเสริม ความเป็นผู้ประกอบการ ของผู้เรียนในสถานศึกษา

**โรงเรียนदारวิทยาลัย
จังหวัดเชียงใหม่**
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

“การพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ
เราต้องมีสถานที่และสนามให้เด็กได้ฝึกมือ
และได้รับประสบการณ์โดยตรง”
โดย ผู้อำนวยการโรงเรียนदारวิทยาลัย

- ๑. กิจกรรมการเรียนการสอนในรูปแบบที่ ๑**
หลักสูตรแผนการเรียนการจัดการสู่กิจการค้าสมัยใหม่ ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
นำเสนอแนวคิดเนื้อหาและกิจกรรมที่สหสาขาหลายในการสอนเรื่องการศึกษาเชื่อมโยงกับชีวิตจริงและ Design Thinking
- ๒. วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรูปแบบที่ ๒**
ขั้นตอนการเรียนแบบโครงงานเป็นฐานในการเรียนแบบในเชิงการอาหารในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
คือกิจกรรมการเรียนแบบโครงงานเป็นฐาน มี ๔ ขั้นตอน

ขั้นที่ ๑ นำเสนอปัญหาการ เป็นผู้ประกอบการ ขายอาหาร	ขั้นที่ ๒ วางแผนผลิต และจัดทำหน่วย อาหาร	ขั้นที่ ๓ ปฏิบัติงาน เป็นผู้ประกอบการ ขายอาหาร	ขั้นที่ ๔ ประเมินผล เป็นผู้ประกอบการ ขายอาหาร
--	--	--	---
- ๓. ปัจจัยความสำเร็จ**

				
ผู้บริหาร สถานศึกษา	ผู้สอน	เครือข่าย	ผู้เรียน	หลักสูตร / แผนการเรียน
ต้องมีส่วนร่วม ซึ่งมีความสอดคล้อง สร้างและสนับสนุน และหาทุนช่วยเหลือ	ต้องเป็นผู้ที่ใหม่ ในการพัฒนาของผู้ คนและสนใจที่จะ เป็นผู้ประกอบการ	การส่งเสริมสหวิทยา กับภาคและภาคของ สถานศึกษา	ต้องเป็นผู้ที่มีความ สนใจที่จะเป็นผู้ พัฒนาทักษะ และสนใจเรียน	ที่มีความพร้อม และสนใจที่จะ พัฒนาอาชีพ ในศตวรรษที่ ๒๑

๓. กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ (ส.ก.) โรงเรียนเทศบาลเมืองภูเก็ต ภาคใต้ จังหวัดภูเก็ต

แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อเสริมสร้างทักษะและสมรรถนะของผู้เรียนในการเป็นผู้ประกอบการได้นำเสนอแนวทางการจัดการศึกษาในลักษณะหลักสูตรหรือแผนการเรียน “หลักสูตรแผนการเรียนอาหารและโภชนาการ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย” มีรายละเอียด ดังนี้

“หลักสูตรแผนการเรียนอาหารและโภชนาการ”

- ลักษณะ:** หลักสูตรแผนการเรียนรู้
- กลุ่มเป้าหมาย:** นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย
- วัตถุประสงค์:** พัฒนาหลักสูตรเพื่อพัฒนาอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ
- เป้าหมาย:** ได้หลักสูตรที่พัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติการเป็นผู้ประกอบการ

ด้านความรู้

ความเป็นผู้ประกอบการ, ความรู้ทางธุรกิจ การวางแผนทางธุรกิจ การเขียนแผนธุรกิจ, การจัดการการเงิน การตลาด, การพัฒนานวัตกรรม สินค้า และบริการ ประเภทอาหาร ขนม อาหารและขนมท้องถิ่น เครื่องดื่ม และบริการด้านอาหารและโภชนาการ

ด้านทักษะ

การคิดสร้างสรรค์, การคิดออกแบบ, การวางแผนอย่างเป็นระบบ, การสื่อสาร, การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและเทคโนโลยีดิจิทัล, การทำงานเป็นทีม, ภาวะผู้นำ, การผลิตนวัตกรรม สินค้า และบริการ

เจตคติ

ความกล้าเสี่ยงและความใฝ่ในความสำเร็จ

รูปแบบหลักสูตรแผนการเรียนอาหารและโภชนาการ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย เพื่อส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการ

การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการของโรงเรียนเทศบาลเมืองภูเก็ต มีการจัดการศึกษาในรูปแบบหลักสูตรแผนการเรียนอาหารและโภชนาการ ที่เป็นแผนการเรียนที่เน้นทักษะพิเศษที่ส่งเสริมให้เยาวชนรุ่นใหม่ได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้ ทักษะ ความเข้าใจด้านวิชาการ นวัตกรรม การปฏิบัติ สู่การประกอบอาชีพ ซึ่งทางสถานศึกษาได้มีการส่งเสริม การพัฒนาแนวคิดและทักษะในการเป็นผู้ประกอบการผสมผสานกับรายวิชาต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้ค้นพบตัวตน สร้างทักษะ สร้างแรงบันดาลใจในการศึกษาต่อ และเข้าใจแนวทางในการประกอบอาชีพได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

การพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการใช้รูปแบบหลักสูตรแผนการเรียนอาหารและโภชนาการ เน้นทักษะพิเศษสู่การประกอบอาชีพที่ตอบสนองสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ ชุมชน สังคมท้องถิ่นและวัฒนธรรมท้องถิ่น การจัดการศึกษาที่ให้ความสำคัญกับเอกลักษณ์ วัฒนธรรม และวิถีชีวิต

ของชาวภูเก็ตที่นำมากำหนดเป็นสาระสำคัญส่วนหนึ่งของรายวิชาในหลักสูตรทุกระดับชั้นตั้งแต่มัธยมศึกษาปีที่ ๑ - ๖ นอกจากนี้ ยังเน้นการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมกับท้องถิ่น เน้นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชนและผู้ประกอบการของจังหวัดภูเก็ต ที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเป็นแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ที่สำคัญ และร่วมพัฒนาผู้เรียนและผู้สอนของสถานศึกษาอีกด้วย

เป้าหมายของหลักสูตร มุ่งเน้นการส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นพบตัวตน พัฒนาทักษะอาชีพด้านอาหารและโภชนาการ และความเป็นผู้ประกอบการ

โครงสร้างหลักสูตร แผนการเรียนอาหารและโภชนาการ มีการจัดโครงสร้างรายวิชาพื้นฐานและรายวิชาเพิ่มเติมในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ โดยต่อเนื่องสัมพันธ์กันตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นถึงตอนปลาย ปีที่ ๑-๖

รายวิชาพื้นฐานเป็นรายวิชาที่สอนสาระด้านการทำงานตามกระบวนการทำงานในชีวิตประจำวัน งานบ้าน งานสวน การประดิษฐ์ การตกแต่งจากวัสดุ ในท้องถิ่น การประกอบอาหาร เครื่องดื่ม การบริการ การประกอบธุรกิจ การสร้างอาชีพในชุมชน ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาอาชีพ ผสมผสานองค์ความรู้ ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

สำหรับรายวิชาเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพ เป็นรายวิชาเฉพาะด้านที่เน้นให้เริ่มเรียนรู้เรื่องการทำอาหาร โภชนาการ การบริหารและธุรกิจด้านอาหาร ทั้งการให้องค์ความรู้ ผักผลไม้ ทักษะ ปฏิบัติที่เกี่ยวกับการทำอาหารจากรายวิชาการทำอาหารประเภทต่างๆ อาทิ อาหารไทย อาหารเพื่อการค้า อาหารท้องถิ่น ขนมท้องถิ่น เครื่องดื่ม ขนมอบเบเกอรี่ การถนอมอาหาร โภชนาการ จากนั้น ผู้สอนจะสอดแทรกองค์ความรู้ ทักษะและเจตคติ ความเป็นผู้ประกอบการและธุรกิจลงไปด้วยระหว่างที่การสอนในรายวิชาการฝึกทักษะผลิตอาหารต่างๆ ร่วมด้วย

นอกจากนี้ ยังมีการจัดรายวิชาที่เน้นองค์ความรู้เรื่องธุรกิจ การขาย การตลาดและการเป็นผู้ประกอบการ อาทิ เทคนิคการขายและการเป็นผู้ประกอบการในยุคดิจิทัล การเจรจาต่อรอง การขายสำหรับนักธุรกิจมืออาชีพ การประกอบอาหารเพื่อการค้า อีกด้วย โดยจะมีการสอนเนื้อหาสาระนี้อยู่ในช่วงระดับการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อให้ผู้เรียนได้รับองค์ความรู้เกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการ การทำธุรกิจ เพื่อสร้างรายได้และสร้างธุรกิจของตนเองในอนาคตหลังจากจบการศึกษา

โครงสร้างรายวิชาพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพ

- มัธยมศึกษาปีที่ ๑ รายวิชาการงานอาชีพ ๑ และรายวิชาการงานอาชีพ ๒
- มัธยมศึกษาปีที่ ๒ รายวิชาการงานอาชีพ ๓ และรายวิชาการงานอาชีพ ๔
- มัธยมศึกษาปีที่ ๓ รายวิชาการงานอาชีพ ๕ และรายวิชาการงานอาชีพ ๖

โครงสร้างรายวิชาเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพ

- มัธยมศึกษาปีที่ ๑ รายวิชางานแกะสลักเบื้องต้น
- มัธยมศึกษาปีที่ ๒ รายวิชาอาหารไทย รายวิชาอาหารท้องถิ่น ๑
- มัธยมศึกษาปีที่ ๓ รายวิชาเบเกอรี่เบื้องต้น รายวิชาเครื่องดื่มและน้ำสมุนไพร รายวิชาการบริการอาหารและเครื่องดื่ม รายวิชาสุขภาพโภชนาการ รายวิชาอาหารเพื่อการค้า รายวิชาการถนอมอาหารเบื้องต้น

โครงสร้างรายวิชาพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพ

- มัธยมศึกษาปีที่ ๔ รายวิชาการงานอาชีพ ๑ และรายวิชาการงานอาชีพ ๒
- มัธยมศึกษาปีที่ ๕ รายวิชาการงานอาชีพ ๓ และรายวิชาการงานอาชีพ ๔
- มัธยมศึกษาปีที่ ๖ รายวิชาการงานอาชีพ ๕ และรายวิชาการงานอาชีพ ๖

โครงสร้างรายวิชาเพิ่มเติมกลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพ

- มัธยมศึกษาปีที่ ๔ รายวิชาการขายสำหรับนักธุรกิจมืออาชีพ
รายวิชาเทคนิคการขายและการเจรจาต่อรอง
- มัธยมศึกษาปีที่ ๕ รายวิชาการขายสำหรับนักธุรกิจ รายวิชาอาหารไทย
รายวิชาศิลปะการตกแต่งอาหาร รายวิชาขนมท้องถิ่น ๑
รายวิชาขนมท้องถิ่น ๒ รายวิชาการตลาดดิจิทัล
รายวิชาสุขาภิบาลอาหาร รายวิชาขนมอบ
- มัธยมศึกษาปีที่ ๖ รายวิชาบรรจุภัณฑ์อาหาร รายวิชาการถนอมอาหาร
รายวิชาทักษะนักธุรกิจรุ่นใหม่
รายวิชาการบริการอาหารและเครื่องดื่ม
รายวิชาการประกอบอาหารเพื่อการค้า
รายวิชาการเป็นผู้ประกอบการในยุคดิจิทัล

เนื้อหาสาระการสอน

หลักสูตรการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการของโรงเรียนเทศบาลเมืองภูเก็ต จะมีการสอดแทรกพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติการเป็นผู้ประกอบการลงในรายวิชาที่ผู้เรียนของแผนการเรียนแผนอาหารและโภชนาการ เรียนเพื่อสั่งสมความรู้และทักษะตั้งแต่มัธยมศึกษาตอนต้นจนถึงมัธยมศึกษาตอนปลายตลอดระยะเวลา ๖ ปี มีการจัดโครงสร้างรายวิชาพื้นฐานและรายวิชาเพิ่มเติมในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ

แนวทางการส่งเสริม ความเป็นผู้ประกอบการ ของผู้เรียนในสถานศึกษา

โรงเรียนเทศบาลเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต

สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

"การสอนความเป็นผู้ประกอบการไม่ใช่
แค่การค้าขาย ต้องส่งเสริมกระบวนการความคิด
การวางแผนการทำงานร่วมกับผู้อื่น"
โดย ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาลเมืองภูเก็ต

๑. การพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ

ใช้รูปแบบหลักสูตรแผนการเรียนอาหารและโภชนาการ เน้นทักษะพิศดารประกอบอาชีพสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ชุมชน สังคมและวัฒนธรรมท้องถิ่น

๒. โครงสร้างหลักสูตร

รายวิชาพื้นฐานและรายวิชาเพิ่มเติมอาหารและโภชนาการตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๖ แผนการสอนองค์ความรู้ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

๓. เป้าหมายของหลักสูตร

ส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นพบตัวตน พัฒนาทักษะอาชีพด้านอาหารและโภชนาการ

๔. วิธีการเรียนรู้

เน้นการเรียนรู้จาก มีกลุ่มมือปฏิบัติสถานการณ์จริง แผนการสอนองค์ความรู้และทักษะปฏิบัติสู่การประกอบอาชีพ กิจกรรมการเรียนรู้ที่เอื้อให้เด็กคิดใคร่-บวนการคิด การวางแผนการทำงานร่วมกับบุคคลอื่นเป็นผู้ประกอบการ

๕. ทรัพยากรการเรียนรู้

ประจักษ์ชาวบ้าน ผู้เชี่ยวชาญ เครือข่ายภาคี งบประมาณ อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์

๖. ปัจจัยความสำเร็จ

ผู้บริหารท้องถิ่น
และผู้บริหารสถานศึกษา
มีวิสัยทัศน์
ด้านความเสมอภาค

ผู้สอน มีความรู้
ความเชี่ยวชาญ มีใจ
เมตตา สื่อใจและความ
สัมพันธ์กับท้องถิ่น

เครือข่าย ชุมชน
ภูมิปัญญาท้องถิ่น
ผู้ประกอบการ องค์การ
ภาครัฐและเอกชน ผู้ปกครอง

ผู้เรียน ต้องเป็นผู้มีความ
มุ่งมั่น ตั้งใจจะพัฒนาทักษะ
และเสริมสร้างผู้การ
ประกอบอาชีพ

ทรัพยากรการเรียนรู้
แหล่งฝึกประสบการณ์
งบประมาณ
อาคารสถานที่
วัสดุอุปกรณ์

๔. สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร (สนศ.กทม.)

โรงเรียนมัธยมสุวิทย์เสรีอนุสรณ์ กรุงเทพมหานคร

แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อเสริมสร้างทักษะและสมรรถนะของผู้เรียนในการเป็นผู้ประกอบการได้นำเสนอแนวทางการจัดการศึกษาในลักษณะกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการในลักษณะชุมนุมหรือชมรมมีรายละเอียด ดังนี้

“กิจกรรมการเป็นผู้ประกอบการตามกระบวนการลูกเสือ (Ticket to Life)”

ลักษณะ: กิจกรรมการเรียนรู้

กลุ่มเป้าหมาย: นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในหลักสูตรโครงการพิเศษ
Ticket to Life

วัตถุประสงค์: พัฒนากิจกรรมการเป็นผู้ประกอบการในหลักสูตรพิเศษ
Ticket to Life

เป้าหมาย: กิจกรรมการเรียนรู้ตามกระบวนการลูกเสือเพื่อการเป็น
ผู้ประกอบการอาหาร

ด้านความรู้	การวางแผนทางธุรกิจขั้นพื้นฐาน
ด้านทักษะ	การคิดสร้างสรรค์, การสื่อสาร, การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและเทคโนโลยีดิจิทัล, การทำงานเป็นทีม, ภาวะผู้นำ
เจตคติ	ความกล้าเสี่ยง ความใฝ่ในความสำเร็จ

กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ ดำเนินการในลักษณะ กิจกรรมเสริมการเรียนรู้รูปแบบชุมนุมตามกระบวนการลูกเสือ (Ticket to Life)

การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการในลักษณะ
กิจกรรมเสริมการเรียนรู้ในรูปแบบชุมนุมตามกระบวนการลูกเสือภายใต้โครงการ
(Ticket To Life) ที่สถานศึกษาได้เข้าร่วมโครงการร่วมกับสำนักงานลูกเสือ
แห่งชาติพื้นที่เอเชีย-แปซิฟิก จึงจัดกิจกรรมส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการ
ตามกระบวนการลูกเสือ ที่มุ่งเน้นการสร้างความรู้เกี่ยวกับการประกอบธุรกิจ
การพัฒนาทักษะและเจตคติความเป็นผู้ประกอบการ เน้นการเสริมสร้างทักษะ
การทำงานเพื่อการประกอบอาชีพให้กับผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

กระบวนการลูกเสือ

กระบวนการลูกเสือ คือ กระบวนการพัฒนาเยาวชน มีวัตถุประสงค์เพื่อฝึกอบรมให้การศึกษาและพัฒนาเยาวชนให้เป็นพลเมืองดี โดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ ศาสนา ทั้งนี้เป็นไปตามความมุ่งประสงค์ หลักการและวิธีการ ซึ่งลูกเสือโลกได้กำหนดไว้ ปัจจุบันกระบวนการลูกเสือถือเป็นกระบวนการทางการศึกษาส่วนหนึ่งซึ่งมุ่งพัฒนาสมรรถภาพของบุคคลทั้งทางสมอง ร่างกาย จิตใจ และศีลธรรม เพื่อให้เป็นบุคคลที่มีความประพฤติดีงาม ไม่กระทำความให้เป็นปัญหาต่อสังคมและดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความหมายและสุขสบาย การจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี มีแนวทางการจัดกิจกรรมตามวิธีการลูกเสือ (Scout Method)

กิจกรรมการเรียนรู้ในชุมชนนี้ดำเนินการตามกระบวนการลูกเสือในโครงการ Ticket to Life จะเน้นการทำงานเป็นทีม มีหัวหน้าและสมาชิกที่ฝึกฝนความเป็นผู้นำและผู้ตาม ฝึกการทำงานร่วมกันตามเป้าหมาย เพื่อส่งเสริมการทำงานเป็นทีมและความสามัคคีให้เกิดแก่ผู้เรียน

การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ของชุมชนผสมผสานระหว่างกิจกรรมสันตนาการการศึกษาองค์ความรู้ และการฝึกฝนปฏิบัติจริง การพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ จะเริ่มจากการการค้นหาแนวคิดในการฝึกฝนอาชีพร่วมกันของผู้เรียนและผู้สอน การระดมสมองในการพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือสินค้า สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและบริบทพื้นที่รอบบริเวณสถานศึกษา แล้วจึงฝึกทักษะการผลิตและการจัดจำหน่าย

กิจกรรมในขั้นตอนการสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับผู้ประกอบการ มีการศึกษาความรู้เรื่องธุรกิจพื้นฐาน การออกแบบร้านค้า การผลิตสินค้า และการตลาด และมีจุดเด่นที่มีการใช้ภาษาอังกฤษประกอบการศึกษาอีกด้วย

สำหรับการฝึกทักษะในการเป็นผู้ประกอบการจะเน้นที่การผลิตสินค้า จำพวกงานประดิษฐ์ งานฝีมือและขนมอบ อาทิ ขนมเค้กกล้วยหอม บราวนี่ ที่เป็นผลิตภัณฑ์หรือสินค้าที่ให้ผู้เรียนฝึกฝนทำจนชำนาญ มีการพัฒนารสชาติ

รูปลักษณะ ราคาให้มีมาตรฐานและยังฝึกฝนให้จัดจำหน่ายด้วยราคาที่ย่อมเยาว์ และยุติธรรม ซึ่งเป็นการฝึกทักษะอาชีพ การค้าขาย การสร้างรายได้ และเป็นการเสริมสร้างสู่การเป็นผู้ประกอบในอนาคต

**กิจกรรมเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ
ในรูปแบบชุมนุมตามกระบวนการลูกเสือ
ภายใต้โครงการ (Ticket To Life)**

กิจกรรมการเรียนรู้ผสมผสานระหว่างกิจกรรมสหกรณ์ การศึกษาความรู้ และการฝึกปฏิบัติจริง การพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ จะเริ่มจากค้นหาแนวคิดในการฝึกอย่างจริงจัง ร่วมกันระดมสมองในการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและบริบทที่รอบบริเวณสถานศึกษา แล้วจึงฝึกทักษะการผลิตและการจัดจำหน่ายสินค้าเป็นผู้ประกอบการ

- กิจกรรมการประชุมปฏิบัติการ (Workshop)
- กิจกรรมนำเสนอ (Presentation)
- กิจกรรมนอกสถานที่ (Outdoor activity)
- กิจกรรมเสริมสร้างความรู้ (Knowledge)
- กิจกรรมฝึกปฏิบัติ (Practice)

กิจกรรมการประชุมปฏิบัติการ (Workshop)

เพื่อให้ผู้เรียน (ลูกเสือ) ได้แบ่งกลุ่มสมาชิก ร่วมกันหารือ เลือกรผลิตสินค้า วางแผน การดำเนินงาน หาข้อสรุปว่าจะผลิตสินค้าใดหรือทำโครงการใดเพื่อที่จะสร้างรายได้ โดยระดมสมองร่วมกัน นำเสนอแนวคิด กำหนดสินค้าที่ต้องการฝึกผลิตที่ตรงตามความต้องการของกลุ่มและสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมโดยรอบสถานศึกษา แนวทางการดำเนินการผลิต จากนั้นนำเสนอ อภิปรายร่วมกับผู้สอน (ผู้กำกับกองลูกเสือ) และสมาชิกในกองลูกเสือ รับฟังข้อเสนอแนะ และสรุปผลการผลิตสินค้าของตนเอง

ขั้นตอนที่ผู้เรียนฝึกทำโปสเตอร์นำเสนอโปรเจกต์หรือโครงการ กิจกรรมของกลุ่มตนเอง เป็นการฝึกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะการใช้เทคโนโลยี

กิจกรรมนำเสนอ (Presentation)

เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียน (ลูกเสือ) นำเสนอผลงานหรือความสำเร็จในขั้นตอนต่าง ๆ แก่สมาชิกที่เป็นกลุ่มผู้เรียนและผู้สอน เริ่มแรกเป็นการนำเสนอโครงการหรือผลงาน โดยที่ผู้นำกองหรือผู้สอนได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับโครงการ/ชิ้นงาน ผลงานที่จะทำเป็นขนมอบและงานฝีมือ แล้วการนำเสนอผลการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ หรือข้อสรุปผลของการทำกิจกรรมแต่ละขั้นตอน เช่น สรุปผลกิจกรรมการเผยแพร่ความรู้สู่สาธารณชน

กิจกรรมนอกสถานที่ (Outdoor activity)

เป็นการนำเสนอกิจกรรมต่างๆ เช่น การผลิตสินค้า แนวทาง/กิจกรรมต่าง ๆ ของกองลูกเสือสู่สาธารณชน ด้วยกิจกรรมนอกสถานที่ (Outdoor activity) ที่ใช้วิธีการที่ผู้เรียนออกมาประชาสัมพันธ์กิจกรรมของกลุ่มตนเองผ่านทางารโฆษณา และนำเสนอหน้าเสาธง หรือ วิทยุกระจายเสียงของโรงเรียน หรือนำเสนอกิจกรรมของ Ticket to Life หรือกิจกรรมของการเป็นผู้ประกอบการขายสินค้าด้วยการออกบูธ จัดแสดงแนวทางหรือสินค้าสู่สาธารณะแก่ประชาชนรอบโรงเรียน

กิจกรรมเสริมสร้างความรู้ (Knowledge)

ผู้สอน/ผู้นำกองลูกเสือ บรรยาย ให้ความรู้เกี่ยวกับการผลิตสินค้าแต่ละชนิด อาทิ ขนมอบ ได้แก่ เค้กกล้วยหอม บราวนี่ มัฟฟิน งานฝีมือ ได้แก่ สร้อยข้อมือเชือกถัก พวงกุญแจลูกปัดและตุ๊กตา ทำเป็นของที่ระลึก สอนการวางแผน การผลิต วัตถุดิบ กระบวนการในการผลิตสินค้าต่างๆ นอกเหนือจากนั้น ยังมีกรให้ความรู้เกี่ยวกับธุรกิจ การออกแบบร้านค้า (คาเฟ่กาแฟ และขนมอบ) การตลาด การเป็นผู้ประกอบการ โดยการให้ความรู้นี้ผู้สอนจะเป็นผู้บรรยายและให้ผู้เรียนได้ลงมือทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจด้วยตนเองและมีกรสอดแทรกการเรียนรู้ด้วยการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารและการทำกิจกรรมร่วมกัน

กิจกรรมฝึกปฏิบัติ (Practice)

ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงในการผลิตทำขนมอบ ผลิตงานฝีมือ สร้อยข้อมือ เชือกถัก พวงกุญแจลูกปัดและตุ๊กตา หรือ ฝึกฝนทำธุรกิจเป็นผู้ประกอบการของกลุ่มตนเองภายใต้โครงการ Ticket to Life เมื่อผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติการเสร็จทุกครั้ง จะมีการสรุปผลการเรียนรู้และสะท้อนผลการเรียนร่วมกันระหว่างผู้สอนและผู้เรียน

เมื่อผู้เรียนได้เรียนรู้ ทดลองผลิตสินค้าของตนเองจนชำนาญแล้ว จะเผยแพร่ความรู้สู่สาธารณชน เป็นการให้ความรู้และฝึกฝนการทำขนมอบและงานฝีมือแก่ประชาชนทั่วไป โดยจัดกิจกรรมให้ประชาชนโดยรอบสถานศึกษา ที่สนใจพัฒนาอาชีพหรือต้องการเพิ่มพูนความรู้ได้เข้ามาฝึกปฏิบัติโดยสถานศึกษา ผู้สอนและผู้เรียนกลุ่มลูกเสือใน โครงการ Ticket to Life จะเป็นผู้ฝึกสอนให้ความรู้และทักษะในการผลิตขนมอบ ได้แก่ เค้กกล้วยหอม บราวนี่ มัฟฟิน งานฝีมือ ได้แก่ สร้อยข้อมือเชือกถัก พวงกุญแจลูกปัดและตุ๊กตา แก่ประชาชนที่เข้าร่วมกิจกรรม ทำให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนการนำเสนอความรู้ การฝึกมีใจเป็นผู้ให้ และการมุ่งมั่นทำงานให้ประสบความสำเร็จ

แนวทางการส่งเสริม ความเป็นผู้ประกอบการ ของผู้เรียนในสถานศึกษา

**โรงเรียนมัธยมสุวิทย์ศรีอนุสรณ์
กรุงเทพมหานคร**
สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร

"นักเรียนต้องรู้จักมูลค่าการลงทุนของชีวิตแล้ว
แสวงหากำไรในรูปแบบของการพัฒนา
และสร้างรายได้ให้กับตนเอง"
โดย ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมสุวิทย์ศรีอนุสรณ์

๑. การพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ

ใช้กิจกรรมเสริมการเรียนในรูปแบบชุมนุมลูกเสือภายใต้ โครงการ Ticket To Life Thailand เพื่อส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการตามกระบวนการลูกเสือ
๒. เป็นเป้าหมาย

เน้นการรู้จักตนเอง พึ่งพาตนเองได้ เสริมสร้างการประกอบอาชีพ การดำรงชีวิต การช่วยเหลือสังคม ดำรงชีวิตทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก
๓. อธิบายการเรียนการสอน

กิจกรรมการเรียนรู้ของชุมนุม แสมผสานระหว่างสหวิทยาการ ศึกษาค้นคว้าความรู้ และการฝึกฝนปฏิบัติจริงและแบ่งปันสู่สังคม กระบวนการพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ

 - ๑) การระดมความคิดในการมีแนวคิดพร้อมเงินลงทุนผู้เรียนและผู้สอน
 - ๒) การระดมของพัฒนาผลิตภัณฑ์สอดคล้องกับความต้องการระดับพื้นที่
 - ๓) ศึกษาค้นคว้ารู้ด้านการผลิต ธุรกิจ และความเป็นผู้ประกอบการ
๔. ฝึกทักษะ

การฝึกสินค้าผลิตภัณฑ์และการจัดจำหน่ายสู่สังคม การฝึกประสบการณ์การรู้ความเป็นผู้ประกอบการ
๕. ปัจจัยความสำเร็จ

ผู้เรียนที่ก่อตั้ง
มีวิสัยทัศน์ สร้างเครือข่าย
ระดับท้องถิ่น ระดับชาติ
และนานาชาติ

ผู้สอน มีใจมุ่งมั่น สร้าง
แรงจูงใจ เป็นที่ปรึกษา
ไม่เรียนรู้ ทำตามเป็น
แบบอย่าง

เครือข่าย องค์กรภาครัฐและ
เอกชนทั้งระดับชาติและ
นานาชาติ ผู้ประกอบการ
ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม

ผู้เรียน ต้องเป็นผู้ที่
ความมุ่งมั่น รู้จักตัวเอง
แสวงหาโอกาส คิดสร้างสรรค์
ทำงานร่วมกับผู้อื่น

กลไกทางการเรียนรู้
งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์
เทคโนโลยี แหล่งเงินทุน
แหล่งความรู้ แหล่งฝึก
ประสบการณ์ สถานศึกษา
อาภากรสถานี่

๕. กรมส่งเสริมการเรียนรู้ (สกร.) ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอด่านซ้าย ภาควิชาออกเสียงเหนือ จังหวัดเลย

แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อเสริมสร้างทักษะ และสมรรถนะของผู้เรียนในการเป็นผู้ประกอบการได้นำเสนอแนวทางการจัดการ ศึกษาในลักษณะ กิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการ ที่สอดแทรกในรายวิชา มีรายละเอียด ดังนี้

“กิจกรรมการพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการของชาว กศน.”

ลักษณะ: กิจกรรมการเรียนรู้

กลุ่มเป้าหมาย: นักเรียน กศน. ชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษา ตอนปลาย

วัตถุประสงค์: พัฒนากิจกรรมการเป็นผู้ประกอบการในรายวิชา (สาระ) การประกอบอาชีพ

เป้าหมาย: กิจกรรมการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อการเป็นผู้ประกอบการ ของนักเรียน กศน.

ด้านความรู้ การวางแผนทางธุรกิจขั้นพื้นฐาน

ด้านทักษะ การคิดสร้างสรรค์, การวางแผนและการจัดการ, การสื่อสาร, ภาวะผู้นำ, การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และเทคโนโลยีดิจิทัล, การทำงานเป็นทีม

เจตคติ ความกล้าเสี่ยงและความใฝ่ในความสำเร็จ

กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ ดำเนินการ ในลักษณะกิจกรรมการเรียนรู้แบบการทดลองปฏิบัติจากผู้ประกอบการ ในสาระวิชาการประกอบอาชีพ

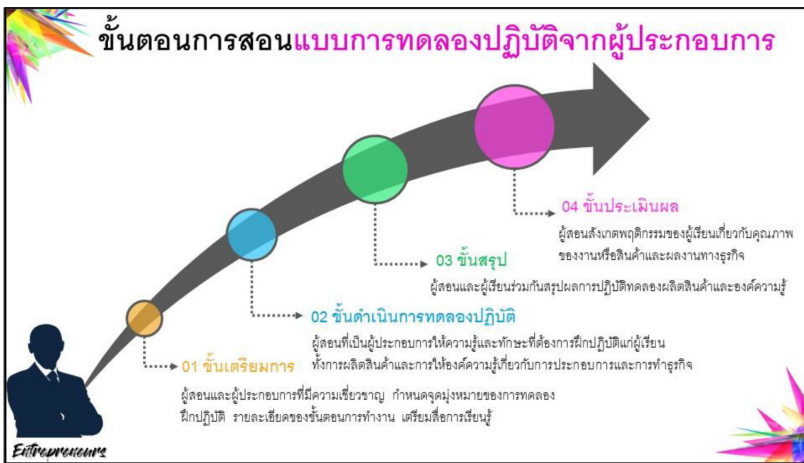
กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอด่านซ้ายมีการสอดแทรกความรู้ด้านการเป็นผู้ประกอบการและการประกอบธุรกิจในสาระวิชาการประกอบอาชีพ ซึ่งเป็นรายวิชาที่ส่งเสริมการประกอบอาชีพสำหรับผู้เรียนทุกระดับชั้น ตั้งแต่ประถมศึกษาจนถึงมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาการทำอาชีพ ทักษะการประกอบอาชีพ ทักษะการขยายและพัฒนาอาชีพ ให้ความรู้ความเข้าใจและมั่นคง เป้าหมายของรายวิชาต้องการยกระดับศักยภาพของผู้เรียนในการประกอบอาชีพของตนเองให้สูงขึ้น มีรายได้เพิ่มพูน มีทักษะการทำงานสามารถแข่งขันและเหมาะสมกับบริบทของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ภายใต้การใช้ทรัพยากรของชุมชนท้องถิ่น และสนองต่อความต้องการของสังคมโดยรวม ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติจริง ป้มเพาะ ปลูกฝังและพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพในการประกอบอาชีพของตนเองและมีความเป็นผู้ประกอบการร่วมด้วย

โดยรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ ดำเนินการในลักษณะกิจกรรมการเรียนรู้ “แบบการทดลองปฏิบัติจากผู้ประกอบการ” เป็นการใช่วิธีการสอนโดยการลงมือปฏิบัติ (Practice) จากผู้ประกอบการโดยตรง ที่มาทำหน้าที่เป็นผู้สอนให้ความรู้ สาธิต ฝึกฝน ร่วมปฏิบัติและสร้างเจตคติในการเป็นผู้ประกอบการสอดแทรกลงไปในช่วงการสอนของสาระวิชาการประกอบอาชีพในทุกระดับชั้น การเรียนรู้แบบการทดลองปฏิบัติจากผู้ประกอบการ เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงโดยอาศัยความต้องการและทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนและท้องถิ่นหรือการประกอบอาชีพของผู้เรียนเอง นำมาเป็นผลิตภัณฑ์หรือบริการ อาทิ ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร ผลิตภัณฑ์การแปรรูป

ทางการเกษตร สินค้าศิลปหัตถกรรมท้องถิ่น เป็นต้น เพื่อนำมาเป็นปัจจัยสำคัญ ในการทำธุรกิจและสร้างรายได้ โดยผู้เรียนจะฝึกทดลองปฏิบัติจริงจากผู้สอนหรือ เรียนรู้กับผู้เชี่ยวชาญตามหัวข้อที่สนใจ จะทำให้เกิดความเข้าใจถึงกระบวนการ ในการเป็นผู้ประกอบการได้อย่างแท้จริง

ลักษณะสำคัญวิธีการเรียนการสอนแบบการทดลองปฏิบัติจากผู้ประกอบการจะมีการลงมือปฏิบัติภายหลังการบรรยาย การสาธิตจากผู้เชี่ยวชาญแล้วจึงมีการฝึกฝน ลงมือปฏิบัติโดยให้ผู้เรียนนำความรู้ความเข้าใจ จากทฤษฎีที่ได้เรียนมาฝึกทักษะ ให้ผู้เรียนได้ลงมือฝึกฝนหรือปฏิบัติจริง โดยมี ขั้นตอนการสอน ดังนี้

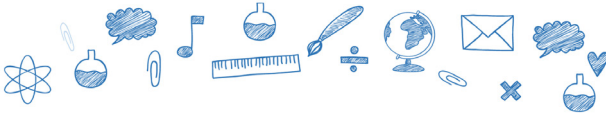
ขั้นตอนการสอนแบบการทดลองปฏิบัติจากผู้ประกอบการ

๑. ขั้นเตรียมการ

ผู้สอนและผู้ประกอบการที่มีความเชี่ยวชาญในการผลิตสินค้า (หน้ากากผีตาโชน) ที่จะทำหน้าที่เป็นผู้สอนถ่ายทอดความรู้แก่ผู้เรียน กำหนดจุดมุ่งหมายของการทดลองฝึกปฏิบัติ คือ การผลิตหน้ากากผีตาโชนและของที่ระลึก รายละเอียดของขั้นตอนการทำงาน เตรียมสื่อต่าง ๆ เช่น วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ ในการทำหน้ากากผีตาโชนและของที่ระลึกต่าง ๆ ใบงาน (คู่มือการปฏิบัติงาน) หรือใบความรู้ขั้นตอนในการผลิตหน้ากากผีตาโชน การทำธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจหน้ากากผีตาโชน

๒. ขั้นตอนการทดลองปฏิบัติ

ผู้สอนให้ความรู้และทักษะที่เป็นพื้นฐานในการปฏิบัติ มอบหมายงานที่ปฏิบัติเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล ผู้สอนสาธิตวิธีการทำผลิตภัณฑ์หรือสินค้าหน้ากากผีตาโชนให้ผู้เรียนได้ดูและกำหนดให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติตามขั้นตอนที่ได้สอนตามลำดับ โดยมีผู้สอนคอยให้คำแนะนำในการผลิตผลงาน กำหนดผลลัพธ์การดำเนินงานและผลการปฏิบัติงานของผู้เรียน ในขั้นตอนนี้ ผู้สอนจะสอดแทรกความรู้ด้านการพัฒนาสินค้าให้มีความน่าสนใจ ตรงกับความต้องการของลูกค้า ทั้งเรื่องของการใช้สี ลวดลาย ขนาด ลักษณะของสินค้า สอนเนื้อหาเกี่ยวกับการทำธุรกิจ และมีการถ่ายทอดประสบการณ์ของการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจสินค้าของที่ระลึกจากผีตาโชนไปสู่ผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงจากผู้ประกอบการ นอกจากนี้ ยังมีการสอนองค์ความรู้และฝึกปฏิบัติการในเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการเป็นผู้ประกอบการ การดำเนินธุรกิจและการพัฒนาสินค้าและบริการที่สอดคล้องกับหลักสูตรสาระการประกอบอาชีพและการสอดคล้องกับการผลิตสินค้าหน้ากากผีตาโชน ที่ส่งเสริมต่อยอดไปสู่การทำธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการในท้องถิ่น ได้แก่ การเขียนแผนธุรกิจอย่างง่าย

การออกแบบโลโก้สินค้า การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ การพัฒนาสินค้า การตลาดและการสื่อสาร โดยผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงผสมผสานกับการบรรยาย เนื้อหาจากผู้สอน ปลุกฝังให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในการประกอบการ ธุรกิจและการประกอบอาชีพของตนเองต่อไป

๓. ขั้นสรุป

ผู้สอนและผู้เรียน ร่วมกันสรุปผลกิจกรรมการปฏิบัติงานทดลองผลิต สินค้าหรือผลิตภัณฑ์หน้ากากผีตาโขน และสรุปผลลัพธ์องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเป็นผู้ประกอบการและธุรกิจของที่ระลึกจากหน้ากากผีตาโขน

๔. ขั้นประเมินผล

ผู้สอนสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนเกี่ยวกับคุณภาพของงานหรือสินค้า หน้ากากผีตาโขนหรือของที่ระลึกจากผีตาโขน เช่น คุณภาพของงาน ความริเริ่ม สร้างสรรค์ ความประณีตสวยงาม และผลงานหรือคะแนนองค์ความรู้เกี่ยวกับ ธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการ ได้แก่ การเขียนแผนธุรกิจหน้ากากผีตาโขน การออกแบบโลโก้สินค้า หน้ากากผีตาโขน การพัฒนาสินค้า หน้ากากผีตาโขน การตลาดและการสื่อสารธุรกิจ หน้ากากผีตาโขน

แนวทางการส่งเสริม ความเป็นผู้ประกอบการ ของผู้เรียนในสถานศึกษา

**ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอคำชะอี
จังหวัดเลย**
สังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้

“ชุมชน เครือข่าย และความร่วมมือของ
ทุกฝ่ายมีส่วนสำคัญต่อความสำเร็จในการพัฒนา
ความเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียน สสร.”
โดย ผู้สอนศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอคำชะอี

๑. การพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ

รูปแบบการเรียนรู้แบบการทดลองปฏิบัติจากผู้ประกอบการ เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง โดยอาศัยความต้องการและทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน/ท้องถิ่นเพื่อการประกอบอาชีพของผู้เรียนเอง นำมาเป็นผลิตภัณฑ์หรือบริการเพื่อนำมาใช้ในการทำธุรกิจและสร้างรายได้

๒. ผู้เรียนได้เรียนรู้กับผู้ประกอบการ

ซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้สอน มีปฏิบัติต้นแบบหน้ากาดผีตาโขน และมีการสอดแทรกความรู้ด้านการค้า ธุรกิจ และความเป็นผู้ประกอบการ ลงไปในระหว่างการสอน มีปฏิบัติสร้างสินค้า ทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงจากผู้ประกอบการ

๓. ปังจียความสำเร็จ

เครือข่าย สร้างสัมพันธ์และให้ความสำคัญกับชุมชนท้องถิ่น

ผู้สอน ต้องเป็นผู้ที่มีใจมุ่งมั่นในการพัฒนาความรู้ความสามารถด้าน การเป็นผู้ประกอบการ

ผู้เรียน ผู้เรียน ต้องเป็นผู้ที่มีความมุ่งมั่น ตั้งใจที่จะเรียนรู้พัฒนาทักษะและสร้างรายได้

๖. กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน (บช.ตชด.)

โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านนายาว ภาคกลาง จังหวัดฉะเชิงเทรา

แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อเสริมสร้างทักษะและสมรรถนะของผู้เรียนในการเป็นผู้ประกอบการได้นำเสนอแนวทางการจัดการศึกษาในลักษณะ กิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการที่สอดแทรกในรายวิชา มีรายละเอียด ดังนี้

“กิจกรรมการเป็นผู้ประกอบการรุ่นเยาว์”

ลักษณะ: กิจกรรมการเรียนรู้ในรายวิชา

กลุ่มเป้าหมาย: นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย

วัตถุประสงค์: พัฒนากิจกรรมการเป็นผู้ประกอบการในรายวิชาการงาน อาชีพ และเทคโนโลยี

เป้าหมาย: กิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานเพื่อการเป็นผู้ประกอบการรุ่นเยาว์

ด้านความรู้	การวางแผนทางธุรกิจขั้นพื้นฐาน
ด้านทักษะ	การคิดสร้างสรรค์ การสื่อสาร การวางแผนและการจัดการ การทำงานเป็นทีม
เจตคติ	ความกล้าเสี่ยงและความใฝ่ในความสำเร็จ

กิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานเพื่อส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการ ในรายวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี

การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการของโรงเรียนตำรวจ
ตระเวนชายแดนบ้านนายาว เป็นการวางรากฐานส่งเสริม สละสลวย คุณลักษณะ
ทักษะ ความเป็นผู้ประกอบการในเด็กเล็กระดับประถมศึกษา มีการพัฒนา
ในลักษณะที่เป็นกิจกรรมที่สอดแทรกในรายวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี

เนื้อหาที่สอนจะเกี่ยวกับการคำนวณต้นทุน การวางแผนธุรกิจ เพื่อให้
ผู้เรียนได้มีความรู้และฝึกฝนการขายให้ได้ อันจะนำไปสู่การบูรณาการความรู้
สู่การประกอบอาชีพต่อไป ดังคำที่ว่า “*ทำให้ได้ ขายให้เป็น*”

ขั้นที่ ๑ นำเสนอ

เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันกำหนดถึงประเด็น ความท้าทาย
ของการทำโครงงานการเป็นผู้ประกอบการรุ่นเยาว์คืออะไร โดยประเด็นที่ตั้งให้ผู้เรียน
ร่วมกันคิด คือ “ถ้าต้องเป็นผู้ประกอบการที่ทำธุรกิจโดยนำเอาวัตถุติดรอบตัว
มาเพิ่มมูลค่าและสร้างสรรค์ให้มีความแปลกใหม่ โดยใช้ความรู้เรื่องการแปรรูป

และการถนอมอาหารที่ได้เรียนจากรายวิชาการทำงานอาชีพและเทคโนโลยี” ให้เป็นสินค้าที่มีความสร้างสรรค์และเพิ่มมูลค่า การกำหนดสถานการณ์และเพื่อต้องการให้เกิดการเรียนรู้อะไร กำหนดให้ผู้เรียนศึกษาความรู้จากใบความรู้และองค์ความรู้ที่เกี่ยวกับความเป็นผู้ประกอบการและวิธีการผลิตสินค้าเพื่อจัดจำหน่าย ประกอบด้วยความรู้ทางด้านธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการที่จำเป็น ผู้สอนจะให้ความรู้กับผู้เรียนผ่านสื่อและใบความรู้ ประกอบด้วยหัวข้อดังนี้ การวิเคราะห์วัตถุดิบรอบตัว การวางแผนการผลิตและจัดจำหน่ายและการคำนวณต้นทุนการผลิตการจัดจำหน่าย

ขั้นที่ ๒ วางแผน

ผู้เรียนเข้ากลุ่ม ระดมความคิด ร่วมกันวางแผนดำเนินการโครงการ อาทิ การเขียนแผนธุรกิจอย่างง่าย การคำนวณต้นทุนการผลิตการจัดจำหน่าย การสร้างสรรค์ผลิตสินค้า การวางแผนกระบวนการผลิตสินค้า และการจัดจำหน่ายสินค้า

ขั้นที่ ๓ ปฏิบัติ

ขั้นตอนที่ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติเป็นผู้ประกอบการธุรกิจ จัดกิจกรรม “ตลาดนัดโรงเรียน” เพื่อเป็นการฝึกผลิตสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ตามที่ได้ออกแบบ และฝึกออกร้านจัดจำหน่ายสินค้า โดยเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนของสถานศึกษา ทั้งผู้เรียน ผู้สอนทุกชั้นเรียนได้มีส่วนร่วมในการฝึกประกอบธุรกิจขายสินค้าตามความถนัด เป็นการปลูกฝังความเป็นผู้ประกอบการให้กับผู้เรียนตั้งแต่เยาว์วัย

ขั้นที่ ๔ ประเมินผล

การประเมินผลการฝึกปฏิบัติเป็นผู้ประกอบการ โดยผู้เรียนสะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเอง ผู้สอนวัดและประเมินผลตามสภาพจริงจากความสำเร็จของผลงานและการสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนที่แสดงถึงสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการ ความรู้ ทักษะ และเจตคติความเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียน

แนวทางการส่งเสริม ความเป็นผู้ประกอบการ ของผู้เรียนในสถานศึกษา

โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน
บ้านนายว จังหวัดฉะเชิงเทรา
สังกัดกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน

“นำวัดคุณค่าในชุมชนมาสร้างมูลค่าผ่าน
การเรียนรู้และปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความเป็น
ผู้ประกอบการด้วยใจยาว”

โดย ผู้สอนโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านนายว

๑. การพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ

ใช้กิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงงานเป็นฐาน
ร่วมกับการสร้างความมีส่วนร่วมของสมาชิก
ในสถานศึกษา ดำเนินกิจกรรม เป็น ๔ ขั้นตอน

ขั้นที่ ๑
นำเสนอ

ขั้นที่ ๒
วางแผน

ขั้นที่ ๓
ปฏิบัติ

ขั้นที่ ๔
ประเมินผล

๒. ปัจจัยความสำเร็จ

๑
ผู้บริหาร
สถานศึกษา

ต้องมีวิสัยทัศน์
อันชัดเจนและวาง
สร้างองค์ประกอบ
ความสำเร็จอย่างเป็น
ระบบ

๒
ผู้สอน

ต้องเป็นผู้มีปัจจัยมุ่งเน้น
ในการพัฒนาความรู้
ความสามารถด้าน
การเป็นผู้ประกอบการ

๓
เครือข่าย

การแสวงหาเครือข่าย
ทั้งภายในและภายนอก
สถานศึกษา

๔
ผู้เรียน

ต้องเป็นผู้ที่มีความมุ่งมั่น
ตั้งใจที่จะเรียนรู้
พัฒนาทักษะและ
ประสบการณ์

๕
หลักสูตร /
แผนการเรียน

กิจกรรมการเรียนการสอน
หลักสูตรการเรียนรู้อันมี
คุณภาพและมีผลต่อผล
สัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้อย่าง
มีประสิทธิภาพและสอดคล้อง
กับสถานการณ์ในยุคปัจจุบัน

๗. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.)

วิทยาลัยเทคนิคสว่างแดนดิน

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดสกลนคร

แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อเสริมสร้างทักษะ
และสมรรถนะของผู้เรียนในการเป็นผู้ประกอบการได้นำเสนอแนวทางการจัดการ
ศึกษา ๒ ลักษณะ คือ หลักสูตรที่กำหนดเป็นรายวิชาธุรกิจและความเป็น
ผู้ประกอบการและกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการ
ที่สอดแทรกในรายวิชาของกลุ่มสาระรายวิชาประเภทต่างๆ มีรายละเอียด ดังนี้

“กิจกรรมส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการ
ตามหลักสูตรวิทยาลัยเทคนิคสว่างแดนดิน”

ลักษณะ: รายวิชาและกิจกรรมการเรียนรู้

กลุ่มเป้าหมาย: ระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

วัตถุประสงค์: พัฒนากิจกรรมการเป็นผู้ประกอบการในรายวิชาระดับชั้น
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

เป้าหมาย: กิจกรรมการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อการเป็นผู้ประกอบการ
ของผู้เรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

ด้านความรู้ ความเป็นผู้ประกอบการ ความรู้ทางธุรกิจ การวางแผน
ทางธุรกิจขั้นพื้นฐาน การเขียนแผนธุรกิจ การจัดการ
การเงิน การตลาด การพัฒนานวัตกรรม สินค้า บริการ
ตามกลุ่มประเภทสาระวิชา

ด้านทักษะ การคิดสร้างสรรค์ การวางแผนและการจัดการ
การสื่อสาร ภาวะผู้นำ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
และเทคโนโลยีดิจิทัล การทำงานเป็นทีม การผลิต
นวัตกรรม สินค้า บริการ ตามกลุ่มประเภทสาระวิชา

เจตคติ ความกล้าเสี่ยงและความใฝ่ในความสำเร็จ

แนวทางการจัดการศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคสว่างแดนดินเพื่อเสริมสร้างทักษะและสมรรถนะของผู้เรียนในการเป็นผู้ประกอบการ

วิทยาลัยเทคนิคสว่างแดนดิน มีการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการด้วยวิธีการจัดการเรียนการสอนด้วยกระบวนการเรียนรู้และกิจกรรมที่หลากหลายที่จะช่วยพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติความเป็นผู้ประกอบการผ่านกระบวนการศึกษาค้นคว้า การใช้ความรู้ในชีวิตจริงผ่านการทำงาน การฝึกปฏิบัติ ขับเคลื่อนผ่านกิจกรรมและการแก้ปัญหา ทำท่ายร่วมกัน มีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน ฝึกการคิด ประยุกต์ความรู้สร้างสรรค์ชิ้นงานโครงการเรียนรู้โดยการกระทำ โดยมีผลงานที่แสดงถึงศักยภาพและความสำเร็จของผู้เรียนเป็นการฝึกฝนให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติงานบนพื้นฐานความรู้ ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถคิดเป็น ทำเป็น มีวิธีการหาความรู้ สร้างความรู้ด้วยตนเองและนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในการทำงานได้ ดังนั้น ผู้สอนจึงมีแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายแตกต่างกันไปตามศาสตร์สาขาวิชาแต่ละประเภท แต่มีจุดมุ่งเน้นที่ให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะอาชีพและส่งเสริมทักษะความเป็นผู้ประกอบการร่วมไปด้วย ดังจะเห็นได้จากกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนไปประกวด หรือกิจกรรมสร้างรายได้ระหว่างเรียน หรือ ฝึกทดลองประกอบกิจการโดยมีพื้นที่ฝึกประสบการณ์ภายในสถานศึกษาไว้ให้ด้วย

การพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการใช้รูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายมีการผสมผสานวิธีการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญ ๓ ส่วน ได้แก่ ด้านหลักสูตรและสาระการเรียนรู้ ด้านวิธีการจัดการเรียนการสอน และด้านทรัพยากรการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนค้นพบตัวตนสร้างทักษะ สร้างแรงบันดาลใจในการศึกษาและการประกอบอาชีพ สร้างแรงบันดาลใจในการเป็นผู้ประกอบการและประกอบธุรกิจของตนเอง มีรายละเอียด ดังนี้

๑. ด้านหลักสูตรและสาระการเรียนรู้

มีการกำหนดหลักสูตร สาระการเรียนรู้ เนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องกับ
องค์ความรู้ ธุรกิจและรายวิชาธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการในระดับชั้น
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) โดยผู้เรียนในหลักสูตรประเภทพาณิชยกรรม
ต้องเรียนเพราะเป็นวิชาบังคับ สำหรับในกลุ่มวิชาอื่นๆ เช่น ประเภทวิชา
อุตสาหกรรม ประเภทวิชาคหกรรม จะมีการสอดแทรกองค์ความรู้ ทักษะและ
เจตคติในความเป็นผู้ประกอบการลงไปในการสอนตามสาระของตนเอง เช่น
วิธีการพัฒนาสินค้าให้เหมาะสมกับความต้องการของตลาด การคำนวณต้นทุน
การแสวงหาช่องทางและโอกาสแห่งความสำเร็จ ซึ่งทุกสาขาวิชาจะมองเห็น
ความสำคัญขององค์ความรู้ด้านธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการ

สำหรับ รายวิชา “ธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการ” (สอศ.) (รหัสวิชา
๒๐๐๐๑ - ๑๐๐๓) ตามหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช
๒๕๖๒ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ประเภท

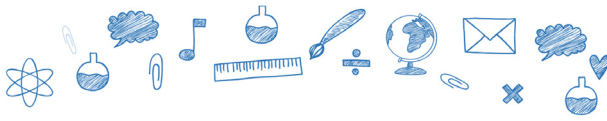
วิชาพาณิชยกรรม โดยเนื้อหาประกอบด้วยความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการ หลักการวางแผนเป้าหมายด้วยวงจรควบคุมคุณภาพ การออมและการลงทุน การเป็นผู้ประกอบการกับการบริหารงานในองค์กร การจัดหาและการวางแผนทางการเงิน กฎหมายเกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการ การจัดทำแผนธุรกิจ การบริหารงานคุณภาพและเพิ่มผลผลิตในองค์กร การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการ

จุดประสงค์รายวิชา

๑. เข้าใจเกี่ยวกับหลักการวางแผนเป้าหมายชีวิตด้วยวงจรควบคุมคุณภาพ ธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการ หลักการจัดการการเงิน หลักการบริหารงานคุณภาพและเพิ่มผลผลิตเบื้องต้น และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
๒. สามารถจัดทำแผนธุรกิจอย่างง่าย โดยประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และหลักการบริหารงานคุณภาพและเพิ่มผลผลิต
๓. มีเจตคติที่ดีต่อการเป็นผู้ประกอบการและมีจรรยาบรรณในการทำงานด้วยความรับผิดชอบ รอบคอบ ขยัน ประหยัด และอดทน

สมรรถนะรายวิชา

๑. แสดงความรู้เกี่ยวกับหลักการวางแผนเป้าหมายชีวิตด้วยวงจรควบคุมคุณภาพ ธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการ หลักการจัดการการเงิน หลักการบริหารงานคุณภาพและเพิ่มผลผลิตเบื้องต้น และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
๒. จัดทำแผนธุรกิจอย่างง่าย
๓. ประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการวางแผนและดำเนินงาน
๔. ประยุกต์ใช้หลักการบริหารงานคุณภาพและเพิ่มผลผลิตในการวางแผนและดำเนินงาน

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาและปฏิบัติเกี่ยวกับการวางแผนเป้าหมายชีวิตด้วยวงจรควบคุมคุณภาพ การออมและการลงทุนธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการ การจัดหาและวางแผนทางการเงิน กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการ รูปแบบและการจัดทำแผนธุรกิจ หลักเบื้องต้นในการบริหารงานคุณภาพและเพิ่มผลผลิตในองค์กร และการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการ

๒. ด้านวิธีการจัดการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการของวิทยาลัยเทคนิคสว่างแดนดิน มีวิธีการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายที่แต่ละประเภทสาขาวิชาสามารถนำไปใช้จัดการเรียนการสอนได้ โดยผู้สอนในแต่ละสาขาวิชาจะคัดเลือกวิธีสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหา สารการเรียนรู้ และเป้าหมายของการจัดการเรียนรู้ตามกลุ่มสาขาวิชาต่างๆ ในภาพรวมวิธีการเรียนการสอนที่ใช้เพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการแก่ผู้เรียน มีดังนี้

๑) การเรียนรู้เชิงประสบการณ์ โดยให้ผู้เรียนแต่ละคนได้มีประสบการณ์ของตนเอง เป็นกระบวนการสร้างความรู้ ทักษะ และเจตคติด้วยการนำเอาประสบการณ์เดิมของผู้เรียนมาบูรณาการเพื่อสร้างการเรียนรู้ใหม่ ๆ ขึ้น

๒) ผู้สอนเป็นผู้เอื้ออำนวยและผู้สอนงาน ซึ่งเป็นวิธีการของผู้สอนในการกำหนดบทบาทของตนเป็นผู้เอื้ออำนวยและโค้ชเพื่อนำผู้เรียนไปสู่ทางแก้ปัญหา มีกระบวนการให้ผู้เรียนค้นพบคำตอบด้วยตนเอง และช่วยให้ผู้เรียนได้เลือกแนวทางของตนเองได้ ช่วยผู้เรียนให้ได้เรียนรู้จากข้อผิดพลาดและความสำเร็จของตนเอง

๓) ผู้ประกอบการในชุมชนมีส่วนร่วม เป็นการดึงสมาชิกในชุมชนที่เป็นผู้ประกอบการเข้ามาเป็นวิทยากรบรรยาย เป็นพี่เลี้ยง เป็นที่ปรึกษา และเป็นต้นแบบให้แก่นักศึกษาในวิทยาลัย

๔) ผู้เรียน (นักศึกษา) เป็นผู้นำการเรียนรู้ โดยให้ผู้เรียนเป็นผู้นำในการเรียนการสอน และดำเนินการจัดกิจกรรมเอง เช่น วางแผนธุรกิจ สร้างและบริหารจัดการธุรกิจ จัดทัศนศึกษา ฝึกฝนการเจรจาต่อรอง ทำกิจกรรมกลุ่ม แก้ปัญหา รับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง และเรียนรู้แบบการสืบสอบเป็นฐาน

๕) การสอนแบบปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning: PBL) เป็นวิธีการที่ให้นักศึกษามีทักษะเพื่อเป็นนักแก้ปัญหาที่ดี มีโอกาสได้แก้ปัญหา ทั้งง่ายและยาก คือมีทั้งปัญหาที่มีคำตอบชัดเจนและปัญหาที่มีคำตอบ ไม่ตายตัว/ไม่ชัดเจน เพื่อนำมาสู่การสร้างนวัตกรรมหรือแนวทางในการปฏิบัติที่ดีขึ้นสามารถแก้ไขปัญหาก็พบได้

๖) การสอนด้วยวิธีที่หลากหลาย เป็นวิธีการถ่ายทอดเนื้อหา ประสบการณ์ ที่ต้องใช้หนังสือ คอร์สต่าง ๆ การสัมมนา การวิจัย การเรียนเป็นกลุ่ม การสวมบทบาท การมีวิทยากรมาบรรยาย การมีพี่เลี้ยง การมีที่ปรึกษา การมีต้นแบบ การทัศนศึกษา การอบรมโดยใช้คอมพิวเตอร์และอื่น ๆ เพื่อเอื้ออำนวยกระบวนการเรียนรู้เน้นการเรียนรู้ขั้นสูง

๗) การเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน (Project-Based Learning: PjBL) เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญวิธีหนึ่ง ที่จะช่วยพัฒนาผู้เรียน ทั้งด้านความรู้และทักษะผ่านกระบวนการศึกษาค้นคว้าและการใช้ความรู้ ในชีวิตจริง ขับเคลื่อนผ่านกิจกรรมและการแก้ปัญหาท้าทายร่วมกัน โดยมีผลงานที่แสดงถึงศักยภาพและความสำเร็จของผู้เรียน เป็นการฝึกฝนให้ผู้เรียน เป็นผู้ปฏิบัติงานบนพื้นฐานความรู้ (Knowledge Worker) ที่สามารถคิดเป็น

ทำเป็น มีวิธีการหาความรู้ สร้างความรู้ด้วยตนเองตลอดชีวิต และนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในการทำงานได้ ดังนั้นผู้สอนจำเป็นต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน (Co-Learning Process) ศึกษาการแก้ปัญหา (Problem Solving) ฝึกความคิดสร้างสรรค์ ประยุกต์ความรู้สร้างสรรค์ชิ้นงานโครงงาน เรียนรู้โดยการกระทำ (Learning by Doing)

๘) วิธีการเรียนแบบ Work-Based Learning (WBL) เป็นการเรียนรู้โดยการใช้การทำงานเป็นฐาน ซึ่งมีสัดส่วนการทำงานในสถานประกอบการเสมือนพนักงานจริง มากกว่าการเรียนในรูปแบบปกติที่เวลาส่วนใหญ่จะอยู่ในห้องเรียนของสถาบันการศึกษา โดยเป็นการผสมผสานระหว่างภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติเข้าด้วยกัน นั่นคือ ความรู้บวกประสบการณ์จากการปฏิบัติงานจริงในสถานประกอบการ ผ่านกระบวนการเรียนรู้ การวิเคราะห์และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ที่สำคัญการเรียนและการปฏิบัติงานจะต้องอยู่ในช่วงเวลาเดียวกัน จนสามารถสังเคราะห์เป็นองค์ความรู้ใหม่ที่นำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการทำงานได้

๓. ด้านทรัพยากรการเรียนรู้

จัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ทรัพยากรและแหล่งฝึกประสบการณ์ที่เพียงพอสำหรับผู้เรียนทุกประเภทสาขาวิชา ทั้งวัสดุ อุปกรณ์ในการเรียนรู้อการฝึกปฏิบัติ เพื่อสร้างประสบการณ์ตรงแก่ผู้เรียนให้ได้ฝึกปฏิบัติ งบประมาณที่สนับสนุนการดำเนินงานทุกประเภทสำหรับการจัดการเรียนการสอน และแหล่งฝึกประสบการณ์ สถานที่ฝึกงาน สถานที่ประกอบการธุรกิจ เป็นทรัพยากรการเรียนรู้ที่สำคัญมากเพราะผู้เรียนจะได้ฝึกฝนสร้างผลงาน ฝึกประกอบธุรกิจ และฝึกฝนความเป็นผู้ประกอบการ เป็นการพัฒนาผู้เรียนให้มีอาชีพ มีรายได้ มีงานทำ โดยทางวิทยาลัยได้มีการจัดพื้นที่ฝึกประสบการณ์ภายในวิทยาลัย เช่น พื้นที่จัดจำหน่ายสินค้า ประกอบธุรกิจ (ขายเบเกอรี่ ถั่ว กาแฟ ผ้าท้องถิ่น ม้านั่ง ฯลฯ)

พื้นที่ในการฝึกฝนทักษะในการผลิตสินค้า (เบเกอรี่ ถั่ว อาหาร ม้านั่ง งานใบตอง งานจัดดอกไม้ งานคหกรรม งานช่างประเภทต่าง ๆ ฯลฯ) บริการล้างรถ และพื้นที่ในการนำเสนอผลงานของผู้เรียนตามโอกาสและกิจกรรมต่างๆ (กิจกรรมเปิดโลก การศึกษา กิจกรรมนำเสนอผลงานปลายภาคเรียน ฯลฯ) นอกจากนี้ ยังมี การสร้างความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายเพื่อสร้างความร่วมมือและหาพื้นที่ ฝึกประสบการณ์การเรียนรู้จากผู้ประกอบการโดยตรงสำหรับผู้เรียน (โรงงาน โรงแรม ผู้ประกอบการรอบสถานศึกษาในท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐและ หน่วยงานภาคเอกชน ฯลฯ)

แนวทางการส่งเสริม ความเป็นผู้ประกอบการ ของผู้เรียนในสถานศึกษา

**วิทยาลัยเทคนิคสว่างแดนดิน
จังหวัดสกลนคร**

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

“เราต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีอาชีพ
มีรายได้ มีงานทำ มีเงินฝาก
ตามนโยบายของ สอศ.”

โดย ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคสว่างแดนดิน

๑. การพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ

รัฐเป็นบจกกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีทุนสนับสนุนสวัสดิการเรียนรู้ที่นับให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญ ๓ ส่วน ได้แก่ ด้านหลักสูตรและสาระการเรียนรู้ ด้านวิธีการจัดการเรียนการสอน และด้านทรัพยากรการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนค้นพบตัวเอง สร้างทักษะ สร้างแรงบันดาลใจในการศึกษาและการประกอบอาชีพ สร้างแรงบันดาลใจ ในการเป็นผู้ประกอบการและประกอบธุรกิจของตนเอง
๒. ด้านหลักสูตรและสาระการเรียนรู้

กำหนดสาระการเรียนรู้และเนื้อหาองค์ความรู้ธุรกิจกับวิชาชีพและคุณธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับชั้น ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) มีการสอดแทรกองค์ความรู้ ทักษะและเจตคติในความเป็นผู้ประกอบการลงในการสอน ตามกลุ่มประกาศสาขาวิชาต่างๆ
๓. ด้านวิธีการจัดการเรียนการสอน

มีวิธีการจัดการเรียนการสอนด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุกและกิจกรรมที่หลากหลายเน้นการลงมือปฏิบัติจริง โดยมี ผลงานที่แสดงถึงศักยภาพและความสำเร็จของผู้เรียนในการเป็นผู้ประกอบการ
๔. ด้านทรัพยากรการเรียนรู้

จัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ทรัพยากรและสิ่งสนับสนุนการอื่น ที่เพียงพอสำหรับผู้เรียนทุกประกาศสาขาวิชา
๕. ปัจจัยความสำเร็จ

ผู้เรียนต้องค้นพบ
ศักยภาพของตนเอง
สร้างแนวคิดที่ชัดเจน
และความมุ่งมั่น

ผู้สอน ต้องเป็นผู้ที่มีใจมุ่ง
มั่นสอนแนวคิดและ
ความตั้งใจในการ
เป็นผู้ประกอบการ

เครือข่าย ผู้ประกอบการ
สถานประกอบการ
องค์กรภาครัฐและเอกชน
ชุมชน ผู้ปกครอง

ผู้เรียน ต้องเป็นผู้ที่มี
ความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะ
พัฒนาทักษะและสมรรถนะ
สู่ผู้ประกอบการอาชีพ

ทรัพยากรการเรียนรู้
ต้องมีผู้ประกอบการ
ที่จัดทำเป็นคู่มือ
สถานประกอบการ

แนวทางการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการในสถานศึกษา
ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติและกรณีศึกษาจากต่างประเทศ

๘. กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) โรงเรียนมัธยมสาธิตมหาวิทยาลัยนเรศวร ภาคเหนือ จังหวัดพิษณุโลก

แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อเสริมสร้างทักษะและสมรรถนะของผู้เรียนในการเป็นผู้ประกอบการได้นำเสนอแนวทางการจัดการศึกษา ๒ ลักษณะ คือ กิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการที่สอดแทรกในรายวิชาของแผนเทคโนโลยีการอาหาร “กิจกรรมการเป็นผู้ประกอบการร้านจัดดอกไม้สากล” และกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการในลักษณะชุมนุมหรือชมรม มีรายละเอียด ดังนี้

“กิจกรรมการเป็นผู้ประกอบการร้านจัดดอกไม้สากล”

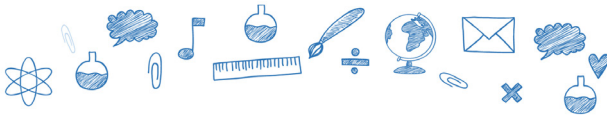
ลักษณะ: กิจกรรมการเรียนรู้ในรายวิชา

กลุ่มเป้าหมาย: นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในรายวิชาการจัดดอกไม้สากล

วัตถุประสงค์: พัฒนากิจกรรมการเป็นผู้ประกอบการร้านจัดดอกไม้สากลในรายวิชาการจัดดอกไม้สากล

เป้าหมาย: กิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานเพื่อการเป็นผู้ประกอบการร้านจัดดอกไม้สากล

ด้านความรู้	การวางแผนทางธุรกิจขั้นพื้นฐาน
ด้านทักษะ	การคิดสร้างสรรค์ การวางแผนและการจัดการ การทำงานเป็นทีม การสื่อสาร การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและเทคโนโลยี
เจตคติ	ความกล้าเสี่ยงและความใฝ่ในความสำเร็จ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอนเพื่อส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการ ของรายวิชาการจัดดอกไม้สากลดำเนินการตามกิจกรรมการเรียนรู้ แบบโครงงานเป็นฐาน

รายวิชาการจัดดอกไม้สากล เป็นรายวิชาสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม (เลือกเสรี) กลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี ที่ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนได้ตามความสนใจและความถนัดของตนเอง จากกลุ่มรายวิชาเพิ่มเติม (เลือกเสรี) ที่จัดสรรไว้ การพัฒนาส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการจะมีลักษณะเป็นการจัดกิจกรรมหนึ่งที่สอดแทรกในรายวิชาเพื่อปลูกฝังความรู้ ทักษะ และเจตคติ ความเป็นผู้ประกอบการที่สัมพันธ์กับเนื้อหาสาระรายวิชาการจัดดอกไม้สากล และระดับการศึกษาของผู้เรียน ซึ่งในที่นี้เป็นผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

กิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานเพื่อส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการ ในรายวิชาการจัดดอกไม้สากล มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ ๑ นำเสนอ

เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนกำหนดให้ผู้เรียนศึกษาความรู้จากใบความรู้และองค์ความรู้ด้านการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจร้านจัดดอกไม้สากล ประกอบด้วยความรู้ทางด้านธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการที่จำเป็น ผู้สอนจะให้ความรู้กับผู้เรียนผ่านสื่อและใบความรู้ ประกอบด้วยหัวข้อดังนี้

- การวางแผนการผลิตสินค้า จัดจำหน่ายหรือบริการ
- การเขียนแผนธุรกิจซึ่งแผนธุรกิจอย่างง่ายหรือแผนธุรกิจแบบ Business Model Canvas การคำนวณต้นทุนการจัดจำหน่าย
- การออกแบบการจัดดอกไม้สากลตามรูปแบบต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับการประกอบธุรกิจและตามความต้องการของผู้เรียน
- การตลาดและเทคโนโลยีที่ใช้ในการสื่อสารประชาสัมพันธ์เพื่อการขาย

หลังจากนั้นกำหนดสถานการณ์ให้ผู้เรียนออกแบบธุรกิจเป็นผู้ประกอบการร้านจัดดอกไม้สากล ศึกษาสถานการณ์สภาพแวดล้อมจากร้านจัดดอกไม้สากล ซึ่งเป็นสาระการเรียนรู้ที่สำคัญที่จะนำไปสู่ขั้นตอนของโครงการต่อไป

ขั้นที่ ๒ วางแผน

ผู้เรียนเข้ากลุ่มเพื่อระดมความคิด ร่วมกันวางแผนดำเนินการโครงการตามสถานการณ์ที่ผู้สอนกำหนดให้ผู้เรียนเป็นผู้ประกอบการออกแบบธุรกิจร้านจัดดอกไม้สากล การกำหนดโจทย์สถานการณ์โครงการสามารถทำได้ ๒ ลักษณะ ได้แก่ ลักษณะแรก การจัดตั้งร้านรับจัดดอกไม้สากลแบบจำลองทางธุรกิจ (prototype) นำเสนอแนวคิดการจัดตั้งธุรกิจและจำลองการประกอบการ และในลักษณะที่สอง การลงมือเป็นผู้ประกอบการธุรกิจร้านรับจัดดอกไม้สากลเป็นลักษณะการจัดจำหน่ายและบริการจัดดอกไม้สากลในสถานการณ์จริง อาทิ ทำธุรกิจร้านจัดดอกไม้สากลในช่วงวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันพ่อ วันแม่ วันไหว้ครู วันเฉลิมพระชนมพรรษา วันสำเร็จการศึกษา เป็นต้น โดยผู้เรียนร่วมกันระดมความคิด อภิปราย ทหาหรือจนได้ข้อสรุปของกลุ่ม เริ่มต้นในการวางแผนการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจร้านจัดดอกไม้สากลด้วยการเขียน (แผนธุรกิจอย่างง่าย) หรือ แผนธุรกิจแบบ Business Model Canvas ในที่นี้ผู้สอนกำหนดให้ผู้เรียนวิเคราะห์ธุรกิจและเขียนแผนธุรกิจการเป็นผู้ประกอบการร้านจัดดอกไม้สากล Business Model Canvas และแผนการดำเนินงานเพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานในการปฏิบัติ

ขั้นที่ ๓ ปฏิบัติ

ขั้นตอนที่ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติเป็นผู้ประกอบการธุรกิจร้านจัดดอกไม้สากลของกลุ่มตนเอง โดยปฏิบัติตามแผนธุรกิจและแผนการดำเนินงานที่ได้เขียนไว้ในขั้นวางแผนเมื่อปฏิบัติสำเร็จสิ้นตามตามสถานการณ์ที่กำหนด ผู้เรียนจะเขียนสรุปรายงานผลที่เกิดขึ้นจากการที่ได้วางแผนและทำงานร่วมกัน

- ร่วมกันจัดตั้งธุรกิจ เลือกที่ตั้งสถานประกอบการอาจเป็นแบบ
ทั้งหน้าร้านหรือออนไลน์
- การออกแบบ ผลิต จัดดอกไม้สาเกตตามรูปแบบต่าง ๆ (ผลิตสินค้า)
- จัดจำหน่ายสินค้าหรือให้บริการจัดดอกไม้สาเกตตามความต้องการ
ของลูกค้า
- ทำการตลาด เลือกช่องทางในการนำเสนอสินค้าและบริการ
สู่ลูกค้า
- วิธีการสื่อสารและเทคโนโลยีที่ใช้ในการสื่อสารประชาสัมพันธ์
สินค้าและบริการในการจัดดอกไม้สาเกตสู่การขาย

ขั้นที่ ๔ ประเมินผล

การประเมินผลการฝึกปฏิบัติการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจร้านจัดดอกไม้
สาเกต หลังได้ลงมือปฏิบัติโดยการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงโดยผู้สอน
ผู้เรียน สะท้อนผลและประเมินความสำเร็จ และประสบการณ์สิ่งที่ได้เรียนรู้
จากการลงมือเป็นผู้ประกอบการธุรกิจร้านจัดดอกไม้สาเกต ผู้สอนยังทำการสังเกต
พฤติกรรมที่แสดงถึงสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการ ความรู้ ทักษะ และเจตคติ
ความเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียน

“กิจกรรมการเป็นผู้ประกอบการร้านค้าแฟ”

ลักษณะ: กิจกรรมชุมนุม

กลุ่มเป้าหมาย: นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายในกิจกรรมชุมนุม

วัตถุประสงค์: พัฒนากิจกรรมการเป็นผู้ประกอบการร้านค้าแฟกิจกรรมชุมนุม
ชงกาแฟ

เป้าหมาย: กิจกรรมการเรียนรู้แบบการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบเพื่อ
การเป็นผู้ประกอบการร้านค้าแฟ

ด้านความรู้	การวางแผนทางธุรกิจขั้นพื้นฐาน
ด้านทักษะ	การคิดสร้างสรรค์ การวางแผนและการจัดการ การสื่อสาร การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและ เทคโนโลยีดิจิทัล การทำงานเป็นทีม
เจตคติ	ความกล้าเสี่ยงและความใฝ่ในความสำเร็จ

กิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการของชุมนุมกาแฟ

การดำเนินการจัดกิจกรรมชุมนุมได้ดำเนินการตามแนวคิด “การฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ” เน้นการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ศึกษาจากสถานการณ์จริงจากสถานประกอบการและผู้ประกอบการธุรกิจร้านค้าแฟ การได้รับคำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญในอาชีพและร่วมกิจกรรมกลุ่มในรูปแบบที่หลากหลายที่เน้นการลงมือปฏิบัติจริง ทั้งการสำรวจ การศึกษาค้นคว้า การทดลองฝึกปฏิบัติจริง การทดลอง การอภิปราย ตลอดจนร่วมหาแนวทางในการแก้ปัญหาในการดำเนินธุรกิจ โดยผู้เรียนมีบทบาทในการศึกษาค้นคว้าอภิปรายร่วมกัน ฝึกลงมือปฏิบัติร่วมกัน และผู้สอนมีบทบาทในการให้คำปรึกษา ให้คำแนะนำ

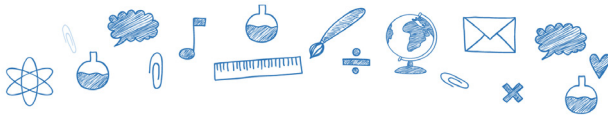
เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ สร้างประสบการณ์การเรียนรู้ในการประกอบธุรกิจให้แก่ผู้เรียน และสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการแก่ผู้เรียน ซึ่งมี ๕ ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นที่ ๑ การฝึกปัญญาจากต้นแบบผู้ประกอบการ

การศึกษาสถานประกอบการจริงเกี่ยวกับวิธีการทำงานในการประกอบการ เพื่อให้ได้ผู้เรียนได้เรียนรู้และสังเกตพฤติกรรมการทำงานของผู้ประกอบการ การศึกษาความรู้ หลักการปฏิบัติงานและสภาพแวดล้อมของการดำเนินงานทางธุรกิจของสถานประกอบการต้นแบบ และการศึกษาหาคำถามความรู้เกี่ยวกับหลักการประกอบธุรกิจ การเป็นผู้ประกอบการ การประกอบธุรกิจร้านค้าแพ การวางแผนทางธุรกิจ การเงินการบัญชี เป็นต้น

ขั้นตอนนี้ผู้สอนจะพาผู้เรียนไปศึกษาสถานประกอบการร้านค้าแพและให้ผู้เรียนได้สัมภาษณ์ สันทนาการกับผู้ประกอบการเกี่ยวกับรายละเอียดในการประกอบการ การดำเนินงานธุรกิจร้านค้าแพ การศึกษาถึงปัญหาและข้อแก้ไขในการปฏิบัติงาน ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และสังเกตการปฏิบัติงานในสถานการณ์จริงของสถานประกอบการ ศึกษาความรู้ ทฤษฎี หลักการประกอบการและนำความรู้ที่ได้มาวางแผนในการดำเนินการประกอบการของตนเอง

ประเด็นการสัมภาษณ์ เช่น การคัดเลือกที่ตั้งร้าน งบประมาณ การจัดตกแต่งร้านค้าแพ การบริหารงาน การกำหนดเมนูเครื่องดื่ม การกำหนดราคา การคัดเลือกเมล็ดกาแฟ การให้บริการ

ขั้นที่ ๒ การออกแบบการเป็นผู้ประกอบการ

ผู้เรียนลงมือปฏิบัติการออกแบบธุรกิจร้านค้าแพ โดยจำลองสถานการณ์ให้กลุ่มหรือตนเองเป็นผู้ประกอบการธุรกิจร้านค้าแพ โดยให้ผู้เรียนวางแผนการทำธุรกิจร้านค้าแพ การเขียนแผนธุรกิจร้านค้าแพของกลุ่มหรือตนเองเป็นแผนธุรกิจ ซึ่งอาจเป็นแผนธุรกิจอย่างง่ายหรือแผนธุรกิจแบบ Business Model Canvas ที่จำเป็นต้องประกอบด้วย ผลิตภัณฑ์ ราคา การจัดจำหน่ายสินค้า การส่งเสริมการจัดจำหน่าย แผนการจัดการบุคคล แผนการดำเนินงาน โดยผู้สอนมีหน้าที่แนะนำ ออกแบบเมนูกาแพที่เป็นเครื่องดื่มที่ต้องการจำหน่ายในธุรกิจของตน วิธีการชงเครื่องดื่มกาแพ การทำความรู้จักกับเมล็ดกาแพแต่ละชนิด โดยผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้ให้คำแนะนำและชี้แนะในการลงมือปฏิบัติค้นคว้าหาความรู้และอำนวยความสะดวก ในการลงมือปฏิบัติการด้านต่าง ๆ

ขั้นที่ ๓ การปฏิบัติการอย่างถูกต้อง

ผู้เรียนแต่ละกลุ่มลงมือปฏิบัติฝึกฝนในการสร้างผลิตภัณฑ์/สินค้า ด้วยการฝึกชงเครื่องดื่มกาแพชนิดต่าง ๆ การตั้งชื่อสินค้า การตั้งราคา การกำหนดกลุ่มเป้าหมายของธุรกิจ การกำหนดราคาให้เหมาะสมกับสินค้าและกลุ่มเป้าหมาย การคำนวณต้นทุนราคาสินค้าและต้นทุนการดำเนินการธุรกิจร้านค้าแพ การเลือกทำเลสถานที่ตั้งร้านค้าแพหรือเทศกาลานที่จะไปออกร้านจำหน่าย โดยได้รับความร่วมมือจากผู้ประกอบการธุรกิจร้านค้าแพ ซึ่งผู้สอนจะทำหน้าที่ในการอำนวยความสะดวก ปรับปรุงให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุง แก้ไข เพิ่มเติมให้ธุรกิจและผลิตภัณฑ์/สินค้ามีความสมบูรณ์มากที่สุด

ขั้นที่ ๔ การแสดงออกตามสถานการณ์จริง

ผู้เรียนได้แสดงออกถึงทักษะการเป็นผู้ประกอบการที่ได้ฝึกจากต้นแบบตามลำดับของกิจกรรมที่ผ่านมาในรูปแบบของการปฏิบัติในสถานการณ์จริงตามที่ได้ออกแบบ โดยจะเป็นการเปิดธุรกิจร้านค้ากาแฟของชุมชนที่ผู้เรียนเป็นผู้ดำเนินการธุรกิจเป็นการฝึกประสบการณ์ความเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียน อาจจัดกิจกรรมให้เปิดร้านค้าแฟฟต์จำหน่ายช่วงเทศกาล/กิจกรรมช่วงเวลาพิเศษของสถานศึกษา หรือ ช่วงชั่วโมงกิจกรรมชุมชนวันหรือเวลาใดเวลาหนึ่งตามที่สถานศึกษากำหนด เพื่อให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติดำเนินการตามแผนธุรกิจที่วางแผนไว้ และจัดจำหน่ายเครื่องดื่มกาแฟตามสถานการณ์จริง ซึ่งผู้สอนจะทำหน้าที่ในการอำนวยความสะดวก ติดตาม ดูแล ส่งเสริมการปฏิบัติงาน

ขั้นที่ ๕ การประเมินผล

การประเมินผลการฝึกปฏิบัติการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจร้านค้ากาแฟหลังการเรียนรู้ด้วยกระบวนการต่างๆ หลังจากการฝึกปฏิบัติการ โดยผู้เรียนและเพื่อนร่วมชั้นเรียนร่วมกันแบ่งปันประสบการณ์สิ่งที่ได้เรียนรู้จากการลงมือเป็นผู้ประกอบการธุรกิจร้านค้ากาแฟและสะท้อนผลการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคน นอกจากนั้น ผู้สอนหรือผู้เชี่ยวชาญจะประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนจากผลงานของผู้เรียนที่เป็นส่วนความรู้และทักษะในทุกส่วน เช่น การชงกาแฟ การวางแผนธุรกิจ และการดำเนินการจัดจำหน่าย และผู้สอนยังทำการสังเกตพฤติกรรมที่แสดงถึงสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการ ความรู้ ทักษะ และเจตคติความเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียน โดยขั้นตอนนี้สอดคล้องกับแนวคิดกับการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบในด้านสังคมวิทยาการเรียนรู้เชิงสถานการณ์ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจวัตถุประสงค์และประโยชน์ของการศึกษาภายใต้เงื่อนไขที่แตกต่างกันไป

แนวทางการส่งเสริม ความเป็นผู้ประกอบการ ของผู้เรียนในสถานศึกษา

โรงเรียนมัธยมสาริศจังหวัดพิษณุโลก

สังกัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

“ผู้สอน ต้องมีหัวใจของความเป็น
ผู้ประกอบการก่อนที่จะไปสอนผู้เรียน”

โดย รองผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยม
สาริศจังหวัดพิษณุโลก

๑. กิจกรรมการเรียนการสอนในรูปแบบที่ ๑

เป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดแทรกกิจกรรมการพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการในรายวิชาการจัดดอกไม้สากล
ด้วยกิจกรรมการเรียนแบบโครงงาน มี ๔ ขั้นตอน

- ขั้นที่ ๑ นำเสนอ
- ขั้นที่ ๒ วางแผน
- ขั้นที่ ๓ ปฏิบัติ
- ขั้นที่ ๔ ประเมินผล

๒. วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรูปแบบที่ ๒

ในรูปแบบบูรณาการศึกษาคืออย่างป็นกิจกรรมบูรณาการ ใช้วิธีการสอนตามแนวคิดการฝึกทางปัญญา
จากคัมภีร์ ๕ ขั้นตอน

- ขั้นที่ ๑ การฝึกปัญญา จากคัมภีร์ ผู้ประกอบการ
- ขั้นที่ ๒ การออกแบบ การป็น ผู้ประกอบการ
- ขั้นที่ ๓ การปฏิบัติ การอย่าง ทั่วต้อง
- ขั้นที่ ๔ การแสดงออก ตามสถาน- การจริง
- ขั้นที่ ๕ การ ประเมิน ผล

๓. ปัจจัยความสำเร็จ

เงินทุน
เพื่อจัดสรรวัสดุ อุปกรณ์การเรียนรู้อ

ผู้สอน
ต้องมีหัวใจของความเป็น
ผู้ประกอบการก่อนที่จะ
ไปสอนผู้เรียนให้มี
ความเป็นผู้ประกอบการ

ผู้เรียน
ต้องเป็นผู้ที่มีความมุ่งมั่น
ตั้งใจที่จะเรียนรู้อ

เครือข่าย
ความร่วมมือ
ทางวิชาการ
จากผู้ประกอบการ
สนับสนุนการเรียนรู้อ

ส่วนที่

๓

แนวทางการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้าง

ความเป็นผู้ประกอบการ กรณีศึกษาจากต่างประเทศ

ตอนที่ ๑ การจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ ในผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และอาชีวศึกษา ของสหรัฐอเมริกา

๑.๑ ทักษะและสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการในระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐานและอาชีวศึกษา

Wisconsin Department of Public Instruction (2009 p.10) ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้ประกอบการ จากผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการผลิต ธุรกิจ ภาคส่วนต่างๆ ได้ให้ความหมายของคำว่า ผู้ประกอบการ หมายถึง การมีคุณสมบัติและคุณลักษณะของผู้ประกอบการที่จำเป็นต่อการเป็นพลเมืองที่มีประสิทธิผลและเป็นเลิศในหน้าที่การงาน การเป็นผู้ประกอบการ หมายถึง การสร้างสิ่งใหม่หรือการพัฒนาแนวคิดหรือโครงการ การไม่เดินตามแนวทางที่กำหนดและคิดนอกกรอบ จิตวิญญาณของผู้ประกอบการเป็นหัวใจของสังคมที่ก้าวไปข้างหน้าและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ เทคโนโลยีและความท้าทายทางสังคม

สมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของสหรัฐอเมริกา ประกอบด้วย ทักษะที่สำคัญ ๓ ด้าน ได้แก่ (๑) ทักษะด้านเทคนิควิธีการ ประกอบด้วย ความสามารถในด้านต่าง ๆ เช่น การจัดระบบความเข้าใจในธุรกิจ การเขียน การฟัง และการนำเสนอด้วยปากเปล่า (๒) ทักษะการจัดการ ประกอบด้วยทักษะในการตัดสินใจ การเงิน การบัญชี การตลาด การเจรจาต่อรองและการควบคุม และ (๓) ทักษะส่วนบุคคล

ได้แก่ ทักษะการเป็นผู้ประกอบการส่วนบุคคล เช่น การรับความเสี่ยง ความเป็นนวัตกรรมใหม่ ความเป็นผู้นำ และทิศทางการเปลี่ยนแปลง (Holt, 1992; Hisrich & Peters, 2002)

๑.๒ แนวทางการจัดการศึกษาส่งเสริมทักษะความเป็นผู้ประกอบการ ในสถานศึกษา

รูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมทักษะความเป็นผู้ประกอบการในสถานศึกษาของสหรัฐอเมริกา มีความหลากหลายและมีความแตกต่างกันไปในแต่ละรัฐ และแม้จะอยู่ในรัฐเดียวกันก็อาจมีความแตกต่างกันในแต่ละเมือง การจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมทักษะความเป็นผู้ประกอบการในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของบางรัฐมีหลักสูตรที่มีความเข้มข้นเทียบเท่ากับหลักสูตรสายอาชีพ เช่น ในรัฐจอร์เจีย (Georgia) และ เท็กซัส (Texas)

ในขณะที่บางรัฐได้จัดการศึกษาโดยรวมมาตรฐานด้านผู้ประกอบการเป็นส่วนหนึ่งของรายวิชาเศรษฐศาสตร์หรือสังคม บางรัฐจัดเป็นวิชาเลือกและเป็นวิชาบังคับสำหรับนักเรียนที่เรียนสายอาชีพ นอกจากนี้โรงเรียนบางแห่งได้จัดหลักสูตรการศึกษาเพื่อส่งเสริมทักษะการเป็นผู้ประกอบการให้กับนักเรียนในระดับชั้น เกรด ๕-๖ หรือ เกรด ๙-๑๒ โดยจัดเป็นหลักสูตรเฉพาะโดยความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยหรือบริษัทเอกชนใช้เวลาในการเรียนหนึ่งภาคการศึกษาหรือตลอดทั้งปีการศึกษา เช่น โปรแกรม JA Company เป็นส่วนหนึ่งของ JA Entrepreneurship Pathway ที่จัดขึ้นสำหรับนักเรียนมัธยมปลาย (เกรด ๙-๑๒) เพื่อสร้างประสบการณ์การเรียนรู้โดยสามารถเป็นอาสาสมัครหรือนักการศึกษา เป็นผู้นำ โดยมีทั้งรูปแบบการเรียนในห้องเรียน หรือรูปแบบออนไลน์ หรือหลังเลิกเรียน อาจเสร็จสิ้นในช่วงหนึ่งภาคการศึกษาหรือตลอดทั้งปีการศึกษา โดยในโปรแกรมจะสอนทักษะเชิงปฏิบัติที่จำเป็นต่อการสร้างแนวคิดการหาทุน

และจัดการการลงทุนทางธุรกิจของตนเอง อาสาสมัครชุมชนและที่ปรึกษาให้คำแนะนำและประสบการณ์ในโลกแห่งความเป็นจริงแก่สตาร์ทอัพ รูปแบบการเรียนรู้เน้นการเรียนรู้ด้วยตนเองในรูปแบบกลับด้านเพื่อเพิ่มเวลาการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติจริงกับผู้สอนหลัก มีครูที่มีความรู้และประสบการณ์ในการประกอบธุรกิจเป็นผู้ให้คำปรึกษา

Consortium for Entrepreneurship Education (2004) สนับสนุนแนวคิดที่ว่าผู้ประกอบการเป็นตลอดชีวิต กระบวนการเรียนรู้ที่มีพัฒนาการที่แตกต่างกันอย่างน้อย ๕ ชั้น รูปแบบการเรียนรู้ตลอดชีวิตนี้ถือว่าทุกคนในระบบการศึกษาควรมีโอกาสเรียนรู้ในระยะเริ่มต้นในขณะที่ชั้นตอนต่อมามีเป้าหมายอยู่ที่ผู้ที่อาจเลือกโดยเฉพา เพื่อกลายเป็นผู้ประกอบการ อาจมีการสอนใน ๕ ชั้นตอนต่อไปนี้

ขั้นที่ ๑ พื้นฐาน ในระดับชั้นประถม มัธยมต้น และมัธยมปลาย นักเรียนควรสัมผัสกับแง่มุมต่าง ๆ ของการเป็นเจ้าของธุรกิจ ในระยะแรกนี้มุ่งเน้นไปที่การทำความเข้าใจพื้นฐานของเศรษฐกิจอาชีพ สร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้และความรู้สึกของโอกาสส่วนบุคคล

ขั้นที่ ๒ การรับรู้ความสามารถ นักเรียนจะได้เรียนรู้การพูดภาษาธุรกิจ และดูปัญหาจากมุมมองของเจ้าของธุรกิจขนาดเล็ก ที่จำเป็นอย่างยิ่งในด้านอาชีพและการศึกษาด้านเทคนิค เน้นอยู่ที่ความสามารถเริ่มต้นที่อาจสอนโดยรวม ชั้นเรียนผู้ประกอบการหรือรวมเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การเป็นผู้ประกอบการ เช่น ปัญหากระแสเงินสดสามารถใช้ในชั้นเรียนคณิตศาสตร์และการสถิติการขายอาจเป็นส่วนหนึ่งของการสื่อสาร

ขั้นที่ ๓ โปรแกรมการเรียนรู้ที่สร้างสรรค์ เรียนรู้เกี่ยวกับการเริ่มต้นและการดำเนินธุรกิจ สนับสนุนให้นักเรียนสร้างแนวคิดทางธุรกิจที่ไม่เหมือนใคร และดำเนินการกระบวนการตัดสินใจผ่านแผนธุรกิจฉบับสมบูรณ์ที่สุด โปรแกรม

ช่วยให้นักเรียนได้รับประสบการณ์จริงของการดำเนินงานของธุรกิจอีกด้วย
ขั้นตอนนี้อาจเกิดขึ้นในโรงเรียนมัธยมปลาย โปรแกรมอาชีวและเทคนิค วิทยาลัย
สองปีที่มีหลักสูตรพิเศษ หลักสูตรและ/หรือหลักสูตรอนุปริญญา และวิทยาลัย
บางแห่งและมหาวิทยาลัย ผลลัพธ์คือให้นักเรียนเรียนรู้ว่าจะทำอะไร
จึงจะเป็นไปได้ที่จะเป็นผู้ประกอบการและฝึกฝนกระบวนการของธุรกิจ

ขั้นที่ ๔ การเริ่มต้น หลังจากที่ผู้ใหญ่มิเวลาสั่งสมประสบการณ์งานและ/
หรือต่อยอดการศึกษา หลายคนต้องการความช่วยเหลือพิเศษในการประกอบ
ธุรกิจ ความคิด โปรแกรมการศึกษา ชุมชนที่เน้นการเริ่มต้นธุรกิจ ความช่วยเหลือ
มีอยู่อย่างกว้างขวางในโปรแกรมอาชีวและเทคนิค

ขั้นที่ ๕ การเติบโต วิทยาลัยชุมชนหลายแห่งและโปรแกรมการศึกษา
ต่อเนื่องที่มหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัยเปิดสอน การสัมมนาและการประชุม
เชิงปฏิบัติการสำหรับชุมชนธุรกิจของพวกเขา พวกเขาเรียนรู้ว่าแผนพัฒนาเศรษฐกิจ
ที่ดีที่สุด คือ การช่วยเหลือชุมชน ธุรกิจที่มีอยู่เติบโตและประสบความสำเร็จ
นักการศึกษาในแต่ละขั้นตอนของการเป็นผู้ประกอบการควรมุ่งความสนใจไปที่
ผลลัพธ์พิเศษของตนเอง และความร่วมมือกับนักการศึกษาในระดับอื่น ๆ ตลอดชีวิต

๑.๓ บทบาทของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ

๑) หน่วยงานภาครัฐ มีบทบาทในการออกนโยบาย กำหนดมาตรฐาน
ข้อกำหนด และกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการสนับสนุนการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนา
ทักษะความเป็นผู้ประกอบการในสถานศึกษา โดยรูปแบบการสนับสนุนมีทั้ง
การออกนโยบายหรือข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง การนำเสนอข้อมูลกรณีศึกษาและ
แนวปฏิบัติที่ดีเป็นตัวอย่าง รวมถึงการให้งบประมาณ

๒) หน่วยงานภาคเอกชน แบ่งออกเป็นองค์กรที่นำเสนอบริการ
ด้านการศึกษา ที่เข้ามาขับเคลื่อนการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะความเป็น

ผู้ประกอบการในสถานศึกษา การให้คำแนะนำ การออกแบบและพัฒนาหลักสูตร หรือการจัดการทรัพยากรให้แก่สถานศึกษา กับองค์กรเอกชนที่อยู่ในฐานะผู้จ้างงาน ซึ่งเข้ามามีส่วนร่วมในการออกแบบและพัฒนาหลักสูตร การดำเนินกิจกรรมเชิงประสบการณ์เพื่อพัฒนาทักษะ หรือการให้ทุนสนับสนุน

๓) หน่วยงานภาคประชาสังคม มีทั้งในรูปแบบองค์กรไม่แสวงหาผลกำไรที่ขับเคลื่อนการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะความเป็นผู้ประกอบการในสถานศึกษา ซึ่งช่วยเหลือด้านการให้คำแนะนำ แนะนำแนวทาง และนำเสนอแบบแผนหลักสูตรและรูปแบบการจัดการเรียนการสอนให้แก่สถานศึกษา ผ่านกลไกอาสาสมัคร และรูปแบบเครือข่ายทางวิชาการที่เน้นการเปิดพื้นที่และจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องในกลุ่มนักการศึกษา

ตอนที่ ๒ การจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการในผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และอาชีวศึกษาของสหราชอาณาจักร

๒.๑ ทักษะและสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและอาชีวศึกษา

สมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ หมายถึงความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) และ เจตคติ (Attitude) ที่ส่งผลต่อความเต็มใจ (Willingness) และความสามารถ (Ability) ในการเป็นผู้ประกอบการ ซึ่งเป็นงานที่สร้างสรรค์คุณค่าใหม่ ๆ โดยในงานเขียนของ Lackeus (2015) ได้นำเสนอกรอบความรู้ ทักษะ และเจตคติหลักที่ได้รับการจัดว่าเป็นส่วนหนึ่งของสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการในนิยามส่วนใหญ่ ดังนี้

๑) ความรู้ (Knowledge) แบ่งออกเป็น ๓ ส่วน ประกอบด้วย (๑) Mental Models คือ ความรู้เกี่ยวกับวิธีการในการทำสิ่งต่าง ๆ ให้สำเร็จ โดยไม่มีทรัพยากร ความเสี่ยง และแบบจำลองความเป็นไปได้ (๒) Declarative Knowledge คือ พื้นฐานการเป็นผู้ประกอบการ ไม่ว่าจะเป็นการสร้างสรรค์คุณค่า ความคิด และโอกาส ความรู้เกี่ยวกับการเงิน การบัญชี เทคโนโลยี การตลาด และ ความเสี่ยง เป็นต้น (๓) Self-insight คือ ความรู้เกี่ยวกับตัวเองว่าตนมีความเหมาะสมในการเป็นผู้ประกอบการ

๒) ทักษะ (Skill) แบ่งออกเป็น ๖ ส่วน ประกอบด้วย (๑) Marketing Skills คือ ทักษะในการวิจัยตลาด การประเมินสถานที่ขายสินค้าและบริการ การโน้มน้าวใจ การทำให้ผู้คนสนใจในความคิดตน การจัดการกับลูกค้า และการสื่อสารวิสัยทัศน์ (๒) Resource Skills คือ ทักษะในการวางแผนธุรกิจ แผนการเงิน การหาเงินทุน และการเข้าถึงแหล่งทรัพยากร (๓) Opportunity Skills คือ ทักษะในการตระหนักและไขว่คว้าโอกาสทางธุรกิจ หรือโอกาสอื่น ๆ รวมถึง ทักษะในการพัฒนาแนวคิด ผลิตภัณฑ์ และบริการ (๔) Interpersonal Skills คือ ทักษะความเป็นผู้นำ การสร้างแรงจูงใจแก่ผู้อื่น การจัดการคน การฟัง การแก้ไขความขัดแย้ง และการเข้าสังคม (๕) Learning Skills คือ ทักษะในการเรียนรู้เชิงรุก การปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ใหม่ ๆ และการจัดการกับความไม่แน่นอน (๖) Strategic Skills คือ ทักษะในการจัดลำดับความสำคัญ ตั้งเป้าหมายและมุ่งหน้าสู่เป้าหมาย การนิยามวิสัยทัศน์ การพัฒนากลยุทธ์ และการระบุคู่หูทางกลยุทธ์

๓) เจตคติ (Attitude) แบ่งออกเป็น ๗ ส่วน ประกอบด้วย (๑) Entrepreneurial Passion คือ ความต้องการในการแสวงหาความสำเร็จ เป็นเจตคติแบบ “I want” (๒) Self-efficacy คือ ความเชื่อในความสามารถ ของตัวเองว่าสามารถทำงานให้ลุล่วงสำเร็จได้ เป็นเจตคติแบบ “I can”

(๓) Entrepreneurial Identity คือ ความเชื่อลึก ๆ เกี่ยวกับบทบาท ตัวตน และคุณค่าในการเป็นผู้ประกอบการ เป็นเจตคติแบบ “I am” หรือ “I value”
 (๔) Proactiveness คือ การลงมือทำเป็นผู้ริเริ่ม และทำงานเชิงรุก เป็นเจตคติแบบ “I do” (๕) Uncertainty and Ambiguity Tolerance คือ ความทนทาน และรู้สึกสบายใจกับความไม่แน่นอน ไม่ชัดเจน สามารถปรับตัวได้และเปิดรับกับสิ่งที่ไม่คาดคิด เป็นเจตคติแบบ “I dare” (๖) Innovativeness คือ การมีความคิดและการกระทำที่แปลกใหม่คาดการณ์ไม่ได้ มีความคิดสร้างสรรค์ นวัตกรรม วิสัยทัศน์ เป็นผู้แหวกกฎและสร้างการเปลี่ยนแปลง เป็นเจตคติแบบ “I create” (๗) Perseverance คือ ความสามารถในการข้ามสถานการณ์ที่ยากลำบาก เป็นเจตคติแบบ “I overcome”

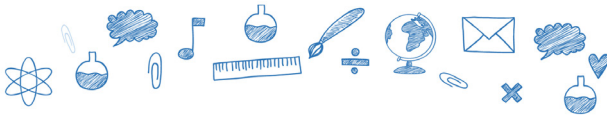
งานเขียนของ Conway (2022) ได้กล่าวถึงนิยามเริ่มแรกของ Enterprise Education ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเป็นผู้ประกอบการในมิติใหม่ ซึ่งครอบคลุม ๓ สาขาหลัก ได้แก่ (๑) Enterprise Capability หมายถึง ความสามารถในการประดิษฐ์คิดค้น สร้างสรรค์ จัดการกับความเสี่ยง มีเจตคติว่าตนทำได้ (Can-do) และมีแรงขับเคลื่อนในการทำให้ความคิดต่าง ๆ เกิดขึ้นจริง (๒) Financial Capability หมายถึง ความสามารถในการจัดการการเงินของตนเอง เป็นผู้บริโภคที่มีความรู้และพร้อมตั้งคำถาม และ (๓) Business and Economic Understanding หมายถึง ความสามารถในการทำความเข้าใจบริบททางธุรกิจ และตัดสินใจจากข้อมูลในการใช้ทรัพยากรที่ขาดแคลน

๒.๒ แนวทางการจัดการศึกษาส่งเสริมทักษะความเป็นผู้ประกอบการ ในสถานศึกษา

การจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมทักษะความเป็นผู้ประกอบการ สามารถแบ่งออกเป็นสองแนวทางหลัก คือ Enterprise Education กับ Entrepreneurship Education ตามนิยามที่แตกต่างกันดังที่กล่าวไว้ข้างต้นซึ่งแนวทางแรกจะมีมุมมองที่กว้างกว่า โดยเน้นการพัฒนาตัวบุคคลทั้งในมิติของทัศนคติ ทักษะ และความสามารถ ขณะที่แนวทางหลังเน้นบริบทเฉพาะเกี่ยวกับการตั้งกิจการและการประกอบอาชีพอิสระ โดยการจัดการศึกษาทั้ง ๒ แนวทางครอบคลุมทุกระดับการศึกษาตั้งแต่ก่อนเข้าโรงเรียน ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา ไปจนถึงระดับมหาวิทยาลัย และการฝึกอบรมในการทำงานจริง (Lackeus, 2015)

ในสหราชอาณาจักร การส่งเสริมทักษะความเป็นผู้ประกอบการ ในปัจจุบันมุ่งเน้นไปในแนวทางแรก และมีความหลากหลายขึ้นอยู่กับพื้นที่ เพราะแต่ละแห่งมีอำนาจในการปกครองตัวเอง สำหรับประเทศอังกฤษ การศึกษาดังกล่าวในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นส่วนหนึ่งของวิชาการศึกษา ส่วนบุคคล สังคม และสุขภาพ (Personal, Social and Health Education) และวิชาสวัสดิภาพทางเศรษฐกิจและความสามารถทางการเงิน (Economic Wellbeing and Financial Capability) สำหรับประเทศไอร์แลนด์เหนือ จัดอยู่ในการพัฒนาส่วนบุคคลและความเข้าใจร่วมกัน (Personal Development and Mutual Understanding) และการเรียนรู้เพื่อชีวิตและการทำงาน (Learning for Life and Work) สำหรับประเทศสกอตแลนด์ถือเป็นเป้าหมายการเรียนรู้ข้ามหลักสูตรของการศึกษาในโรงเรียนทุกระดับชั้น ซึ่งมีการจัดการเรียนรู้ทั้งในรูปแบบการเรียนการสอนในห้องเรียนและกิจกรรมนอกห้องเรียน ขึ้นอยู่กับแต่ละโรงเรียน และสำหรับประเทศเวลส์ การส่งเสริมทักษะความเป็น

ผู้ประกอบการเริ่มขึ้นตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษา โดยเป็นส่วนหนึ่งของวิชาการศึกษาส่วนบุคคลและสังคม (Personal and Social Education) ขณะที่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาอยู่ในวิชาบังคับเกี่ยวกับอาชีพและโลกแห่งการทำงาน (Career and the World of Work) (School Education Gateway, 2015)

นอกจากนั้น ยังมีแหล่งเรียนรู้นอกโรงเรียนอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นหลักสูตรการจัดการแข่งขันด้านธุรกิจ รวมไปถึงเว็บไซต์ที่รวบรวมข้อมูลกรณีศึกษา และกระดานสนทนาสำหรับแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการทางออนไลน์มากมาย ซึ่งมีกลุ่มเป้าหมายครอบคลุมทั้งผู้เรียน ผู้สอน ตลอดจนหน่วยงานจัดการศึกษา (School Education Gateway, 2015)

แม้การส่งเสริมการเป็นผู้ประกอบการในเยาวชนจะเริ่มเป็นที่ตระหนักและทวีความสำคัญมากขึ้นในสหราชอาณาจักร อย่างไรก็ตาม การจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเป็นผู้ประกอบการในประเทศอังกฤษยังมีข้อจำกัดอยู่มากส่วนใหญ่ยังเป็นการดำเนินการโดยหน่วยงานเอกชนภายนอกมากกว่า เพราะการจัดการศึกษาดังกล่าวยังไม่ได้รับการจัดไว้ในหลักสูตรแกนกลางของประเทศ (Conway, 2022)

แม้ประเทศอังกฤษอาจยังไม่มีมาตรฐานกลางในการจัดการเรียนการสอน แต่มีการนำเสนอแนวปฏิบัติที่ดีและกรณีศึกษาที่ประสบความสำเร็จออกมาอย่างหลากหลาย โดยงานเขียนของ Young (2014) เป็นหนึ่งในงานที่ได้รับการยอมรับในแวดวงการศึกษาและการพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการในสหราชอาณาจักร Young (2014) กล่าวว่า Enterprise Education เป็นมากกว่าการสร้างผู้ประกอบการแต่เป็นการสนับสนุนให้เยาวชนมองเห็นความเชื่อมโยงของการศึกษาเพื่อสร้างแรงจูงใจให้เยาวชนเรียนรู้และเชี่ยวชาญในสาขาวิชาของตน มุ่งสร้างทัศนคติเชิงบวกว่าตนทำได้ (Can-do) และส่งเสริมให้เกิดความมั่นใจในการพัฒนาความสนใจในงานและอาชีพของตน ทั้งนี้ Young (2014) มองว่า

การสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมการเป็นผู้ประกอบการ นั้นควรมีลักษณะ ๓ ประการสำคัญ ดังนี้

๑) Captive คือ มีความน่าสนใจและมีความหมายสำหรับเยาวชน เชื่อมโยงการติดต่อในชีวิตจริงทั้งทางธุรกิจและการทำงานเข้ากับการออกแบบ และนำเสนอหลักสูตรและการสอบ

๒) Continuous คือ มีความต่อเนื่อง สามารถเริ่มเรียนรู้ได้ตั้งแต่ระดับ ชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษา เพื่อให้เกิดแรงบันดาลใจและเป็นการเปิด ประสบการณ์การเป็นผู้ประกอบการ ก่อนต่อยอดการศึกษาดังกล่าวในระดับ การศึกษาที่สูงขึ้นต่อไป

๓) Coherent คือ มีความเชื่อมโยง ทั้งในมิติการสนับสนุนของรัฐบาล ที่ส่งเสริมให้เกิดการผสมผสานการพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการในการจัด การเรียนการสอน การวัดและประเมินผลกระทบบของกิจกรรมที่เสริมสร้าง การเป็นผู้ประกอบการของสถาบัน และการเข้าถึงโปรแกรมที่เกี่ยวข้องกับ การเสริมสร้างการเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

นอกจากนี้ ยุทธศาสตร์การพัฒนาผู้ประกอบการรุ่นเยาว์ (The Youth Entrepreneurship Strategy: YES) ของประเทศเวลส์ ประกอบด้วยการพัฒนา ๓ มิติหลัก ดังนี้ (๑) Engaging คือ การส่งเสริมคุณค่าของการเป็นผู้ประกอบการ สร้างความตระหนักรู้โดยการสนับสนุนให้เกิดการมีส่วนร่วมของผู้จ้างงาน ในโรงเรียน โดยพัฒนากรอบอาชีพและโลกแห่งการทำงาน (Careers and the World of Work Framework) เพื่อแนะนำนักเรียนอายุระหว่าง ๑๑-๑๙ ปี สู่เส้นทางอาชีพที่เป็นไปได้ มีโปรแกรมบุคคลต้นแบบซึ่งนำผู้ประกอบการในพื้นที่ มามีส่วนร่วมในโรงเรียน สถานศึกษา และชุมชน รวมถึงจัดกิจกรรมการแข่งขัน การเป็นผู้ประกอบการตั้งแต่ระดับประถมศึกษา (๒) Empowering คือ การสร้าง โอกาสในการเรียนรู้และพัฒนาทักษะการเป็นผู้ประกอบการแก่เยาวชน

ผ่านความท้าทายและกิจกรรมต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการแข่งขัน แหล่งเรียนรู้ และชุมชนออนไลน์ที่จะเป็นช่องทางเข้าถึงโอกาสในการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์จริง และการสนับสนุนต่าง ๆ และ (๓) Equipping คือ การสนับสนุนให้เยาวชนสร้างธุรกิจของตัวเอง ไม่ว่าจะเป็นการติดตั้งทักษะที่จำเป็นต่อการตั้งธุรกิจ การจัดหาเครื่องมือที่จำเป็น และให้ทุนสนับสนุนผ่านกิจกรรมการแข่งขันต่าง ๆ (Pennycook, 2014)

๒.๓ บทบาทของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ

๑) หน่วยงานภาครัฐ มีบทบาทในการกำหนดนโยบาย อำนวยความสะดวก ในการจัดการศึกษาในแต่ละพื้นที่ เสนอแนะและนำเสนอแนวปฏิบัติที่ดีและ กรณีศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มความเป็นผู้ประกอบการ รวมถึงการสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากรการเรียนรู้แก่สถานศึกษา

๒) หน่วยงานภาคเอกชน มีบทบาทในการเป็นแหล่งเรียนรู้ เป็นพื้นที่ สร้างประสบการณ์แก่เยาวชนในการทำงานหรือประกอบกิจการ โดยผู้เรียนได้มา ศึกษาเรียนรู้งาน หรือฝึกงานในสถานประกอบการ/องค์กร หรือ มีการจ้างงาน ผู้เรียนในระหว่างศึกษา นอกจากนี้ องค์กรภาคเอกชนยังเข้ามามีส่วนร่วมในการ พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่ส่งเสริมคุณลักษณะ ทักษะความสามารถ การเป็น ผู้ประกอบการแก่ผู้เรียน จัดสรรทรัพยากรการเรียนรู้ทั้งแบบออนไลน์และ แบบกายภาพแก่สถานศึกษา ร่วมจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้าง ความเป็นผู้ประกอบการและการประกอบอาชีพแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาด้วย วิธีการสอนรูปแบบที่หลากหลายแตกต่างกันตามบริบทและความต้องการของ สถานศึกษาแต่ละพื้นที่ เช่น การจำลองสถานการณ์ การแข่งขันทักษะเชิงธุรกิจ เป็นต้น

๓) หน่วยงานภาคประชาสังคม มีทั้งในรูปแบบองค์กรไม่แสวงหาผลกำไร ที่ขับเคลื่อนการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะความเป็นผู้ประกอบการ ทั้งใน

ระดับเครือข่ายสหภาพยุโรป ระดับประเทศ ระดับภูมิภาคและระดับพื้นที่ ซึ่งช่วยเหลือสถานศึกษาทั้งในด้านการกำหนดกรอบแนวคิดการจัดการศึกษา การให้คำแนะนำ เสนอแบบแผนหลักสูตรและรูปแบบการจัดการเรียนการสอน ให้แก่สถานศึกษา ผ่านกลไกอาสาสมัครและเครือข่ายทางวิชาการที่เน้นการเปิดพื้นที่ และจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้แก่กลุ่มผู้เรียน ผู้สอน สถานศึกษา และหน่วยงานจัดการศึกษาอื่น ๆ รวมถึงพัฒนาองค์ความรู้ นวัตกรรม งานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการ

ตอนที่ ๓ การจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาความเป็น ผู้ประกอบการในผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และอาชีวศึกษาของประเทศญี่ปุ่น

๓.๑ ทักษะและสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการในระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐานและอาชีวศึกษา

ในประเทศญี่ปุ่นการศึกษาเกี่ยวกับผู้ประกอบการ ไม่ใช่เพียงการศึกษา ทักษะของบุคคลเท่านั้น แต่การเป็นผู้ประกอบการต้องพัฒนามาจากภายในจิตใจ ตลอดจนวิถีชีวิตของผู้เรียน Honda (2021) ได้พูดถึงจิตวิญญาณของการเป็นผู้ประกอบการไว้ว่า หมายถึง ความคิดที่ไม่ย่อท้อต่อการเริ่มต้นใหม่ มีจินตนาการ มีความเฉลียวฉลาด กล้าลงมือทำ เผชิญหน้ากับความท้าทาย กล้าหาญโดยไม่กลัว ความเสี่ยง โดยผู้ประกอบการต้องเข้าใจในปัญหาของลูกค้าและแก้ไขปัญหานั้น สร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ที่ตอบโจทย์ความต้องการได้ รวมทั้ง Hiroyama (2023) ที่กล่าวไว้ว่า จิตวิญญาณของการเป็นผู้ประกอบการมีสามเสาหลัก คือ (๑) ความสามารถในการคิดธุรกิจใหม่ ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค (๒) ความสามารถในการดำเนินการโดยไม่กลัวความเสี่ยง (๓) ความสามารถในการลองผิดลองถูกด้วยทรัพยากรที่จำกัด

จิตวิญญาณของความเป็นผู้ประกอบการ คือ จิตวิญญาณแห่งความท้าทาย ความคิดสร้างสรรค์ ความอยากรู้อยากเห็น โดยคุณสมบัติและความสามารถของความเป็นผู้ประกอบการ คือความสามารถในการใช้วิจารณญาณ การลงมือทำ ความเป็นผู้นำและทักษะการสื่อสาร ซึ่งความสามารถเหล่านั้น ไม่ใช่ความสามารถสำหรับผู้ประกอบการเท่านั้น แต่เป็นความสามารถในการสร้างคุณค่าใหม่ของคน ในขณะที่ทำงานร่วมกับผู้อื่นในฐานะบุคคลอิสระที่มีแรงบันดาลใจและแรงจูงใจสูง (คณะกรรมการสืบสวนการแพร่กระจายของการประกอบการทางการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา, ๒๕๕๘)

รวมถึง Inada (2562) ให้คำจำกัดความของผู้ประกอบการไว้ว่ามี ๒ กลุ่ม กลุ่มแรกเป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้ประกอบการ ประกอบด้วย (๑) การพัฒนาตนเอง (Personal Development) (๒) ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) (๓) การพึ่งพาตนเอง (Self-reliance) (๔) ความมีไหวพริบ (Resourcefulness) และ (๕) มีพลวัต (Dynamism) กลุ่มที่สองเป็นเรื่องของการประยุกต์ใช้ ประกอบด้วย (๑) การตระหนักถึงโอกาส (๒) การพัฒนาธุรกิจ (๓) การจ้างงานตนเอง (๔) การลงทุนเชิงสร้างสรรค์ และ (๕) การเติบโตในฐานะผู้ประกอบการ

๓.๒ แนวทางการจัดการศึกษาส่งเสริมทักษะความเป็นผู้ประกอบการ ในสถานศึกษา

จากเว็บไซต์ The Yomiuri Shimbun Online (YOL) (2022) รัฐบาลญี่ปุ่นกำหนดนโยบายในแผน ๕ ปี เพื่อการพัฒนาสตาร์ทอัพ ให้กับโรงเรียนประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อขยายฐานการศึกษาผู้ประกอบการในมหาวิทยาลัยและสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรโดยนักเรียนที่มีความสามารถสูงในด้านวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์จะได้รับการพิจารณา

ให้เข้าร่วมในโปรแกรมขั้นสูง รวมถึงการศึกษาด้านการเป็นผู้ประกอบการ ในมหาวิทยาลัย เพื่อให้โอกาสในการสัมผัสกับความเป็นผู้ประกอบการ ในระยะเริ่มต้นและเพื่อเป็นทางเลือกในการเป็นผู้ประกอบการในอนาคต กระทรวงศึกษาธิการ มีการสนับสนุนงบประมาณเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการศึกษา ผู้ประกอบการสำหรับนักเรียนระดับประถม มัธยมต้น และมัธยมปลาย รวมทั้ง ดำเนินโครงการร่วมกับภาคอุตสาหกรรมและรัฐบาลท้องถิ่น โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเพิ่มโอกาสในการค้นพบประเด็นทางสังคมและคิดเกี่ยวกับการแก้ปัญหา

การศึกษาที่ส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการ ต้องพัฒนาตั้งแต่จิตวิญญาณ คุณภาพ และความสามารถของผู้ประกอบการ รวมถึงความสามารถที่ไม่ใช่ ความรู้ความเข้าใจ หมายถึงความสามารถทั้งหมดตามคุณลักษณะส่วนบุคคล ที่ไม่สามารถวัดได้ เช่น แรงจูงใจ ความร่วมมือ ความดีใจ ความอดทน การวางแผน การควบคุมตนเอง ความคิดสร้างสรรค์ และทักษะการสื่อสาร เป็นความคิดริเริ่ม ที่จะทำให้เด็กรู้สึกใกล้ชิดกับ “ผู้ประกอบการ” ได้ง่ายขึ้น และสร้าง “การเป็นผู้ประกอบการ” ให้เป็นหนึ่งในทางเลือกในอนาคตของเด็ก โดยสามารถใช้กิจกรรม การเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในช่วงการศึกษาแบบบูรณาการ มีการบรรยาย โดยเชิญผู้ประกอบการมาร่วมบรรยาย หรือการสร้างประสบการณ์ การเป็นผู้ประกอบการจากเกมธุรกิจ หรือการพัฒนาผลิตภัณฑ์ร่วมกับบริษัท ท้องถิ่น (Frogs Corporation, 2022)

ตัวอย่างขั้นตอนของการจัดการการศึกษาเพื่อความเป็นผู้ประกอบการ

ขั้นตอนที่ ๑ บรรจุการศึกษาเกี่ยวกับผู้ประกอบการในเป้าหมาย การศึกษา หลักสูตร และแผนการเรียนการสอนประจำปีของโรงเรียน โดยพิจารณา ตามความจำเป็นและเป้าหมายของแต่ละโรงเรียน เช่น การปลูกฝังจิตวิญญาณ ความท้าทายและสร้างเอกลักษณ์ของผู้เรียนที่เป็นอิสระ รวมทั้งพิจารณาตำแหน่ง ในหลักสูตร เช่น เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาด้านอาชีพ เป็นส่วนหนึ่งของ เวลาเรียนบูรณาการ เป็นกิจกรรมนอกหลักสูตร เป็นต้น

ขั้นตอนที่ ๒ โปรแกรมการศึกษาเฉพาะ โดยคำนึงถึงความตระหนักรู้ คุณสมบัติ และความสามารถที่ต้องการให้ผู้เรียนได้รับ เช่น จิตวิญญาณแห่งความท้าทาย ความคิดสร้างสรรค์ ความอยากรู้อยากเห็น ความสามารถในการคิด วิเคราะห์และวิเคราะห์ข้อมูล การตัดสินใจ การดำเนินการ การสื่อสาร ฯลฯ โดยเชื่อมโยงเข้ากับหลักสูตรการศึกษาที่มีอยู่และวิชาอื่น ๆ เช่น สังคมศึกษา

ขั้นตอนที่ ๓ ระบบการแนะแนวภายในโรงเรียนและความเข้าใจของผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยต้องทำความเข้าใจร่วมกัน กำหนดความรับผิดชอบและการแบ่งหน้าที่ระหว่างคณาจารย์และบุคลากร เพื่อให้การทำงานเป็นระบบและต่อเนื่อง กำหนดหน่วยติดต่อภายในโรงเรียน เพื่อขอความร่วมมือจากภายนอก รวมทั้งเผยแพร่ประชาสัมพันธ์รายละเอียดการดำเนินการเชิงรุกและขอความร่วมมือจากผู้ปกครองและชุมชนท้องถิ่น

นอกจากนั้นแล้ว หนึ่งในทักษะที่เป็นส่วนประกอบของทักษะความเป็นผู้ประกอบการ คือ ทักษะการจัดการการเงิน ซึ่งในปัจจุบันรัฐบาลญี่ปุ่นกำลังเร่งส่งเสริมการศึกษาเกี่ยวกับการเงินมากขึ้น โดยเฉพาะการจัดการการเงินส่วนบุคคล ให้แก่นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาทั่วประเทศ อย่างไรก็ตาม กระทรวงศึกษาธิการของญี่ปุ่น อธิบายว่า การเพิ่มการศึกษาด้านการเงินในหลักสูตรของโรงเรียนนั้น มีการแก้ไขปรับปรุงมาตลอด แต่ไม่ได้เน้นเพื่อเปลี่ยนพฤติกรรมการออมเป็นการลงทุน แต่เน้นการทำให้ผู้คนมีพลังในการดำรงชีวิต เพื่อให้สามารถวางแผนทางการเงินได้ดียิ่งขึ้น (นงลักษณ์ อัจฉริยะ, ๒๕๖๕)

๓.๓ บทบาทของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ

จากพระราชบัญญัติพื้นฐานเกี่ยวกับการศึกษา ฉบับที่ ๑๒๐ (๑๕๔๙) ข้อ ๑๓ ได้กล่าวไว้ว่า โรงเรียน ครอบครัว คนในท้องถิ่น และบุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง จะต้องรักษาความตระหนักในบทบาทและความรับผิดชอบของตนเกี่ยวกับ

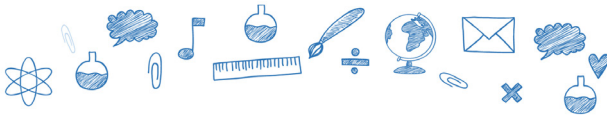
การศึกษา ตลอดจนพยายามพัฒนาความร่วมมือระหว่างกันและร่วมมือกัน (Ministry of Education, Culture, Sports, Science and Technology (MEXT). n.d.)

จากผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมส่งผลต่อการศึกษา ความต้องการของประชาชนและบริบทที่เปลี่ยนไป ทำให้เกิดแรงกดดันในการปฏิรูปการศึกษา บทบาทของโรงเรียนขยายไปสู่การพัฒนาอาชีพ และแนวคิดการเรียนรู้ใหม่มากขึ้น เช่น การศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Interactive Classroom) และการศึกษาด้านอาชีพ รวมถึงการพัฒนาผู้เรียนรายบุคคลแบบองค์รวมมากขึ้น ส่งผลให้ครูผู้สอนต้องทำงานหนักขึ้น มีการทำงานล่วงเวลามากขึ้น การแก้ไขหลักสูตรการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะศตวรรษที่ ๒๑ เปลี่ยนไปสู่การศึกษาที่เน้นความสามารถ (Kimura, 2017)

นอกจากนี้รัฐบาลญี่ปุ่นยังมีนโยบายด้านเงินทุนและการสนับสนุน เพื่อพัฒนาขีดความสามารถของทักษะในศตวรรษที่ ๒๑ ด้วย

(๑) MEXT กระทรวงการศึกษาของญี่ปุ่น มีงบประมาณสนับสนุนเงินเดือนครูเพื่อรับสมัครครูมากขึ้น ซึ่งช่วยให้มีครูใหม่ที่มีความเชี่ยวชาญเพิ่มขึ้น โดยครูมีส่วนร่วมในการส่งเสริม “การเรียนรู้เชิงรุก” และ “การวิจัยเชิงสอน” นอกจากนี้ยังมีงบประมาณช่วยให้มีเจ้าหน้าที่และครูเพิ่มขึ้น สำหรับหน้าที่ในการบริหารจัดการโรงเรียนด้วย

(๒) การฝึกอบรมครูและการวิจัยเชิงสอน เพื่อสนับสนุนการทำงานของศูนย์พัฒนาครูแห่งชาติ ทั้งในด้านการส่งเสริมอาชีพและวิชาชีพ การพัฒนาความสามารถการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อความเป็นสากลของโรงเรียน และส่งเสริมความร่วมมือกับองค์กรระหว่างประเทศและการส่งเสริมการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Kimura, 2017)

ตอนที่ ๔ การจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาความเป็น ผู้ประกอบการในผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และอาชีวศึกษาของประเทศไทย

๔.๑ ทักษะและสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และอาชีวศึกษา

จากการศึกษาของ สุตฉภาจ สุตแก้ว (๒๕๖๓) ได้ให้นิยามผู้ประกอบการไว้ว่า หมายถึง บุคคลที่ค้นพบความต้องการของตลาด และดำเนินธุรกิจเพื่อตอบสนองความต้องการของตลาด สามารถนำเสนอสิ่งใหม่ ๆ ผสมผสานสินค้า กระบวนการตลาด รูปแบบองค์การ โดยต้องเผชิญกับความเสี่ยง มีแรงกระตุ้น ผลักดันเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในนวัตกรรมและความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ สร้างกระบวนการของการกำหนดโอกาสทางการตลาด และความสามารถในการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อผลกำไรในระยะยาว โดยสามารถระบุลักษณะพฤติกรรมของผู้ประกอบการ ได้ดังนี้ (๑) มีความคิดสร้างสรรค์ ริเริ่มดำเนินธุรกิจใหม่ (๒) มีการสร้างนวัตกรรม ผลิตภัณฑ์ใหม่รวมถึงกระบวนการดำเนินธุรกิจ การตลาดและการจัดการองค์การด้วยกระบวนการใหม่ ๆ (๓) มีความสามารถในการบริหารความเสี่ยงต้องรับผิดชอบความเสี่ยงอันเกิดจากการขาดทุน หรือความล้มเหลวในการดำเนินธุรกิจ (๔) มีความสามารถในการบริหารงานทั่วไป ต้องมีแนวทางในการดำเนินธุรกิจและจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ อย่างเหมาะสม (๕) มีความมุ่งหวังในประสิทธิภาพ จะต้องคาดหวังในผลกำไร หรือระดับการเจริญเติบโตของธุรกิจด้วย

จากการศึกษา แนวทางการพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการใหม่ของ นักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษา พบว่า องค์ประกอบของการเป็นผู้ประกอบการสำหรับอาชีวศึกษาประกอบด้วย (๑) การคิดสร้างสรรค์ (๒) การสร้างนวัตกรรม

(๓) การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (๔) การรู้ดิจิทัล (๕) การมุ่งมั่นในความสำเร็จ (๖) การกล้าเสี่ยง และ (๗) การบริหารจัดการสถานประกอบการ (นริศรา ทองยศ และคณะ, ๒๕๖๕)

นอกจากนี้ เพื่อลดดา ทูโพรเราะ (๒๕๖๔) ได้สรุปลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จได้ ๓ ด้าน คือ ความรู้ ทักษะ และลักษณะ โดยด้านความรู้ คือ ความรู้ด้านการเงิน ความรู้ด้านการลงทุน แผนธุรกิจ ด้านทักษะ คือ ทักษะการคิด ได้แก่ การคิดแก้ปัญหาและการตัดสินใจ และการคิดสร้างสรรค์ ทักษะการสื่อสารซึ่งมาจากพื้นฐานทางความรู้ และสามารถปฏิบัติได้อย่างคล่องแคล่วว่องไว ด้านลักษณะ คือ ความมั่นใจในตนเอง ความกล้าเสี่ยง ความมีวินัย และมีความรับผิดชอบต่อสังคม

๔.๒ แนวทางการจัดการศึกษาส่งเสริมทักษะความเป็นผู้ประกอบการ ในสถานศึกษา

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (๘) ประเด็นผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่ (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐) มีแผนย่อยด้านการสร้างความเข้มแข็งผู้ประกอบการอัจฉริยะซึ่งให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ โดยหนึ่งในแนวทางการพัฒนาที่สำคัญคือการวางรากฐานการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบให้กับเยาวชนรุ่นใหม่ให้มีทักษะและจิตวิญญาณในการประกอบธุรกิจ รวมทั้งพัฒนาทักษะพื้นฐานที่จำเป็นตามความถนัดและความหลากหลายของแรงงาน โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีดิจิทัลและธุรกิจรูปแบบใหม่ในอนาคต

จากการศึกษาแนวปฏิบัติที่ดี พบว่า แนวทางการพัฒนาผู้ประกอบการมีดังนี้ (๑) การพัฒนา ๗ องค์ประกอบหลักของความเป็นผู้ประกอบการใหม่

(๒) การเพิ่มกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะในหลักสูตรเสริมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะของผู้ประกอบการใหม่ และสนับสนุนการถ่ายทอดความรู้พร้อมปลุกฝังเด็กรุ่นใหม่ในการสร้างธุรกิจ Startup (๓) การส่งผู้เรียนอาชีวศึกษาไปฝึกงานหรือฝึกประสบการณ์ในองค์กรหรือสถานประกอบการที่ประสบผลสำเร็จ (๔) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ปลุกฝังให้ผู้เรียนอาชีวศึกษาเห็นความสำคัญของการเป็นผู้ประกอบการใหม่ และ (๕) การเพิ่มขีดความสามารถเกี่ยวกับการบริหารจัดการธุรกิจ

ขัณฑ์ญา สุขสมวัฒน์ (๒๕๖๓) ตัวอย่างการจัดการสอนที่ส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการ ตามองค์ประกอบ ๕ องค์ประกอบ ดังนี้ (๑) การทำงานเชิงรุก (proactiveness) จัดการเรียนการสอนโดยเน้นสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้เรียน นำผู้ประกอบการมาเล่าประสบการณ์การทำธุรกิจให้ฟัง รวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ออกไปทำกิจกรรมนอกโรงเรียนที่เกี่ยวกับการทำธุรกิจเพื่อหาประสบการณ์จริง และมอบหมายงานเขียนแผนธุรกิจและวางแผนที่จะดำเนินการจริงตามความสนใจของผู้เรียน พร้อมให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ตัวเองในประเด็นต่าง ๆ เพื่อเตรียมแผนในการพัฒนาตนเองต่อไป (๒) การสร้างนวัตกรรม (innovativeness) จัดการเรียนการสอนโดยมอบหมายงานให้ผู้เรียนออกแบบธุรกิจของตัวเอง สร้างสินค้าของตัวเอง รวมทั้งนำเสนอกรณีศึกษาให้ผู้เรียนได้เห็นความก้าวหน้าของเทคโนโลยี และเทรนด์ในตลาดปัจจุบันที่สามารถออกแบบเป็นธุรกิจได้ (๓) การยอมรับความเสี่ยง (risk taking) จัดการเรียนการสอนโดยการให้ผู้เรียนดำเนินการตามแผนธุรกิจที่ตนเองสร้างขึ้นและบริหารงานด้วยตนเอง และนำเสนอกรณีศึกษาหรือสถานการณ์จำลองที่ต้องตัดสินใจ ประเมินความเสี่ยงจากการเลือกของตนเอง เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกคิดและตัดสินใจ (๔) ความเป็นอิสระในการบริหารงาน (autonomy) ให้ผู้เรียนดูแลวิเคราะห์กรณีศึกษาของผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จระดับโลก มอบหมายงานให้ผู้เรียนดำเนินการให้สำเร็จตามเป้าหมายระยะเวลาที่กำหนด รวมถึงมอบหมายการทำงานเป็นทีม

เพื่อฝึกความเป็นผู้นำและการทำงานร่วมกัน และ (๕) การแข่งขันเชิงรุก (competitive aggressiveness) จัดกิจกรรมให้มีการแข่งขันระหว่างกลุ่มของผู้เรียน ตั้งแต่การแข่งขันตอบคำถามง่าย ๆ จนถึงการแข่งขันดำเนินการธุรกิจตามแผนธุรกิจที่วางไว้ และเปิดโอกาสให้มีการแข่งขันระหว่างโรงเรียนด้วย

สรุปจากการศึกษาของ ชนัญญา สุขสมวัฒน์ (๒๕๖๓) สรุปได้ว่า แนวทางการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการของนักเรียน ควรจัดเนื้อหาในรายวิชาให้มีการสอนพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับการทำธุรกิจ จัดประสบการณ์การทำธุรกิจจริงให้ผู้เรียน รวมทั้งจัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้แสดงออกถึงความสนใจของตนเอง และการสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเป็นผู้ประกอบการให้ผู้เรียน และใช้กรณีศึกษา/สถานการณ์จำลองประกอบการจัดการเรียนการสอนด้วย

๔.๓ บทบาทของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ

การศึกษาของสุชาติ ไตรภพสกุล และสัททยา ชูชาติพงษ์ (๒๕๕๗) นำเสนอแบบจำลองการพัฒนาสังคมความเป็นผู้ประกอบการและนวัตกรรมสำหรับประเทศไทย ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยค้ำจุนหลายประการ ตั้งแต่แหล่งเงินทุนเพื่อประกอบธุรกิจ นโยบายและมาตรการสนับสนุนของภาครัฐ การถ่ายโอนความรู้เพื่อการวิจัยและพัฒนา โครงสร้างพื้นฐานการบริการเชิงพาณิชย์ อีสราภาพทางตลาด ระบบโครงสร้างพื้นฐานสาธารณูปโภค สังคมและวัฒนธรรม ตลอดจนการศึกษาและการอบรมเพื่อเสริมสร้างความเป็นผู้ประกอบการ ในที่นี้ครอบคลุมทั้งการพัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อการก่อตั้งธุรกิจและการพัฒนาธุรกิจใหม่ การสร้างเสริมความสามารถของผู้ประกอบการในการแสวงหาโอกาสใหม่ ๆ การประเมินโอกาส และการสร้างหรือพัฒนาธุรกิจให้เติบโต รวมถึงการส่งเสริมทัศนคติ

และพฤติกรรมการณ์เป็นผู้ประกอบการ โดยปัจจัยค้ำจุนเหล่านี้ล้วนต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายภาคส่วนดังแสดง

นอกจากนั้น ผลการศึกษาของทีบีดี ทัททกรณ์ และธีระวัฒน์ จันทิก (๒๕๖๐) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการสร้างผู้ประกอบการรุ่นใหม่ในยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ยังเน้นย้ำให้เห็นความสำคัญของบทบาทหน่วยงานภาครัฐซึ่งต้องทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการประสานความช่วยเหลือและการสนับสนุนผู้ประกอบการทั้งในด้านการจัดหาเงินทุน ด้านกฎหมายที่ยืดหยุ่นและเอื้อเพื่อสิทธิประโยชน์ด้านธุรกิจโดยเฉพาะสำหรับธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ด้านการให้คำปรึกษาหรือจัดหาผู้เชี่ยวชาญ ตลอดจนการเสริมสร้างเครือข่ายผู้ประกอบการรุ่นใหม่ อย่างไรก็ตาม แนวทางการส่งเสริมให้เกิดเครือข่ายผู้ประกอบการรุ่นใหม่ในประเทศไทยยังมีความหลากหลายแตกต่างกันไปในแต่ละหน่วยงาน ทำให้การส่งเสริมไม่ก้าวหน้าเท่าที่ควร

ตารางสรุปการวิเคราะห์เปรียบเทียบแนวทางแต่ละประเทศ

ส่วนนี้จะเป็นการสรุปแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการในผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและอาชีวศึกษาเปรียบเทียบระหว่าง ๔ ประเทศ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร ประเทศญี่ปุ่น และประเทศไทย

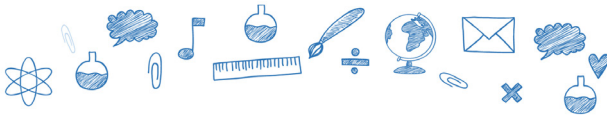
ประเด็น	สหรัฐอเมริกา	สหราชอาณาจักร	ประเทศญี่ปุ่น	ประเทศไทย
๑. ทักษะและสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ				
นิยามการเป็นผู้ประกอบการ	การมีคุณสมบัติและคุณลักษณะของผู้ประกอบการที่จำเป็นต่อการเป็นพลเมืองที่มีประสิทธิภาพและเป็นเลิศในหน้าที่การงาน การสร้างสิ่งใหม่หรือการพัฒนาแนวคิดหรือโครงการ การไม่เดินตามแนวทางที่กำหนดและคิดนอกกรอบ	ผู้ที่สามารถใช้ประโยชน์จากโอกาสและความท้าทายในชีวิตประจำวันให้เกิดประโยชน์สูงสุดและการทำงานทุกมิติ	ผู้ที่มีมองเห็นโอกาสในการสร้างธุรกิจของตนเอง เพื่อตอบโจทย์ผู้บริโภคในวงกว้างและสามารถสร้างกำไรจากธุรกิจนั้นได้	ผู้ค้นพบความต้องการของตลาดและดำเนินการธุรกิจเพื่อตอบสนองความต้องการนั้น โดยนำเสนอสิ่งใหม่ ผลักดันให้เกิดนวัตกรรมและความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ
กรอบสมรรถนะ	ทักษะสำคัญ ๓ ด้าน ได้แก่ ทักษะด้านเทคนิค วิธีการ ทักษะการจัดการ และทักษะส่วนบุคคล - กำหนดมาตรฐานด้านเนื้อหาไว้ ๓ ทักษะ ได้แก่ ทักษะการเป็นผู้ประกอบการ ทักษะด้านความพร้อม และทักษะทางธุรกิจ	ครอบคลุมทั้ง ๓ มิติของสมรรถนะ ทักษะ ความรู้ และเจตคติ	ครอบคลุมทั้ง ๓ มิติของสมรรถนะ ทักษะ ความรู้ และเจตคติ	ครอบคลุมทั้ง ๓ มิติของสมรรถนะ ทักษะ ความรู้ และเจตคติ

ประเด็น	สหรัฐอเมริกา	สหราชอาณาจักร	ประเทศญี่ปุ่น	ประเทศไทย
๒. แนวทางการจัดการศึกษา ส่งเสริมทักษะความเป็นผู้ประกอบการ ในสถานศึกษา				
นโยบาย แผน และยุทธศาสตร์	ขึ้นอยู่กับนโยบายของแต่ละรัฐที่มีความเป็นอิสระในการจัดการศึกษา	- ขึ้นอยู่กับพื้นที่ - สกอตแลนด์ ไอร์แลนด์เหนือ และเวลส์มี ยุทธศาสตร์ระดับประเทศ ส่วนอังกฤษ ไม่มีแผนที่ชัดเจน	แผน ๕ ปี เพื่อพัฒนา Start-up	แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ
หลักสูตร	ขึ้นอยู่กับนโยบายของแต่ละรัฐ บางรัฐมีหลักสูตรที่มีความเข้มข้นเทียบเท่ากับหลักสูตรสายอาชีพ บางรัฐจัดเป็นส่วนหนึ่งของรายวิชา เศรษฐศาสตร์หรือสังคม บางรัฐจัดเป็นวิชาเลือกและเป็นวิชาบังคับสำหรับนักเรียนที่จะเรียนสายอาชีพ	กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางเป็นส่วนหนึ่งของรายวิชา แต่ไม่ใช่วิชาบังคับ ให้อิสระแต่ละโรงเรียนในการออกแบบหลักสูตร	- ส่วนใหญ่อยู่ในชั่วโมงบูรณาการและวิชาสังคมศึกษา - ครอบคลุมระดับชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษา	- สอดแทรกในรายวิชาและกิจกรรมนอกห้องเรียน - กำหนดเป็นรายวิชาเพิ่มเติมในระดับมัธยมศึกษา
การจัดการเรียนการสอน	- การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง - การเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติ - ห้องเรียนกลับด้าน	- การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง - ครอบคลุมระดับชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา	- การศึกษาแบบบูรณาการ/สหวิทยาการ - การเรียนรู้เชิงสำรวจ - การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง	- การเรียนรู้จากประสบการณ์ - การเรียนรู้เชิงรุกที่มีผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

ประเด็น	สหรัฐอเมริกา	สหราชอาณาจักร	ประเทศญี่ปุ่น	ประเทศไทย
๓. แนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมทักษะความเป็นผู้ประกอบการ ในสถานศึกษา	<ul style="list-style-type: none"> - การเรียนรู้ตลอดชีวิต - การศึกษาตามมาตรฐาน - การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง - การเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานเชื่อมโยงการทำงานจริง - การประเมินที่เน้นผลงาน 	<ul style="list-style-type: none"> - การเรียนรู้จากประสบการณ์ - การเรียนรู้แบบโครงการ/ทำงานเป็นฐาน เชื่อมโยงการทำงานจริง - สหวิทยาการ 	<ul style="list-style-type: none"> - การศึกษาแบบบูรณาการ - การเรียนรู้เชิงรุก 	<ul style="list-style-type: none"> - การเรียนรู้เชิงรุก - การเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน - การเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน - การฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ
๔. แนวทางการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับทุกภาคส่วน	<ul style="list-style-type: none"> - สถาบันและโปรแกรมต่าง ๆ - หลักสูตรออนไลน์ - นโยบายด้านเงินทุนและการสนับสนุน - การพัฒนาผู้สอน - ทรัพยากร/ข้อมูลพื้นที่ในการแลกเปลี่ยน 	<ul style="list-style-type: none"> - ให้คำแนะนำปรึกษา - โปรแกรม หลักสูตร - ทรัพยากร/ข้อมูล - พื้นที่ในการแลกเปลี่ยน 	<ul style="list-style-type: none"> - สถาบันและโปรแกรมต่าง ๆ - หลักสูตรออนไลน์ - บัญญัติใน พรบ. - นโยบายด้านเงินทุนและการสนับสนุน - การพัฒนาผู้สอน 	<ul style="list-style-type: none"> - การผลักดันจากโครงการต่าง ๆ ของภาครัฐ ภาคเอกชน และสถาบันการศึกษา
๕. บทบาทของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และ การพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ	<ul style="list-style-type: none"> - ภาครัฐ - ภาคเอกชน - ภาคประชาสังคม/วิชาการ 	<ul style="list-style-type: none"> - ภาครัฐ - ภาคเอกชน - ภาคประชาสังคม/วิชาการ 	<ul style="list-style-type: none"> - โรงเรียน - ครอบครัว - ชุมชน 	<ul style="list-style-type: none"> - ภาครัฐ - ภาคเอกชน - สถาบันการศึกษา
๖. ปัจจัยเงื่อนไขความสำเร็จในการบริหารเครือข่ายให้ประสบความสำเร็จและเกิดความยั่งยืน	<ul style="list-style-type: none"> - แรงงานที่มีทักษะสูง - ความร่วมมือระหว่างภาคส่วน - บทบาทผู้นำ - การสนับสนุนจากภาครัฐ - เศรษฐกิจที่แข็งแกร่งและการสนับสนุนทางการเงิน - โครงสร้างพื้นฐานและทรัพยากรที่สนับสนุน - วัฒนธรรมแห่งนวัตกรรมและการรับความเสี่ยง - อิทธิพลระดับโลกและการเข้าถึงตลาด 	<ul style="list-style-type: none"> - ความร่วมมือระหว่างภาคส่วน - ความชัดเจนในระดับนโยบาย 	<ul style="list-style-type: none"> - ความร่วมมือระหว่างภาคส่วน - บทบาทผู้นำ - การสนับสนุนจากภาครัฐ 	<ul style="list-style-type: none"> - การสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ - การบูรณาการระหว่างภาคส่วนและหน่วยงาน

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

ดร.สุเทพ แก่งสันเทียะ
ดร.อรรถพล สังขวาสี
นายธนู ขวัญเดช
ดร.สวัสดี ภู่ทอง
ดร.ประวีณา อัสโย

เลขาธิการสภาการศึกษา (ปี ๒๕๖๖)
เลขาธิการสภาการศึกษา (ต.ค. ปี ๒๕๖๖ - ปัจจุบัน)
รองเลขาธิการสภาการศึกษา
รองเลขาธิการสภาการศึกษา
ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานการศึกษา
และพัฒนาศึกษา

คณะนักวิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กอบสุข คงมนัส มหาวิทยาลัยนเรศวร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอื้อมพร หลินเจริญ มหาวิทยาลัยนเรศวร

วิเคราะห์ สังเคราะห์ เรียบเรียง และจัดทำรายงาน

นางสุวรรณา สุวรรณประภาพร ผู้อำนวยการกลุ่มมาตรฐานการศึกษา
นางสาวรพีชา ไวสาหลง นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ
นายอริณชัย วรรณชาติ นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ

หน่วยงานผู้รับผิดชอบโครงการ

ดร.ศศิรัศม์ วีระไวทยะ ผู้อำนวยการกลุ่มมาตรฐานการศึกษา (ต.ค. ๖๕ - มิ.ย. ๖๖)
นางสุวรรณา สุวรรณประภาพร ผู้อำนวยการกลุ่มมาตรฐานการศึกษา (ส.ค. ๖๖ - ปัจจุบัน)
นางสาวอุบล ตรีรัตน์วิชา นักวิชาการศึกษาชำนาญการ
นางสาวกชวดี เกิดบัณฑิต นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ
นางสาวรพีชา ไวสาหลง นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ
นายอริณชัย วรรณชาติ นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ

กลุ่มมาตรฐานการศึกษา

สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาศึกษา
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ โทร. ๐๒ ๖๖๘ ๗๑๒๓ ต่อ ๒๕๒๘, ๒๕๒๖

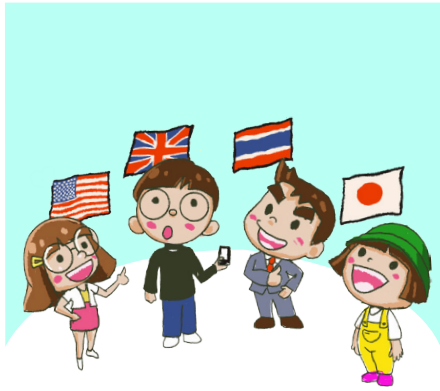

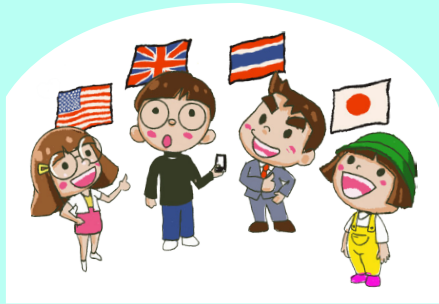
รายงานผลการศึกษาและพัฒนาการจัดการศึกษา
ของสถานศึกษาต้นแบบ
เพื่อเสริมสร้างทักษะและสมรรถนะของผู้เรียน
ในการเป็นผู้ประกอบการ
ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ
ที่สอดคล้องตามบริบทของสถานศึกษา

รายงานผลการศึกษาแนวทางการจัดการศึกษา
เพื่อเสริมสร้างและพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ
ในผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
และอาชีวศึกษา
กรณีศึกษาของต่างประเทศและประเทศไทย

สิ่งพิมพ์ สกศ. อันดับที่ ๔๔/๒๕๖๖
ISBN ๙๗๘-๖๑๖-๒๗๐-๔๕๔-๓

ติดตามข้อมูลข่าวสารเพิ่มเติมได้ที่

www.onec.go.th

OEC News สภาการศึกษา

ข่าวสภาการศึกษา

OEC News สภาการศึกษา